

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA**

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O BANKAMA**

Zagreb, lipanj 2002.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA O BANKAMA

Osnova za donošenje ovog zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavak 4. i članka 80. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

II.I. Ocjena stanja

Uloga banaka kao depozitnih financijskih institucija od iznimnog je značaja za sveukupni ekonomski i financijski sustav svake zemlje pa tako i Republike Hrvatske. Potreba da se bankarsko poslovanje u Republici Hrvatskoj uredi prema suvremenim standardima bankarstva stvorila je potrebu stvaranja i odgovarajućeg regulatornog okvira koji je otpočeo sa donošenjem Zakona o bankama i štedionicama ("Narodne novine", br. 94/93), a nastavljen donošenjem Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/98).

Tijekom primjene Zakona o bankama, bankarski sustav u Republici Hrvatskoj prolazio je i sve intenzivnije prolazi kroz razdoblje transformacije. Ulazak stranih investitora na hrvatsko financijsko tržište poglavito je izražen u sferi bankarskog sektora u kojem strani kapital, prema posljednjim podacima, sudjeluje s oko 84 posto. Ulaskom stranih komercijalnih banaka, pretežito iz zemalja članica Europske unije, kao i započetom konsolidacijom domaćeg bankovnog sustava u uvjetima primjene postojećeg Zakona o bankama, stvorile su se nužne pretpostavke za daljnju transformaciju bankovnog sustava u Republici Hrvatskoj. Kako je daljnju transformaciju bankovnog sustava potrebno provesti sukladno standardima Europske unije, a polazeći od činjenice da je Republika Hrvatska potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom (listopad 2001.), čija se Poglavlja V. i VIII., u odgovarajućem dijelu, odnose upravo na bankarski sustav, potrebno je postojeći zakonodavni okvir prilagoditi standardima i direktivama Europske unije koje reguliraju poslovanje financijskih institucija, poglavito banaka.

Rukovodeći se potrebom da je ispunjenje i formalnih pretpostavki jedan od uvjeta potrebnih za ulazak u Europsku uniju, kao i polazeći od određenih nedorečenosti i u praksi uočenih manjkavosti kod primjene pojedinih instituta i odredaba Zakona o bankama (npr. institut privremenog upravitelja, pokretanje i vođenje likvidacijskog odnosno stečajnog postupka, izricanje i učinci mjera u postupku nadzora banaka te s tim u vezi radnje oko pokretanja i vođenja prekršajnog postupka, opseg poslova koje obavljaju banke te s tim u vezi uočena kolizija s odredbama drugih zakona, institut unutarnje kontrole i revizije, ograničen doseg odredaba koje se odnose na podružnice i predstavništva stranih banaka te primjena Zakona o bankama na poslovanje štedionica), smatralo se oportunistički pristupiti izradi novog Zakona o bankama, a ne izmjenama i dopunama postojećeg.

II.II. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Kako bi se osiguralo nesmetano provođenje postupka pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji i s tim u vezi postupka harmonizacije regulative, uključivo i na području financija i bankarstva, a uvažavajući pri tome vlastite specifičnosti i iskustva stečena u primjeni postojećeg Zakona o bankama, ovim konačnim

Prijedlogom Zakona o bankama na sustavan i cjelovit način obuhvaćena su sva pitanja koja su predmetom zakonske regulative a odnose se na osnivanje, poslovanje i prestanak rada, kao i na nadzor poslovanja banaka.

Uz opće i statusne odredbe (Poglavljja I. i II.), odredbe o bankovnim i ostalim financijskim uslugama koje mogu pružati banke (Poglavljje III.), odredbe o upravljanju rizicima i njihovo praćenje (Poglavljje V.), odredbe o bankarskoj tajni (Poglavljje VII.), odredbe o poslovnim knjigama, poslovnim izvješćima i izvješćivanju (Poglavljja VIII. i XII.), odredbe o unutarnjoj reviziji i reviziji (Poglavljja IX. i X.), odredbe o nadzoru (Poglavljje XI.), odredbe o likvidaciji i stečaju (Poglavljja XIV. i XV.), odredbe o stambenim štedionicama (Poglavljje XVII.), odredbe o udruženju banaka (Poglavljje XVIII.), kaznene te prijelazne i završne odredbe (Poglavljja XIX. i XX.), posebna pozornost posvećena je institutima koji su kao novi, po prvi puta, uvedeni u bankovnu regulativu Republike Hrvatske.

Tako, ovim konačnim Prijedlogom zakona uvedena su i pobliže razrađena pitanja koja se odnose na suradnju s ostalim nadzornim tijelima s posebnim naglaskom na suradnju s nadzornim tijelima banaka iz zemalja članica Europske unije (Poglavljje IV.), odredbe o nadzoru nad bankama na temelju konsolidiranih financijskih izvješća (Poglavljje VI.), pitanja vezana na zaštitu potrošača (Poglavljje XVI.), kao i uveden institut posebne uprave (Poglavljje XIII.).

Načelno, cilj Zakona je, kao što je već prethodno istaknuto, na sveobuhvatan način, usuglašen s direktivama i smjernicama Europske unije, regulirati poslovanje banaka uz što manji utjecaj Hrvatske narodne banke te prepustiti bankama da posluju slobodno, sukladno tržišnim uvjetima i pravilima bankarske struke. Poštivanjem ovako postavljenog načela otklanja se, odnosno svodi na najmanju moguću mjeru eventualna pravna nesigurnost u poslovanju banaka, uz zadržavanje ovlasti Hrvatske narodne banke da brzo i efikasno, kroz mehanizme uspostavljene ovim konačnim Prijedlogom zakona (nadzor nad bankama i posebna uprava), prvenstveno spriječi te sankcionira eventualna krizna stanja ili situacije u poslovanju banaka.

Time se, kroz visoki stupanj prevencije, koji prvenstveno trebaju osigurati same banke, kao i kroz zakonske mehanizme koji stoje na raspolaganju eksternim nadzornim tijelima (Hrvatskoj narodnoj banci i nadzornim tijelima banaka zemalja članica Europske unije i banaka drugih zemalja, tj. stranih banaka) i revizorima, stvaraju pretpostavke za uredno tržišno poslovanje banaka.

II.III. Legislativa

U nastavku navodimo Smjernice Vijeća EU kojima smo se rukovodili prilikom izrade ovog zakona:

- Osnovna je Smjernica Vijeća EU 2000/12/EZ od 20. ožujka 2000. vezana uz započinjanje i obavljanje poslovanja kreditnih institucija. Ova Smjernica je dopunjena Smjernicom 2000/28 od 18. rujna 2000. godine;
- Smjernica 2001/24/EZ od 4. travnja 2001. o sanaciji i likvidaciji kreditnih institucija;
- Smjernica Vijeća o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvješćima banaka i ostalih financijskih institucija 86/635/EEZ od 8. prosinca 1986.;
- Smjernica 89/117/EEZ od 13. veljače 1989. koja se odnosi na podružnice stranih banaka;
- Smjernica 93/6/EEZ od 15. ožujka 1993. koja regulira područje adekvatnosti kapitala;

- Smjernica 94/19/EZ od 30. svibnja 1994. za područje osiguranja depozita.

Pored odredbe navedenih smjernica u izradi Zakona korištene su i neke odredbe smjernica koje se odnose na investicijske fondove, osiguravajuća društva, zaštitu potrošača i poslovanje revizorskih tvrtki u onim dijelovima koji se odnose na poslovanje banaka i to: Smjernica 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. Smjernica 93/22/EEZ od 10. svibnja 1993, Smjernica 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. , Smjernica 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. te Smjernica 84/253/EEZ.

Potrebno je napomenuti da će primjena navedenih smjernica, još više doći do izražaja kod izrade podzakonskih akata vezanih uz Zakon o bankama.

II. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno angažiranje sredstava državnog proračuna.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O BANKAMA

I. OPĆE ODREDBE

Opća odredba

Članak 1.

Ovim se zakonom uređuju uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada banke te nadzor nad poslovanjem banke.

Banka

Članak 2.

(1) Banka je financijska institucija koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad i koja je osnovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

(2) Banka se ne može upisati u sudski registar prije dobivanja odobrenja za rad Hrvatske narodne banke.

(3) Riječ "banka" ili izvedenicu te riječi ako je ista sadržana u nazivu tvrtke, može upisati u sudski registar i koristiti u pravnom prometu samo društvo koje je dobilo odobrenje za rad kao banka od Hrvatske narodne banke.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovog članka, riječ "banka" ili izvedenicu te riječi ako je ista sadržana u nazivu tvrtke, može upisati u sudski registar i koristiti u pravnom prometu i drugo društvo ako je to drugim zakonom dopušteno.

(5) Pod odobrenjem za rad u smislu ovog zakona podrazumijeva se odobrenje iz članka 33. ovog zakona.

Bankovne usluge

Članak 3.

Bankovne usluge su primanje novčanih depozita i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u svoje ime i za svoj račun, kao i izdavanje sredstava plaćanja u obliku elektronskog novca.

Pružanje bankovnih usluga

Članak 4.

Bankovne usluge može pružati:

- 1) banka koja od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje tih usluga;
- 2) banka države članice Europske unije iz članka 13. stavka 1. ovog zakona koja u skladu s ovim zakonom osnuje podružnicu na području Republike Hrvatske ili koja je u skladu s ovim zakonom ovlaštena neposredno pružati bankovne usluge na području Republike Hrvatske;

- 3) podružnica strane banke iz članka 13. stavka 2. ovog zakona koja od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje tih usluga na području Republike Hrvatske.

Zabrana pružanja bankovnih usluga

Članak 5.

Bankovne usluge smiju pružati samo osobe iz članka 4. ovog zakona, osim ako nije drukčije određeno drugim zakonom.

Ostale financijske usluge

Članak 6.

(1) Banka i podružnica strane banke, osim bankovnih usluga, može pružati i ostale financijske usluge iz stavka 2. ovog članka, ako od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje tih usluga.

(2) U smislu ovog zakona ostale financijske usluge su:

- 1) izdavanje garancija ili drugih jamstava;
- 2) factoring;
- 3) financijski najam (leasing);
- 4) kreditiranje, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i financiranje komercijalnih poslova (uključujući forfeiting);
- 5) trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili u svoje ime i za račun klijenta:
 - a) instrumentima tržišta novca i ostalim prenosivim vrijednosnim papirima;
 - b) stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove;
 - c) financijskim terminskim ugovorima i opcijama;
 - d) valutnim i kamatnim instrumentima;
- 6) obavljanje platnog prometa u zemlji i s inozemstvom sukladno posebnim zakonima;
- 7) prikupljanje, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih osoba koje samostalno obavljaju djelatnost;
- 8) posredovanje i zastupanje u prodaji polica osiguranja, u skladu sa zakonom koji uređuje osiguranje, posredovanje i zastupanje u osiguranju;
- 9) izdavanje i upravljanje instrumentima plaćanja;
- 10) iznajmljivanje sefova;
- 11) posredovanje pri sklapanju financijskih poslova;
- 12) usluge vezane uz vrijednosne papire, u skladu sa zakonom koji uređuje izdavanje vrijednosnih papira i trgovanje tim papirima;
- 13) upravljanje mirovinskim ili investicijskim fondovima, u skladu sa zakonom koji uređuje mirovinske odnosno investicijske fondove;
- 14) savjetovanje u pogledu strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja kao i pružanje usluga koje se odnose na stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima;
- 15) druge slične usluge koje su navedene u odobrenju za rad banke.

Zabrana pružanja usluga

Članak 7.

Banka ne smije obavljati druge usluge osim bankovnih usluga iz članka 3. ovog zakona, ostalih financijskih usluga iz članka 6. ovog zakona i pomoćnih bankovnih usluga iz članka 91. stavka 2. ovog zakona.

Sudjelovanje i kvalificirani udjel

Članak 8.

(1) U smislu ovog zakona osoba sudjeluje u drugoj pravnoj osobi, ako ima izravna ili neizravna ulaganja na temelju kojih sudjeluje s 20 ili više posto u kapitalu te pravne osobe ili glasačkim pravima u toj pravnoj osobi.

(2) Kvalificirani udjel je, u smislu ovog zakona, izravno ili neizravno ulaganje na temelju kojeg ulagatelj stječe 10 ili više posto udjela u kapitalu druge pravne osobe ili u glasačkim pravima u toj pravnoj osobi, odnosno ulaganje manje od 10 posto ukoliko postoji utjecaj na upravljanje pravnom osobom u koju je izvršeno ulaganje.

Neizravna ulaganja

Članak 9.

(1) Neizravna ulaganja su, u smislu ovog zakona, ulaganja u kapital pravne osobe ili stjecanje glasačkih prava u pravnoj osobi, preko treće osobe.

(2) Neizravni imatelj dionica, poslovnih udjela ili drugih prava koja mu osiguravaju udjel u kapitalu pravne osobe ili u glasačkim pravima u pravnoj osobi, u smislu ovog zakona, je:

1. osoba za čiji je račun druga osoba (izravni imatelj) stekla dionice, poslovne udjele ili druga prava u pravnoj osobi; i/ili
2. osoba koja je povezana s izravnim imateljem dionica, poslovnih udjela ili drugih prava u pravnoj osobi.

Ovisno i vladajuće društvo

Članak 10.

(1) Ovisno društvo je, u smislu ovog zakona, pravna osoba koja je kontrolirana od druge pravne osobe - vladajućeg društva.

(2) Vladajuće društvo je, u smislu ovog zakona, pravna osoba koja ima jedno ili više ovisnih društava.

(3) Svaka pravna osoba koja je ovisno društvo ovisnog društva smatra se ovisnim društvom vladajućeg društva.

(4) Vladajuće društvo i sva njegova ovisna društva čine, u smislu ovog zakona, grupu povezanih društava.

(5) Pravne osobe između kojih postoji odnos kontrole kod kojeg nije moguće jednoznačno utvrditi koje je ovisno, a koje vladajuće društvo, također se smatraju grupom povezanih društava.

Kontrola

Članak 11.

(1) Kontrola je, u smislu ovog zakona, odnos vladajućeg i ovisnog društva ili odnos između fizičke ili pravne osobe i druge fizičke ili pravne osobe kojim se ostvaruje isti ili sličan utjecaj kakav postoji u odnosu vladajućeg i ovisnog društva.

(2) Smatra se da kontrola postoji ukoliko vladajuće društvo u ovisnom društvu ispunjava najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) ima izravni ili neizravni većinski udjel u kapitalu ili izravnu ili neizravnu većinu glasačkih prava;
- 2) ima pravo imenovati ili opozvati većinu članova uprave ili nadzornog odbora;
- 3) ima pravo provoditi ili provodi dominantni utjecaj;
- 4) ima pravo upravljanja poslovnim i financijskim politikama društva na temelju ovlasti iz statuta ili sporazuma;
- 5) ima kontrolu nad više od 50 posto glasačkih prava uspostavljenu na temelju sporazuma s drugim imateljima prava glasa; ili
- 6) ima moć usmjeravanja većine glasova na sastancima uprave, nadzornog odbora ili odgovarajućeg upravljačkog tijela društva.

Povezane osobe

Članak 12.

(1) Povezane osobe su osobe kod kojih je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje predstavljaju jedan rizik za banku, jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, kontrolu nad drugom ili drugima,
- 2) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje predstavljaju jedan rizik za banku, jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, značajan utjecaj na drugu ili druge;
- 3) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole iz točke 1. ovog stavka ili značajan utjecaj iz točke 2. ovog stavka, ali koje predstavljaju jedan rizik za banku jer su međusobno povezane tako da postoji velika vjerojatnost da uslijed pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe može doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne ili više drugih osoba, jer se između njih provodi ili postoji mogućnost prijenosa gubitaka, dobiti ili kreditne sposobnosti, ili
- 4) povjerenik i osoba za čiji račun djeluje.

(2) U smislu stavka 1. ovog članka pretpostavlja se da su povezane osobe i one osobe koje su međusobno povezane kao:

- 1) članovi uže obitelji;
- 2) članovi uprave ili nadzornog odbora i članovi uže obitelji tih osoba; ili
- 3) osobe zaposlene na temelju ugovora o radu s posebnim uvjetima sklopljenog s društvom u kojem su zaposlene kao i članovi uže obitelji tih osoba.

(3) Članovi uže obitelji određene osobe u smislu ovog zakona jesu:

- 1) njen bračni drug ili osoba s kojom ona duže vrijeme živi u zajedničkom domaćinstvu koje prema zakonu koji uređuje bračnu zajednicu i obiteljske odnose ima zakonski položaj jednak onome koji ima bračna zajednica;
- 2) djeca ili posvojena djeca;
- 3) ostale osobe koje su pod skrbništvom te osobe.

(4) Grupu povezanih osoba čine sve osobe koje su povezane na barem jedan od načina navedenih u staccima 1. i 2. ovog članka.

(5) U smislu ovog zakona, jednom osobom smatra se i grupa povezanih osoba iz stavka 4. ovog članka.

(6) U smislu ovog zakona, povezanim osobama, osim osoba iz ovog članka, smatraju se i ostali oblici povezanih društava sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Osoba države članice Europske unije i strana osoba

Članak 13.

(1) Osoba države članice Europske unije je fizička osoba s prebivalištem na području države članice Europske unije ili pravna osoba čije je sjedište na području države članice Europske unije.

(2) U smislu ovog zakona strana osoba je osoba čije je prebivalište ili sjedište izvan područja Republike Hrvatske i izvan područja države članice Europske unije.

II. STATUSNE ODREDBE

II.1. PRIMJENA ODREDBA ZAKONA O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Primjena odredaba Zakona o trgovačkim društvima

Članak 14.

Na banke se primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima, osim ako nije drukčije propisano ovim zakonom.

II.2. TEMELJNI KAPITAL I DIONICE BANKE

Temeljni kapital banke

Članak 15.

Najmanji iznos temeljnog kapitala potreban za osnivanje banke jest 40 milijuna kuna.

Dionice banke

Članak 16.

(1) Dionice banke moraju glasiti na ime.

(2) Dionice banke moraju biti u cijelosti uplaćene u novcu prije upisa osnivanja ili upisa povećanja temeljnog kapitala u sudski registar.

(3) Dionice banke izdaju se u dematerijaliziranom obliku.

Kredit i jamstva za stjecanje dionica odnosno udjela

Članak 17.

(1) Banka ne smije izravno ili neizravno kreditirati ili izdavati jamstva za stjecanje dionica banke ili dionica odnosno poslovnih udjela društava u čijem kapitalu sudjeluje s 20 ili više posto udjela, izuzev ako takvim stjecanjem dionica, odnosno poslovnih udjela prestaje svaka kapitalna povezanost banke s odnosnim društvom.

(2) Kreditiranjem iz stavka 1. ovog članka smatraju se i bilo koji drugi pravni poslovi koji su po svojoj ekonomskoj namjeni jednaki kreditu.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. ovoga članka, banka smije davati kredite ili jamstva na kredite svojim zaposlenicima i zaposlenicima njezinih ovisnih društava za kupnju vlastitih dionica banke. Ukupan iznos takvih kredita i jamstava ne smije prelaziti 10 posto temeljnog kapitala banke.

Povlaštene dionice banke

Članak 18.

Banka ne smije imati u svom temeljnom kapitalu povlaštenih dionica više od jedne četvrtine svih izdanih dionica.

II.3. DIONIČARI BANKE

Zabrana stjecanja dionica banke

Članak 19.

Banka ili druga financijska institucija u kojoj neka banka ima udjel veći od 10 posto u kapitalu ili glasačkim pravima, ne može steći dionice dotične banke na temelju kojih bi imala više od 10 posto udjela u njezinu kapitalu ili glasačkim pravima.

Suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela

Članak 20.

(1) Za stjecanje dionica banke na temelju kojih osoba izravno ili neizravno stječe kvalificirani udjel u banci (u daljnjem tekstu: imatelj kvalificiranog udjela) potrebna je prethodna suglasnost Hrvatske narodne banke (u daljnjem tekstu: suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela).

(2) Imatelj kvalificiranog udjela mora za svako daljnje stjecanje dionica banke na osnovu kojih stječe ili stječe preko 20 posto, 33 posto, 50 posto ili 75 posto udjela u glasačkim pravima ili u kapitalu banke ili na osnovu kojih kontrolira banku, dobiti prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(3) Hrvatska narodna banka može odrediti uvjete kao i rokove u kojima ih imatelj kvalificiranog udjela mora ispuniti kako bi suglasnost iz stavka 1. i 2. ovog članka ostala na snazi.

(4) Ako osoba koja je dobila suglasnost iz stavka 1. i 2. ovog članka namjerava prodati ili na drugi način otuđiti svoje dionice tako da bi se zbog toga njen udjel smanjio ispod granice za koju je dobila suglasnost, ona mora o tome prethodno obavijestiti Hrvatsku narodnu banku.

(5) Hrvatska narodna banka mora prije nego što odluči izdati suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela ili udjela iz stavka 2. ovog članka obavijestiti nadležno nadzorno tijelo određene države članice Europske unije, ako je zahtjev za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela podnijela jedna od sljedećih osoba:

- 1) banka koja je ovlaštena pružati bankovne usluge u toj državi članici Europske unije;
- 2) društvo koje kontrolira banku ili ovisno društvo banke iz točke 1. ovog stavka;
- 3) osoba koju kontrolira ista osoba ili osobe koje kontroliraju banku iz točke 1. ovog stavka.

(6) Ako je zahtjev za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela podnijela banka države članice Europske unije ili strana banka, ona mora uz zahtjev za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela priložiti suglasnost ili mišljenje nadležnog nadzornog tijela banke države članice Europske unije ili nadležnog nadzornog tijela strane banke.

Odlučivanje o suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela

Članak 21.

(1) Zahtjevu za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela potrebno je priložiti dokumente iz članka 35. stavka 1. točke 4. i 5. ovog zakona te drugu dokumentaciju koju može odrediti Hrvatska narodna banka.

(2) Hrvatska narodna banka odbit će zahtjev za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela, ako iz podataka s kojima raspolaže proizlazi:

- 1) da bi zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja imatelj kvalificiranog udjela ili s njim povezane osobe ili zbog postupaka imatelja kvalificiranog udjela ili s njim povezanih osoba, moglo biti ugroženo poslovanje banke zbog nepridržavanja pravila o upravljanju rizicima;
- 2) da bi zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja imatelj kvalificiranog udjela ili s njim povezane osobe ili zbog načina na koji su te osobe međusobno povezane, moglo biti onemogućeno ili znatno otežano obavljanje nadzora nad bankom; ili
- 3) da bi time došlo ili moglo doći do koncentracije u bankovnom sustavu koja bi mogla narušiti slobodu tržišnog natjecanja;
- 4) da bi time došlo ili moglo doći do nepovoljnog utjecaja na provođenje monetarne i devizne politike u Republici Hrvatskoj.

(3) Hrvatska narodna banka će također odbiti zahtjev strane osobe za stjecanje kvalificiranog udjela ako je, uzimajući u obzir propise države te osobe ili prakse države te osobe, vjerojatno da će obavljanje nadzora u skladu s odredbama ovog zakona biti znatno otežano ili onemogućeno.

Pravne posljedice stjecanja bez suglasnosti

Članak 22.

(1) Osoba koja pribavi dionice protivno članku 19. i 20. ovog zakona ili ako ne ispuni uvjete iz članka 20. stavka 3. ovog zakona nema pravo glasa iz dionica koje je pribavila na taj način.

(2) Ako imatelj kvalificiranog udjela prekrši obveze nadređene banke u grupi banaka iz članka 92. ovog zakona ili nadređenog financijskog holdinga u grupi banaka iz članka 97. stavka 3. ovog zakona ili ako osoba iz članka 95. stavka 1. i 2. ovog zakona prekrši obveze iz članka 95. stavka 3. ovog zakona ili ako nastupe okolnosti iz članka 21. stavka 2. i 3. ovog zakona, Hrvatska narodna banka donijet će odluku kojom se imatelju kvalificiranog udjela oduzimaju glasačka prava.

II.4. UPRAVA I NADZORNI ODBOR BANKE

Uprava banke

Članak 23.

- (1) Uprava banke mora imati najmanje dva člana koji vode poslove i zastupaju banku. Jedan od članova uprave mora biti imenovan za predsjednika uprave.
- (2) Ako statutom banke nije drukčije određeno članovi uprave vode poslove i zastupaju banku zajedno.
- (3) Uprava banke ne smije ovlastiti prokuristu (jednog ili više njih) za samostalno zastupanje banke, odnosno samostalno sklapanje svih ugovora i poduzimanje svih pravnih radnji u ime i za račun banke koje proizlaze iz ukupnog opsega bankovnih i ostalih financijskih usluga za koje je banka dobila odobrenje Hrvatske narodne banke i za koje je upisana u sudskom ili drugom registru.
- (4) Uvjete koje treba ispunjavati osoba kojoj se daje prokura, vrsta i način davanja prokure, opseg ovlasti iz prokure, uključivo i ograničenja u poduzimanju određenih radnji od strane prokuriste, utvrđuju se statutom banke.
- (5) Najmanje jedan član uprave banke mora poznavati hrvatski jezik. Najmanje jedan član uprave banke mora imati prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Radni odnos članova uprave

Članak 24.

- (1) Članovi uprave banke moraju biti u radnom odnosu s bankom na neodređeno i puno radno vrijeme.
- (2) Sva posebna prava koja imaju članovi uprave i ostali zaposlenici banke na osnovi ugovora o radu ili drugog ugovora s bankom, a koja ne proizlaze iz kolektivnog ugovora i zakona kojim je uređeno pitanje radnih odnosa u Republici Hrvatskoj, prestaju danom dostave rješenja o imenovanju posebne uprave u banci.
- (3) Bilo koja odredba ugovora o radu ili drugog ugovora koja bi bila u suprotnosti sa stavkom 2. ovog članka smatra se ništavom.

Uvjeti za članstvo u upravi banke

Članak 25.

- (1) Član uprave banke može biti osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:
 - 1) koja ima visoku stručnu spremu;
 - 2) koja ima odgovarajuće stručne kvalifikacije, sposobnost i iskustvo potrebno za vođenje poslova banke;
 - 3) koja nije bila na rukovodećim položajima u banci odnosno trgovačkom društvu nad kojim je otvoren stečajni postupak, odnosno oduzeto odobrenje za rad;
 - 4) koja nije član nadzornog odbora te banke ili nadzornog odbora neke od banaka upisanih u sudski registar u Republici Hrvatskoj;
 - 5) nad čijom imovinom nije otvoren stečajni postupak;
 - 6) osoba koja ispunjava uvjete iz Zakona o trgovačkim društvima za člana uprave;
 - 7) osoba koja nije član uprave odnosno prokurist drugog trgovačkog društva.
- (2) Pod stručnim kvalifikacijama i iskustvom iz stavka 1. točke 2. ovog članka podrazumijeva se najmanje trogodišnje iskustvo na rukovodećim položajima u banci

odnosno šest godina iskustva u vođenju poslova koji se mogu usporediti s djelatnostima banke ili drugim usporedivim poslovima.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. točke 3. ovog članka, za člana uprave banke može biti imenovana osoba koja je bila na rukovodećim položajima u trgovačkom društvu odnosno banci nad kojom je otvoren stečajni postupak, odnosno kojoj je oduzeto odobrenje za rad, ako Hrvatska narodna banka procijeni da ta osoba nije odgovorna za događaje iz stavka 1. točke 3. ovog članka.

Suglasnost za imenovanje člana uprave banke

Članak 26.

(1) Članom uprave banke može biti imenovana samo ona osoba koja je dobila prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(2) Zahtjev za suglasnost iz stavka 1. ovog članka podnosi nadzorni odbor banke za mandat koji ne može biti duži od pet godina.

(3) Uz zahtjev iz stavka 2. ovog članka moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uvjeta iz članka 25. ovog zakona.

(4) U postupku odlučivanja o suglasnosti Hrvatska narodna banka može zatražiti od kandidata za člana uprave prezentaciju o vođenju poslova banke.

(5) Hrvatska narodna banka izdaje suglasnost iz stavka 1. ovog članka, ako na osnovu dokumenata iz stavka 3. ovog članka, prezentacije iz stavka 4. ovog članka i ostalih podataka s kojima raspolaže zaključi da kandidat ispunjava uvjete za člana uprave banke.

(6) Hrvatska narodna banka će odbiti zahtjev za izdavanje suglasnosti za člana uprave banke, ako iz podataka s kojima raspolaže proizlazi da bi zbog djelatnosti i poslova koje osoba obavlja ili zbog radnji koje je osoba počinila moglo biti ugroženo poslovanje banke u skladu s pravilima o upravljanju rizicima.

(7) Osoba koja je dobila suglasnost za člana uprave banke mora prije nego što bude imenovana na tu funkciju u drugoj banci ponovno dobiti suglasnost Hrvatske narodne banke. Odredbe stavka 2., 3., 4., 5. i 6. ovog članka se na odgovarajući način primjenjuju na suglasnost iz ovog stavka.

(8) Osoba koja je već dobila suglasnost za člana uprave i koju nadzorni odbor želi ponovno imenovati mora ponovo proći postupak propisan ovim zakonom.

(9) U slučajevima kada nedostaju članovi uprave ili kada oni nisu u mogućnosti obavljati svoju funkciju, nadzorni odbor banke može bez suglasnosti Hrvatske narodne banke, jednokratno imenovati svoje članove za zamjenike članova uprave najviše na vrijeme od tri mjeseca.

Dužnosti i odgovornosti članova uprave

Članak 27.

Osim dužnosti članova uprave koje proizlaze iz Zakona o trgovačkim društvima, članovi uprave banke dužni su osigurati:

- 1) da banka posluje u skladu s pravilima o upravljanju rizicima kao što je propisano ovim zakonom i ostalim zakonima koji uređuju bankovno poslovanje odnosno pružanje ostalih financijskih usluga i propisima donesenim na temelju ovog i drugih zakona;

- 2) praćenje rizika kojima je banka izložena u svom poslovanju i usvajanje odgovarajućih procedura putem kojih banka upravlja rizicima;
- 3) sustavno praćenje, procjenu i strategiju održavanja odnosno dosezanja adekvatne razine kapitala u odnosu na rizike kojima je banka izložena u svom poslovanju;
- 4) funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola za sva područja poslovanja banke;
- 5) nesmetano obavljanje unutarnje revizije;
- 6) da banka vodi poslovne i druge knjige i poslovnu dokumentaciju, sastavlja knjigovodstvene dokumente, realno procjenjuje imovinu i obveze, sastavlja financijska i druga izvješća u skladu s računovodstvenim propisima i standardima i ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona;
- 7) da banka izvješćuje i obavještava Hrvatsku narodnu banku u skladu s ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona;
- 8) provođenje mjera naloženih od Hrvatske narodne banke.

Obavještavanje nadzornog odbora

Članak 28.

(1) Uprava banke mora odmah pisanim putem obavijestiti nadzorni odbor banke o sljedećim događajima:

- 1) ako je ugrožena likvidnost ili solventnost banke;
- 2) ako nastupe okolnosti za prestanak ili oduzimanje odobrenja za pružanje bankovnih usluga ili zabranu obavljanja pojedinačnih bankovnih poslova ili ostalih financijskih usluga;
- 3) ako se financijsko stanje banke promijeni tako da jamstveni kapital banke padne ispod iznosa minimalnog kapitala iz članka 64. ili minimalne stope adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- 4) ako banka prekorači veliku izloženost prema jednoj osobi zbog smanjenja jamstvenog kapitala.

(2) Član uprave banke mora odmah pisanim putem obavijestiti nadzorni odbor banke o:

- 1) izboru i opozivu u nadzorno tijelo druge pravne osobe;
- 2) pravnim poslovima na temelju kojih je član uprave ili član njegove uže obitelji izravno ili neizravno pribavio dionice ili poslovne udjele u pravnoj osobi na temelju kojih je član uprave zajedno s članovima njegove uže obitelji stekao kvalificirani udjel u toj pravnoj osobi ili na temelju kojih su njihovi udjeli pali ispod granice kvalificiranog udjela.

Oduzimanje suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave

Članak 29.

(1) Hrvatska narodna banka će oduzeti suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave:

- 1) ako je član uprave dobio suglasnost davanjem neistinitih podataka;
- 2) ako je član uprave teško prekršio dužnosti člana uprave iz članka 27. ili 28. ovog zakona ili odredbe o dužnostima iz Zakona o trgovačkim društvima koje za sobom povlače opoziv.

(2) Ako je postupak za oduzimanje suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave pokrenut protiv člana uprave zbog kršenja propisa i pravila upravljanja rizicima zbog

kojih je protiv banke pokrenut postupak za oduzimanje odobrenja za pružanje bankovnih usluga, Hrvatska narodna banka može spojiti ova dva postupka.

Članovi nadzornog odbora banke

Članak 30.

- (1) Član nadzornog odbora banke ne može biti osoba:
- 1) koja je povezana s pravnim osobama u kojima banka ima više od 5 posto udjela u glasačkim pravima ili udjela u njihovom temeljnom kapitalu;
 - 2) koja je član nadzornog odbora ili uprave druge banke, drugog financijskog holdinga ili društva čija je djelatnost trgovanje vrijednosnim papirima na organiziranim tržištima;
 - 3) čije su obveze prema banci veće od njenih tražbina i ulaganja u banku ili koja je povezana s pravnim osobama čije su obveze prema banci veće od njihovih tražbina i ulaganja u banku.
- (2) Zaposlenici banke ne mogu biti članovi nadzornog odbora te banke.
- (3) Zabrana iz stavka 1. točke 2. ovog članka ne primjenjuje se na osobe koje su članovi nadzornog odbora ili uprave nadređene banke ili nadređenog financijskog holdinga u grupi banaka.

Nadležnosti nadzornog odbora banke

Članak 31.

Osim nadležnosti koje nadzorni odbor ima prema Zakonu o trgovačkim društvima, nadzorni odbor banke ima i sljedeće nadležnosti:

- 1) daje suglasnost upravi na poslovne politike banke;
- 2) daje suglasnost upravi na financijske planove banke;
- 3) daje suglasnost na okvirni godišnji program rada unutarnje revizije;
- 4) donosi odluke o drugim pitanjima određenim ovim zakonom.

Dužnosti i odgovornosti članova nadzornog odbora banke

Članak 32.

Osim dužnosti i odgovornosti članova nadzornog odbora koje proizlaze iz Zakona o trgovačkim društvima, članovi nadzornog odbora banke moraju:

- 1) zauzimati stavove o nalazima Hrvatske narodne banke i drugih nadzornih tijela u postupcima nadzora nad bankom;
- 2) solidarno odgovarati banci za štete koje nastanu kao posljedica propusta u ispunjavanju njihovih dužnosti, osim ako dokažu da su pošteno i savjesno ispunjavali svoje dužnosti;
- 3) odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o:
 - a) imenovanju i prestanku njihove funkcije u upravnim ili nadzornim tijelima drugih pravnih osoba;
 - b) pravnim poslovima na temelju kojih je član nadzornog odbora ili član njegove uže obitelji izravno ili neizravno pribavio dionice ili poslovne udjele u pravnoj osobi na temelju kojih je član nadzornog odbora zajedno s članovima njegove uže obitelji stekao kvalificirani udjel u toj pravnoj osobi ili na temelju kojih su njihovi udjeli pali ispod granice kvalificiranog udjela.

III. PRUŽANJE BANKOVNIH I OSTALIH FINANCIJSKIH USLUGA

III.1. ODOBRENJE ZA PRUŽANJE BANKOVNIH I OSTALIH FINANCIJSKIH USLUGA

Odobrenje za rad

Članak 33.

- (1) Hrvatska narodna banka izdaje banci i podružnici strane banke odobrenje za rad.
- (2) Odobrenje za rad iz stavka 1. ovog članka sadrži odobrenje za pružanje bankovnih usluga.
- (3) Odobrenje za rad iz stavka 1. ovog članka može sadržavati i odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga.

Odobrenja i suglasnosti

Članak 34.

- (1) Banka mora prije upisa osnivanja u sudski registar od Hrvatske narodne banke dobiti odobrenje za pružanje bankovnih usluga (u daljnjem tekstu: odobrenje za pružanje bankovnih usluga).
- (2) Ako banka osim bankovnih usluga namjerava pružati i ostale financijske usluge, ona mora prije upisa odgovarajuće djelatnosti u sudski registar dobiti odobrenje Hrvatske narodne banke (u daljnjem tekstu: odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga).
- (3) Ako banka pripaja drugu banku ili drugu pravnu osobu, ona mora prije upisa odluke o pripajanju u sudski registar dobiti suglasnost Hrvatske narodne banke (u daljnjem tekstu: suglasnost za pripajanje).
- (4) U slučaju spajanja banaka, banke koje se spajaju moraju prije upisa nove banke u sudski registar dobiti suglasnost Hrvatske narodne banke za spajanje (u daljnjem tekstu: suglasnost za spajanje) te odobrenje za rad za novu banku. Danom upisa nove banke u sudski registar banke koje se spajaju prestaju postojati, a njihova odobrenja za rad prestaju važiti.
- (5) Banka mora prije osnivanja podružnice u inozemstvu dobiti odobrenje Hrvatske narodne banke (u daljnjem tekstu: odobrenje za rad podružnice u inozemstvu).
- (6) Hrvatska narodna banka donosi odluku o odobrenju iz stavka 2. ovog članka u isto vrijeme kad i odluku o odobrenju za pružanje bankovnih usluga, osim ako je zahtjev za izdavanje odobrenja iz stavka 2. ovog članka upućen nakon što je banka dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga.
- (7) Hrvatska narodna banka neće izdati suglasnost iz stavka 3. i 4. ovog članka ukoliko bi time došlo ili moglo doći do:
 - 1) koncentracije u bankovnom sustavu koja bi mogla narušiti slobodu tržišnog natjecanja, ili
 - 2) nepovoljnog utjecaja na provođenje monetarne i devizne politike u Republici Hrvatskoj.

**Zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje bankovnih i ostalih financijskih
usluga**
Članak 35.

(1) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga potrebno je priložiti:

- 1) statut u obliku ovjerene preslike javnobilježničkog akta;
- 2) poslovni plan za prve tri poslovne godine koji uključuje bilancu i račun dobiti i gubitka, planirane vrste poslova, odgovarajuću organizacijsku i kadrovsku strukturu banke, računovodstvene politike te organizaciju unutarnje revizije;
- 3) popis dioničara u kojem su navedena njihova puna imena i adrese stanovanja odnosno prebivališta i drugi identifikacijski podaci i/ili naziv tvrtke i adresa njenog sjedišta i drugi identifikacijski podaci, ukupna nominalna vrijednost dionica i postotak udjela u temeljnom kapitalu banke;
- 4) za dioničare, pravne osobe koje su imatelji kvalificiranog udjela:
 - izvadak iz sudskog ili drugog javnog registra, u izvorniku ili ovjerenj preslici;
 - ispis iz registra dioničara (knjige dionica) ili knjige udjela, u izvorniku ili ovjerenj preslici;
 - financijska izvješća za posljednje dvije poslovne godine;
- 5) popis osoba povezanih s imateljima kvalificiranih udjela i opis načina njihove povezanosti;
- 6) prijedlog kandidata za članove uprave i nadzornog odbora, kod osnivanja banke;
- 7) mišljenje ili suglasnost nadzornog tijela banke države članice Europske unije ili nadzornog tijela strane banke o banci koja namjerava osnovati banku u Republici Hrvatskoj;
- 8) odgovarajući akt nadležnog nadzornog tijela ukoliko to proizlazi iz propisa koji uređuju obavljanje određenih ostalih financijskih usluga predviđenih poslovnim planom banke;
- 9) dokumentaciju koju odredi Hrvatska narodna banka, a na temelju koje je moguće utvrditi da li postoje kadrovski, tehnički i organizacijski uvjeti za obavljanje usluga na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

(2) Ako banka pored bankovnih usluga namjerava pružati i ostale financijske usluge, u zahtjevu za izdavanje odobrenja mora navesti vrste ostalih financijskih usluga koje namjerava obavljati.

(3) Ako banka nakon dobivanja odobrenja za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga želi pružati ostale financijske usluge za koje nema odobrenje, uz zahtjev za pružanje ostalih financijskih usluga mora priložiti dokumentaciju iz stavka 1. točke 8. i 9. ovog članka.

(4) Osim dokumentacije iz stavka 3. ovog članka, Hrvatska narodna banka može u određenim slučajevima zatražiti od banke dostavljanje poslovnog plana u skladu sa stavkom 1. točkom 2. ovog članka u kojem banka mora obrazložiti utjecaj novih usluga na bilancu, račun dobiti i gubitka, organizaciju, kadrovsku strukturu i računovodstvene i druge politike.

Donošenje odluke o odobrenju za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga

Članak 36.

(1) Hrvatska narodna banka izdaje odobrenje za pružanje bankovnih usluga ako utvrdi da banka ispunjava uvjete za pružanje tih usluga.

(2) Ako banka zatraži da joj se izda odobrenje za pružanje i ostalih financijskih usluga, Hrvatska narodna banka će izričito navesti u odluci i ostale financijske usluge za koje je odobrenje izdala.

(3) Hrvatska narodna banka obvezna je u roku od šest mjeseci od dana primitka urednog zahtjeva za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga odlučiti o zahtjevu, donijeti odgovarajuću odluku i obavijestiti podnositelja zahtjeva. Ukoliko je zahtjev nepotpun, banka može dopuniti zahtjev s traženom dokumentacijom ili dodatnim informacijama u roku koji odredi Hrvatska narodna banka, s tim da krajnji rok za donošenje i obavijest o odluci ne može biti duži od dvanaest mjeseci od dana primitka zahtjeva.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje usluga

Članak 37.

Hrvatska narodna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga:

- 1) ako dioničari koji su imatelji kvalificiranih udjela nemaju suglasnosti iz članka 20. stavak 1. i 2. ovog zakona;
- 2) ako članovi uprave banke nemaju suglasnost Hrvatske narodne banke za obavljanje funkcije člana uprave banke;
- 3) ako iz statuta i druge dokumentacije banke proizlazi da banka nije organizirana u skladu s ovim Zakonom, odnosno da nisu osigurani uvjeti za poslovanje banke određeni ovim Zakonom ili propisima donesenim na temelju ovog Zakona;
- 4) ako su odredbe statuta banke u suprotnosti s odredbama ovog Zakona ili odredbama propisa donesenih na temelju ovog Zakona;
- 5) ako iz dokumentacije i drugih poznatih činjenica proizlazi da banka kadrovski, organizacijski i tehnički nije sposobna pružati bankovne i/ili ostale financijske usluge na način i u opsegu koji je predviđen njenim poslovnim planom;
- 6) ako bilo koji drugi propis koji uređuje pružanje ostalih financijskih usluga predviđenih poslovnim planom banke određuje posebne uvjete za pružanje tih usluga, a banka ne ispunjava te uvjete, ili
- 7) ako iz zahtjeva i priložene dokumentacije proizlazi da banka ne ispunjava druge uvjete za pružanje ostalih financijskih usluga na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

Prestanak važenja odobrenja za pružanje bankovnih usluga

Članak 38.

(1) Odobrenje za pružanje bankovnih usluga prestaje važiti:

- 1) danom otvaranja stečajnog postupka;

- 2) danom otvaranja redovne likvidacije banke;
- 3) dostavom rješenja o oduzimanju odobrenja za pružanje bankovnih usluga;
- 4) danom upisa nove banke u sudski registar u slučaju spajanja banaka; te
- 5) brisanjem iz sudskog registra banke koja se pripaja.

(2) Prestankom važenja odobrenja za pružanje bankovnih usluga prestaje važiti i odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga.

Razlozi za oduzimanje odobrenja za rad

Članak 39.

(1) Hrvatska narodna banka donijet će odluku o oduzimanju odobrenja za rad:

- 1) ako banka ne počne poslovati unutar dvanaest mjeseci od izdavanja odobrenja;
- 2) ako banka prestane pružati bankovne usluge dulje od šest mjeseci;
- 3) ako banka prestane ispunjavati uvjete temeljem kojih je dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga;
- 4) ako je dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga na temelju neistinite dokumentacije odnosno neistinito prezentiranih podataka; ili
- 5) ako Hrvatska narodna banka utvrdi postojanje kojih od uvjeta za izricanje posebne mjere oduzimanja odobrenja za pružanje bankovnih usluga iz članka 129. ovog zakona.

(2) Banka ne smije sklopiti, započeti obavljanje ili obaviti niti jedan novi posao vezan uz pružanje bankovnih usluga od dana izvršnosti rješenja iz stavka 1. ovog članka, osim onih poslova koji imaju za cilj i kojima se osigurava prestanak banke kao dioničkog društva, na način utvrđen zakonom.

Sloboda tržišnog natjecanja

Članak 40.

(1) Hrvatska narodna banka ovlaštena je pratiti poslovne aktivnosti banaka i grupe banaka koje bi za cilj mogle imati učinak sprečavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja odnosno konkurencije u pružanju bankovnih usluga.

(2) Kod praćenja slobode tržišnog natjecanja odnosno konkurencije i utvrđivanja da li je ona narušena, Hrvatska narodna banka može zatražiti mišljenje tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja odnosno konkurencije.

(3) Ako utvrdi da je kod pružanja bankovnih usluga narušena sloboda tržišnog natjecanja odnosno konkurencija, Hrvatska narodna banka dužna je poduzeti mjere za osiguravanje slobode tržišnog natjecanja odnosno konkurencije.

(4) Hrvatska narodna banka će propisati način i kriterije po kojima utvrđuje da li je narušena sloboda tržišnog natjecanja odnosno konkurencija na tržištu bankovnih usluga u Republici Hrvatskoj, kao i mjere za osiguravanje slobode tržišnog natjecanja odnosno konkurencije.

III.2. PRUŽANJE BANKOVNIH I OSTALIH FINANCIJSKIH USLUGA IZVAN PODRUČJA REPUBLIKE HRVATSKE

III.2.1. Pružanje usluga u državi članici Europske unije

Pružanje usluga u državi članici Europske unije

Članak 41.

(1) Banka može na području države članice Europske unije preko podružnice ili neposredno pružati bankovne i ostale financijske usluge, sukladno prethodnom odobrenju dobivenom od Hrvatske narodne banke ako ispunjava uvjete koje je propisala ta država članica Europske unije.

(2) Pod podružnicom iz stavka 1. ovog članka smatra se podružnica prema odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Pružanje usluga u državi članici Europske unije preko podružnice

Članak 42.

(1) Banka koja namjerava osnovati podružnicu u državi članici Europske unije mora o tome prethodno obavijestiti Hrvatsku narodnu banku i navesti državu članicu Europske unije u kojoj namjerava otvoriti podružnicu. Ona mora uz obavijest priložiti:

- 1) opis djelatnosti koje će podružnica obavljati i njen poslovni plan za naredne tri godine;
- 2) imena osoba ovlaštenih za vođenje poslova podružnice;
- 3) naziv i adresu podružnice u državi članici Europske unije na kojoj je moguće dobiti dokumentaciju o podružnici.

(2) Hrvatska narodna banka mora najkasnije u roku od tri mjeseca od dana primitka obavijesti iz stavka 1. ovog članka, poslati tu obavijest i priloge nadležnom nadzornom tijelu države članice Europske unije i o tome obavijestiti banku.

(3) Istovremeno sa slanjem obavijesti iz stavka 2. ovog članka Hrvatska narodna banka mora nadležnom nadzornom tijelu države članice Europske unije poslati i:

- 1) podatke o iznosu jamstvenog kapitala banke i njenoj adekvatnosti kapitala;
- 2) opis sustava osiguranja uloga usvojen u Republici Hrvatskoj.

(4) Iznimno od odredaba stavka 2. ovog članka, Hrvatska narodna banka nije dužna poslati obavijest nadležnom nadzornom tijelu države članice Europske unije, ako na temelju podataka s kojima raspolaže i dokumentacije iz stavka 1. ovog članka i s obzirom na planirani opseg poslovanja zaključi da postoji utemeljena sumnja o primjerenosti organizacije i upravljanja podružnicom ili financijskom stanju banke.

(5) Banka mora obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o svakoj promjeni podataka iz stavka 1. ovog članka najkasnije jedan mjesec prije namjeravane promjene. Hrvatska

narodna banka mora obavijestiti nadležno nadzorno tijelo države članice Europske unije u roku od tri mjeseca od primitka obavijesti.

Neposredno pružanje usluga u državi članici Europske unije

Članak 43.

(1) Banka koja namjerava započeti neposredno pružati bankovne i/ili ostale financijske usluge na području države članice Europske unije mora o tome obavijestiti Hrvatsku narodnu banku i navesti državu članicu Europske unije u kojoj namjerava početi neposredno pružati usluge. Ona uz obavijest mora priložiti opis djelatnosti koje će obavljati u državi članici Europske unije i poslovni plan vezan uz te djelatnosti.

(2) Hrvatska narodna banka mora najkasnije u roku od mjesec dana od primitka obavijesti iz stavka 1. ovog članka poslati obavijest i priloge nadležnom nadzornom tijelu države članice Europske unije i o tome obavijestiti banku.

Nadzor nad pružanjem usluga u državi članici Europske unije

Članak 44.

(1) Hrvatska narodna banka obavlja nadzor nad podružnicom banke u državi članici Europske unije.

(2) Hrvatska narodna banka može zatražiti od nadležnog nadzornog tijela države članice Europske unije u kojoj banka pruža bankovne usluge da obavi kontrolu poslovanja podružnice banke u toj državi članici Europske unije ako se time ubrzava ili olakšava postupak nadzora ili ako je to u skladu s interesom učinkovitosti, jednostavnosti, brzine ili manjih troškova postupka. Ovlaštene osobe Hrvatske narodne banke mogu uz jednake uvjete sudjelovati u nadzoru koji provodi nadležno tijelo države članice Europske unije.

(3) Ako banka koja pruža bankovne usluge u državi članici Europske unije, usprkos upozorenju nadležnog nadzornog tijela države članice Europske unije, prekrši propise te države članice Europske unije, Hrvatska narodna banka će poduzeti nadzorne mjere u skladu s ovim zakonom. Hrvatska narodna banka mora odmah obavijestiti nadležno nadzorno tijelo države članice Europske unije o mjerama koje je poduzela.

(4) Ako Hrvatska narodna banka oduzme banci odobrenje za pružanje bankovnih usluga ili joj zabrani pružati pojedine ostale financijske usluge, ona će o tome odmah obavijestiti nadležno nadzorno tijelo države članice Europske unije u kojoj banka pruža bankovne usluge.

III.2.2. Pružanje usluga u inozemstvu

Pružanje usluga u inozemstvu

Članak 45.

(1) Banka smije pružati bankovne i/ili ostale financijske usluge u inozemstvu samo preko podružnice.

(2) Za osnivanje podružnice u inozemstvu banka mora dobiti odobrenje Hrvatske narodne banke.

(3) Za donošenje odluke o davanju odobrenja za rad podružnice u inozemstvu na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 42. stavka 1., 4. i 5. ovog zakona.

(4) Međusobna suradnja i razmjena podataka između Hrvatske narodne banke i nadzornog tijela države u inozemstvu može biti uređena posebnim propisima odnosno sporazumima.

(5) Hrvatska narodna banka može odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podružnice u inozemstvu ako je, uzimajući u obzir propise države u kojoj banka namjerava osnovati podružnicu ili prakse vezane uz provođenje tih propisa, vjerojatno da će obavljanje nadzora u skladu s odredbama ovog zakona biti onemogućeno.

III.2.3. Predstavništvo banke

Predstavništvo banke

Članak 46.

(1) Predstavništvo banke u inozemstvu može obavljati samo poslove istraživanja tržišta i predstavljanja banke koja ga je osnovala.

(2) Banka koja namjerava osnovati predstavništvo mora o tome obavijestiti Hrvatsku narodnu banku i navesti državu u kojoj namjerava osnovati predstavništvo.

(3) Predstavništvo nije pravna osoba.

III.3. PODRUŽNICE I SLOBODA PRUŽANJA BANKOVNIH I OSTALIH FINANCIJSKIH USLUGA OD STRANE BANAKA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

Banka države članice Europske unije

Članak 47.

(1) Banka koja je ovlaštena pružati bankovne i ostale financijske usluge u državi članici Europske unije može također pružati te usluge preko podružnice ili izravno na području Republike Hrvatske.

(2) Odredbe članka 112. stavka 3. ovog zakona primjenjuju se na banku iz stavka 1. ovog članka koja pruža bankovne usluge preko podružnice.

(3) Podružnica banke iz stavka 1. ovog članka mora dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci izvješća i informacije potrebne za provođenje ovlasti i dužnosti Hrvatske narodne banke iz područja monetarne i devizne politike i statistike.

Početak poslovanja

Članak 48.

(1) Banka države članice Europske unije iz članka 47. stavka 1. ovog zakona može početi poslovati preko podružnice nakon isteka dvomjesečnog roka koji počinje od dana kad Hrvatska narodna banka primi obavijest nadležnog nadzornog tijela države članice Europske unije sa sadržajem propisanim u članku 42. stavku 1. i 3. ovog zakona.

(2) Banka države članice Europske unije iz članka 47. stavka 1. ovog zakona može početi izravno pružati bankovne i ostale financijske usluge na području Republike Hrvatske onog dana kad Hrvatska narodna banka primi obavijest nadležnog nadzornog tijela države članice Europske unije sa sadržajem propisanim u članku 42. stavku 1. i 3. ovog zakona.

(3) Banka države članice Europske unije iz stavka 1. ovog članka mora obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o svakoj namjeravanoj promjeni vezanoj uz podatke iz članka 42. stavka 1. točke od 1. do 3. ovog zakona najkasnije jedan mjesec prije namjeravane promjene.

(4) Odredba stavka 3. ovog članka također se na odgovarajući način primjenjuje kad banka države članice Europske unije namjerava otvoriti predstavništvo na području Republike Hrvatske.

Nadzor nad podružnicom banke države članice Europske unije

Članak 49.

(1) Nadležno nadzorno tijelo države članice Europske unije ili osobe koje je ono ovlastilo mogu obaviti nadzor poslovanja podružnice banke te države članice Europske unije na području Republike Hrvatske po prethodnom slanju obavijesti Hrvatskoj narodnoj banci.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka nadležno nadzorno tijelo ili osobe koje je ono ovlastilo imaju ovlaštenja i odgovornosti jednake onima koje ima Hrvatska narodna banka na temelju odredaba članaka od 118. do 122. ovog zakona.

(3) Na zahtjev nadležnog nadzornog tijela države članice Europske unije Hrvatska narodna banka mora obaviti nadzor poslovanja podružnice banke te države članice Europske unije na području Republike Hrvatske.

(4) Iznimno od odredaba stavaka od 1. do 3. ovog članka, Hrvatska narodna banka je ovlaštena obaviti nadzor poslovanja podružnice banke države članice Europske unije na području Republike Hrvatske u skladu s odredbama članaka od 118. do 122. ovog zakona u svrhu utvrđivanja posluje li podružnica u skladu s odredbama članka 47. stavka 3. ovog zakona.

**Nadzorne mjere nad bankom ili podružnicom banke države članice
Europske unije
Članak 50.**

(1) Ako banka države članice Europske unije na području Republike Hrvatske prekrši odredbe iz članka 47. stavka 2. ovog zakona ili ako podružnica banke države članice Europske unije na području Republike Hrvatske prekrši odredbe iz članka 47. stavka 3. ovog zakona, Hrvatska narodna banka će izdati upute za otklanjanje nepravilnosti.

(2) Ako banka države članice Europske unije ili njena podružnica ne postupi na način i u roku navedenom u uputi iz stavka 1. ovog članka, Hrvatska narodna banka će o tome obavijestiti nadležno nadzorno tijelo te države članice Europske unije.

III.4. OBAVLJANJE DJELATNOSTI STRANIH BANAKA

III.4.1. Podružnice stranih banaka

**Pružanje usluga stranih banaka
Članak 51.**

(1) Strana banka može pružati bankovne usluge i ostale financijske usluge na području Republike Hrvatske samo preko podružnice.

(2) Podružnica iz stavka 1. ovog članka nema svojstvo pravne osobe, a u pravnom prometu s trećim osobama može obavljati poslove na području Republike Hrvatske u skladu s ovlaštenjima banke osnivača i uz odgovornost banke osnivača za sve obveze koje nastanu u Republici Hrvatskoj u vezi s radom podružnice.

**Osnivanje i prestanak podružnice
Članak 52.**

(1) Strana banka može osnovati podružnicu na području Republike Hrvatske, ako od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za rad podružnice.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podružnice potrebno je priložiti:

- 1) izvadak iz sudskog registra ili drugog odgovarajućeg registra države u kojoj se nalazi sjedište matične banke, a koji ne može biti stariji od 30 dana;
- 2) statut ili druga odgovarajuća pravila matične banke;
- 3) podatke o članovima upravnih i nadzornih tijela matične banke;
- 4) revidirana poslovna izvješće matične banke za posljednje tri poslovne godine;
- 5) dokument koji vjerodostojno prikazuje imatelje i njihove udjele u upravljanju matičnom bankom;
- 6) izvadak iz sudskog registra ili drugog odgovarajućeg registra države u kojoj se nalazi sjedište pravnih osoba koje sudjeluju u upravljanju matičnom bankom s udjelom većim od 10 posto, a koji ne može biti stariji od 30 dana;
- 7) opis bankovnih i ostalih financijskih usluga koje će podružnica pružati i poslovni plan za prve tri godine poslovanja;

- 8) odobrenje nadzornog tijela strane banke za osnivanje podružnice ili izjavu tog tijela da takvo odobrenje nije potrebno prema propisima države strane banke;
- 9) izjavu strane banke da će podružnica voditi svu dokumentaciju koja se odnosi na njeno poslovanje na hrvatskom jeziku i pohraniti je u sjedištu podružnice te da će sastavljati financijska izvješća u skladu s ovim zakonom ili propisima izdanim na temelju ovog zakona;
- 10) detaljan opis sustava osiguranja uloga koji je na snazi u državi u kojoj se nalazi sjedište matične banke;
- 11) ostalu dokumentaciju koju odredi Hrvatska narodna banka na temelju koje je moguće utvrditi je li podružnica kadrovski, tehnički i organizacijski sposobna pružati usluge na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

(3) Hrvatska narodna banka može, kao uvjet za izdavanje odobrenja za rad podružnice strane banke, zahtijevati da strana banka položi na području Republike Hrvatske određeni novčani iznos ili pruži drugo odgovarajuće osiguranje kao jamstvo za namiru obveza koje proizlaze iz poslova zaključenih na području Republike Hrvatske.

(4) Hrvatska narodna banka izdaje odobrenje za rad podružnice strane banke, ako na temelju podataka s kojima raspolaže i dokumentacije priložene uz zahtjev za izdavanje odobrenja zaključi da je podružnica financijski, upravljački, organizacijski, kadrovski i tehnički sposobna poslovati u skladu s odredbama ovog zakona.

(5) Hrvatska narodna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podružnice strane banke ako je s obzirom na propise države u kojoj se nalazi sjedište banke ili prakse te države vezane uz primjenu i provođenje tih propisa vjerojatno da će obavljanje nadzora u skladu s odredbama ovog zakona biti otežano.

(6) Hrvatska narodna banka će podružnici oduzeti odobrenje za rad:

- 1) ako je nadzorno tijelo strane banke oduzelo toj banci odobrenje za pružanje bankovnih usluga;
- 2) ako u slučaju iz članka 54. stavka 3. ovog zakona podružnica ne ispuni obveze po osnovu osiguranja uloga;
- 3) ako podružnica ne počne poslovati unutar šest mjeseci od izdavanja odobrenja;
- 4) ako podružnica prestane poslovati u razdoblju dužem od šest mjeseci;
- 5) ako je podružnica dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga na temelju neistinitih podataka ili ne posluje po važećim propisima Republike Hrvatske;
- 6) ako podružnica ne može ispunjavati svoje obveze.

Primjena drugih odredaba ovog zakona

Članak 53.

(1) Na podružnicu banke iz članka 52. stavka 1. ovog zakona na odgovarajući način primjenjuju se odredbe ovog zakona o:

- 1) upravi banke (članak 23. do 29.);
- 2) upravljanju rizicima (poglavlje V.);
- 3) bankovnoj tajni (poglavlje VII.);
- 4) poslovnim knjigama i poslovnim izvješćima (poglavlje VIII.);
- 5) unutarnjoj reviziji (poglavlje IX.);
- 6) reviziji (poglavlje X.);

- 7) nadzoru nad bankama (poglavlje XI.);
- 8) zaštiti potrošača (poglavlje XVI.).

(2) Hrvatska narodna banka može pobliže propisati način primjene odredaba iz stavka 1. ovog članka na podružnicu strane banke.

Sustav osiguranja uloga podružnica strane banke

Članak 54.

(1) Podružnica strane banke je uključena u sustav osiguranja uloga u državi u kojoj se nalazi sjedište strane banke.

(2) Razina i opseg jamstava za uloge u podružnici strane banke ne smiju prelaziti razinu i opseg određen zakonom i propisima Republike Hrvatske o osiguranju uloga.

(3) Ako sustav osiguranja uloga ne postoji u državi u kojoj se nalazi sjedište strane banke ili je opseg jamstava za uloge manji nego u Republici Hrvatskoj, podružnica strane banke se mora uključiti u sustav osiguranja uloga u Republici Hrvatskoj.

III.4.2. Predstavništvo strane banke

Predstavništvo strane banke

Članak 55.

(1) Predstavništvo strane banke ne smije pružati bankovne ni ostale financijske usluge u Republici Hrvatskoj nego može obavljati samo poslove istraživanja tržišta i predstavljanja banke koja ga je osnovala.

(2) Predstavništvo nije pravna osoba.

Odobrenje za osnivanje predstavništva

Članak 56.

(1) Za osnivanje predstavništva strana banka mora dobiti prethodno odobrenje Hrvatske narodne banke.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stavka 1. ovog članka potrebno je priložiti:

- 1) izvadak iz sudskog registra ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg registra države u kojoj se nalazi sjedište matične banke;
- 2) statut ili druga odgovarajuća pravila matične banke;
- 3) revidirana poslovna izvješća matične banke za posljednje tri poslovne godine;
- 4) popis osoba koje će upravljati predstavništvom.

(3) Ako predstavništvo strane banke postupi protivno odredbama članka 55. ovog zakona, Hrvatska narodna banka će oduzeti odobrenje za osnivanje predstavništva.

(4) Potanje uvjete za osnivanje i rad predstavništva strane banke propisuje Hrvatska narodna banka.

(5) Hrvatska narodna banka vodi registar predstavništava stranih banaka.

IV. SURADNJA S NADZORNIM TIJELIMA I TIJELIMA EUROPSKE UNIJE

Međusobna suradnja nadzornih tijela

Članak 57.

(1) Hrvatska narodna banka i tijela odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj moraju na zahtjev pojedinačnog nadzornog tijela dostaviti tom tijelu sve podatke o banci ili drugoj financijskoj instituciji koji su mu potrebni u postupku provođenja zadataka nadzora nad financijskom institucijom te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja.

(2) Nadzorna tijela iz stavka 1. ovog članka moraju se međusobno obavještavati o nepravilnostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzora, ako su ti nalazi također bitni za rad drugog nadzornog tijela.

(3) Načela međusobne suradnje nadzornih tijela određuju ministar financija i guverner Hrvatske narodne banke na temelju prethodnog mišljenja nadzornih tijela.

(4) Hrvatska narodna banka surađuje i razmjenjuje podatke s nadzornim tijelima država članica Europske unije ili stranih država članica o banci ili drugoj financijskoj instituciji koji su potrebni u postupku obavljanja nadzora nad bankom ili drugom financijskom institucijom te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja.

(5) Načela međusobne suradnje te obuhvat razmjene podataka s nadzornim tijelima iz stavka 4. ovog članka utvrđuju se sporazumom o suradnji sklopljenim između Hrvatske narodne banke i pojedinog nadzornog tijela iz stavka 4. ovog članka.

(6) Nadzorna tijela moraju sve podatke koje dobiju na temelju stavaka od 1. do 5. ovog članka čuvati kao povjerljive te ih smiju upotrijebiti isključivo u svrhu u koju su oni dani.

Obrada podataka i priopćavanje informacija

Članak 58.

(1) Hrvatska narodna banka je ovlaštena prikupljati i obrađivati podatke koji su bitni za provođenje njenih zadataka i odgovornosti određenih ovim zakonom.

(2) Podacima iz stavka 1. ovog članka smatraju se podaci o:

- 1) odobrenjima za pružanje bankovnih usluga i drugim odobrenjima i suglasnostima koje je izdala Hrvatska narodna banka;
- 2) članovima uprave i nadzornih odbora banaka, njihovoj organizaciji i radu unutarnje revizije;
- 3) podružnicama i/ili neposrednom pružanju bankovnih usluga banaka u državama članicama Europske unije te podružnicama i/ili neposrednom

pružanju bankovnih usluga banaka država članica Europske unije u Republici Hrvatskoj;

- 4) podružnicama banaka u inozemstvu i podružnicama stranih banaka u Republici Hrvatskoj;
- 5) poštivanju odredaba o upravljanju rizicima iz V. i VI. poglavlja ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona;
- 6) izvješćima iz članka 87. ovog zakona;
- 7) imateljima kvalificiranih udjela iz članka 20. ovog zakona;
- 8) revidiranim godišnjim izvješćima i konsolidiranim godišnjim izvješćima iz članka 112. ovog zakona;
- 9) provođenju nadzornih mjera iz ovog zakona;
- 10) informacijama koje je Hrvatska narodna banka dobila u sklopu razmjene informacija od nadležnih nadzornih tijela država članica Europske unije i nadležnih nadzornih tijela stranih država.

(3) Hrvatska narodna banka smije priopćiti podatke iz stavka 2. ovog članka:

- 1) domaćim nadzornim tijelima u sklopu međusobne suradnje domaćih nadzornih tijela na temelju članka 57. ovog zakona;
- 2) nadležnim tijelima država članica Europske unije, ako su im oni potrebni za ispunjavanje njihovih zadataka nadzora nad pružanjem bankovnih i ostalih financijskih usluga i ako ta tijela podliježu obvezi čuvanja podataka u opsegu određenom u članku 57. stavku 6. ovog zakona;
- 3) nadležnim nadzornim tijelima stranih država ako su im oni potrebni za ispunjavanje njihovih zadataka nadzora nad pružanjem bankovnih i ostalih financijskih usluga u skladu s načelom uzajamnosti i ako ta tijela podliježu obvezi čuvanja podataka u opsegu određenom u članku 57. stavku 6. ovog zakona;
- 4) sudu, ako su mu oni potrebni u stečajnom postupku nad bankom;
- 5) tijelu koje izdaje odobrenja za rad revizorskim društvima i ovlaštenim revizorima ako su podaci tom tijelu potrebni u postupku nadzora u okviru njegovog ovlaštenja.

(4) Iznimno od odredaba stavka 3. ovog članka, Hrvatska narodna banka smije priopćiti podatke iz stavka 2. točke 10. ovog članka samo ako to izričito dozvoli tijelo koje ih je priopćilo Hrvatskoj narodnoj banci.

Obavještavanje Europske komisije

Članak 59.

Hrvatska narodna banka mora obavijestiti Europsku komisiju o uskraćivanju slanja obavijesti iz članka 42. stavka 4. ovog zakona.

Obavještanje o odnosima sa stranim državama

Članak 60.

(1) Hrvatska narodna banka mora obavijestiti Europsku komisiju o:

- 1) svakoj suglasnosti izdanoj banci čije je izravno ili neizravno nadređeno društvo pravna osoba sa sjedištem u stranoj državi;
- 2) svakom odobrenju izdanom banci za stjecanje kvalificiranog udjela na temelju kojeg strana osoba postaje nadređeno društvo banke.

(2) Hrvatska narodna banka obavještava Europsku komisiju o svim općim poteškoćama s kojima se banke susreću tijekom pružanja bankovnih usluga u stranim državama.

(3) Ako Europska komisija odluči da nadzorna tijela država članica Europske unije moraju privremeno odgoditi ili prekinuti postupak donošenja odluka o zahtjevima osoba određene strane države, Hrvatska narodna banka mora donijeti odluku kojom na najduže tri mjeseca prekida postupak donošenja odluka o:

- 1) zahtjevima za izdavanje odobrenja i suglasnosti banci koju izravno ili neizravno kontrolira društvo koje je pravna osoba sa sjedištem u stranoj državi, a na koju se odnosi odluka Europske komisije;
- 2) zahtjevima za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela na temelju kojeg strana osoba sa sjedištem u stranoj državi na koju se odnosi odluka Europske komisije postaje društvo koje kontrolira banku.

(4) Razdoblje za donošenje odluke iz članka 36. stavka 3. ovog zakona ne umanjuje se za vrijeme u kojem je bio pokrenut postupak iz stavka 3. ovog članka.

(5) Ako Vijeće Europske unije donese odluku da se privremeno odgađanje ili prekid postupaka iz stavka 3. ovog članka produžava, Hrvatska narodna banka mora donijeti odluku kojom produžava prekid postupka iz stavka 3. ovog članka za razdoblje koje je u svojoj odluci odredilo Vijeće Europske unije.

(6) Mjere iz stavka 3. i 5. ovog članka ne primjenjuju se na:

- 1) osnivanje banke kao ovisnog društva banke koja je u trenutku kad je donesena odluka iz stavka 3. i 5. ovog članka ovlaštena pružati bankovne usluge u državi članici Europske unije, odnosno ovisna društva te banke;
- 2) stjecanje kvalificiranog udjela čiji je budući imatelj banka koja je u trenutku kad je donesena odluka iz stavka 3. i 5. ovog članka ovlaštena pružati bankovne usluge u državi članici Europske unije odnosno ovisna društva te banke.

(7) Hrvatska narodna banka mora obavijestiti Europsku komisiju, na njen zahtjev, o svim zahtjevima za izdavanje odobrenja i suglasnosti iz stavka 1. ovog članka i o svim zahtjevima za stjecanje kvalificiranog udjela na temelju kojeg bi strani imatelj postao društvo koje kontrolira banku ako su ti podaci potrebni Europskoj komisiji za utvrđivanje činjenica bitnih za donošenje odluke na temelju stavaka 3. i 5. ovog članka.

V. UPRAVLJANJE RIZICIMA

V.1. OPĆE ODREDBE

Upravljanje rizicima

Članak 61.

(1) Banka mora osiguravati razinu kapitala adekvatnu opsegu i vrstama usluga koje pruža i rizicima kojima je izložena u pružanju tih usluga (adekvatnost kapitala).

(2) Banka mora poslovati tako da rizici kojima je izložena u pojedinačnim ili svim vrstama poslova koje obavlja ne prijeđu granice određene ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona.

(3) Banka mora poslovati tako da je sposobna pravovremeno ispuniti dospjele obveze (načelo likvidnosti), odnosno na način da je trajno sposobna ispunjavati sve svoje obveze (načelo solventnosti).

V.2. KAPITAL BANKE

Jamstveni kapital banke

Članak 62.

(1) Banka mora radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim vjerovnicima održavati odgovarajuću visinu jamstvenog kapitala.

(2) Jamstveni kapital banke sastoji se od osnovnog i dopunskog kapitala, kao i drugih oblika kapitala koje propisuje Hrvatska narodna banka.

Propisi o jamstvenom kapitalu

Članak 63.

Hrvatska narodna banka propisuje način izračunavanja jamstvenog kapitala pri čemu određuje:

- 1) način i obujam u kojem se uzimaju u obzir pojedinačne stavke za izračunavanje jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala;
- 2) karakteristike i vrste stavki koje se uzimaju u obzir za izračunavanje jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala;
- 3) način izračunavanja rizikom ponderirane aktive kojim određuje pondere za ponderiranje kreditnih i ostalih rizika i čimbenike vezane uz izvanbilančne stavke;
- 4) način izračunavanja ostalih dijelova jamstvenog kapitala.

V.3. ADEKVATNOST KAPITALA

Minimalni kapital banke

Članak 64.

Jamstveni kapital banke ne smije biti manji od minimalnog iznosa temeljnog kapitala iz članka 15. ovog zakona.

Stopa adekvatnosti kapitala

Članak 65.

(1) Adekvatnost kapitala je odnos između jamstvenog kapitala banke i rizikom ponderirane aktive uvećane za druge rizikom ponderirane stavke.

(2) Stopa adekvatnosti kapitala mora iznositi najmanje 10 posto (u daljem tekstu: minimalna stopa adekvatnosti kapitala).

(3) Iznimno, Hrvatska narodna banka može odrediti i veću minimalnu stopu adekvatnosti kapitala od stope iz stavka 2. ovog članka za pojedinu banku za koju utvrdi da izrazito rizično posluje.

Rizikom ponderirana aktiva

Članak 66.

(1) Rizikom ponderirana aktiva je zbroj knjigovodstvenih stanja odgovarajućih aktivnih bilančnih i izvanbilančnih stavki ponderiranih stupnjevima kreditnog, tržišnog i drugih rizika.

(2) Stupnjeve za ponderiranje rizika iz stavka 1. ovog članka određuje Hrvatska narodna banka ovisno o rizičnosti pozicija koje ulaze u ponderiranu aktivu.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. i 2. ovog članka banka može, uz suglasnost Hrvatske narodne banke, primijeniti druge metode i modele za procjenu kreditnog, tržišnog i drugih rizika.

V.4. OSTALE MJERE UPRAVLJANJA RIZICIMA

V.4.1. Zajedničke odredbe

Planiranje i provođenje mjera upravljanja rizicima

Članak 67.

(1) Banka je dužna kontinuirano obavljati mjerenje, procjenu i upravljanje svim rizicima kojima je u svom poslovanju izložena. Kriterije, način i postupke mjerenja, procjene i upravljanja rizicima, banka je dužna propisati svojim općim aktima, koji moraju biti usklađeni s propisima, standardima i pravilima struke, ovisno o bankovnim i drugim uslugama koje banka obavlja.

(2) Općim aktima iz stavka 1. ovog članka moraju biti obuhvaćene sve vrste rizika kojima je banka izložena u pojedinačnim poslovima, kao i oni rizici kojima je banka izložena u svim poslovima koje obavlja.

(3) Rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju i za koje minimalno moraju biti propisani postupci mjerenja, procjene i upravljanja rizicima su:

- 1) rizik likvidnosti;
- 2) kreditni rizik;
- 3) kamatni, devizni i ostali tržišni rizici;
- 4) rizici izloženosti prema jednoj osobi;
- 5) rizici povezani s kapitalnim ulaganjima, ulaganjima u nekretnine i drugu trajnu imovinu;
- 6) rizici neispunjenja obveza druge ugovorne strane povezani s državom porijekla druge ugovorne strane;
- 7) operativni rizik, uključujući rizik koji proizlazi iz neadekvatnog upravljanja informacijskim i pridruženim tehnologijama;
- 8) ostali rizici.

(4) Opći akti iz stavka 1. ovog članka moraju obuhvaćati:

- 1) unutarnje postupke banke za određivanje i mjerenje rizika;
- 2) procedure i druge radnje kojima se osigurava dosljedna primjena utvrđenih postupaka i načina mjerenja rizika;
- 3) unutarnje postupke kojima se osigurava nadzor nad ispravnošću primjene propisanih postupaka i procedura za mjerenje rizika.

Propis o mjerenju, procjeni i upravljanju rizicima

Članak 68.

Hrvatska narodna banka može propisati :

- 1) način procjenjivanja i uključivanja pojedinačnih aktivnih bilančnih i izvanbilančnih stavki u izračunavanje izloženosti banke;
- 2) postupke i načela za upravljanje rizikom likvidnosti;
- 3) način izračunavanja stanja pojedinačnih i svih otvorenih stavki i najveće dopuštene razlike između tih stavki te opsega pojedinačnih nepodmirenih stavki i ukupnih nepodmirenih stavki;
- 4) način klasificiranja i mjerenja rizika neispunjavanja obveza druge ugovorne strane povezane s državom porijekla druge ugovorne strane;
- 5) način procjenjivanja i uključivanja pojedinačnih ulaganja u izračunavanje ograničenja iz članka 82. i 83. ovog zakona;
- 6) način obavještanja Hrvatske narodne banke o dužnicima banke čije zaduženje prelazi iznos koji odredi Hrvatska narodna banka, u svrhu obavještanja svih banaka o tim dužnicima.

Rezerviranja za pokriće gubitaka

Članak 69.

(1) Banka je dužna kontinuirano procjenjivati kreditni rizik i provoditi rezerviranja za pokriće gubitaka koji proizlaze iz kredita i sličnih tražbina i preuzetih izvanbilančnih potencijalnih obveza (plasmani).

(2) Rezerviranja za pokriće gubitaka koji su pojedinačno identificirani, kao i onih koji nisu posebno identificirani, odnosno koji se kao takvi još ne mogu pripisati

pojedinačnim plasmanima, ali za koje iskustvo ukazuje da postoje u kreditnom portfelju ili da mogu nastati kao posljedica preuzetih izvanbilančnih potencijalnih obveza, formiraju se na teret rashoda banke.

(3) Hrvatska narodna banka propisuje način izračunavanja rezerviranja iz ovog članka i kriterije klasifikacije prema stupnjevima rizika kredita i sličnih tražbina odnosno preuzetih izvanbilančnih potencijalnih obveza.

Rezerve

Članak 70.

(1) Osim rezervi koje je banka dužna formirati sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i svome statutu, banka može izdvojiti rezerve za opće bankovne rizike namijenjene pokrivanju gubitaka koji mogu nastati uslijed rizika koji proizlaze iz njenog ukupnog poslovanja.

(2) Izdvojene rezerve za opće bankovne rizike smatraju se raspodjelom ostvarene dobiti poslije oporezivanja. U slučaju da banka formira rezerve iz ovog članka ona mora u svojim financijskim izvještajima zasebno iskazati promjene na ovim rezervama tijekom izvještajnog razdoblja.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka Hrvatska narodna banka može propisati formiranje rezervi za opće bankovne rizike kao obvezno, za banke koje izrazito rizično posluju, odnosno kod kojih se pojavi neuobičajeno povećanje izloženosti različitim oblicima rizika.

V.4.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik

Članak 71.

Kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi uslijed neispunjavanja dužnikove obveze prema banci.

Procjena kreditnog rizika

Članak 72.

(1) Banka mora u sklopu propisanih i vlastitih kriterija raspoređivati aktivne bilančne i izvanbilančne stavke prema stupnju kreditnog rizika i procijeniti visinu gubitaka koji proizlaze iz kreditnog rizika.

(2) Raspoređivanje aktivnih bilančnih i izvanbilančnih rizičnih stavki banke u rizične skupine obavlja se prema:

- 1) dužnikovoj kreditnoj sposobnosti,
- 2) dužnikovoj urednosti u podmirivanju obveza prema banci, i
- 3) kvaliteti instrumenata osiguranja tražbina banke.

Praćenje kreditnog rizika

Članak 73.

(1) Prije nego što zaključi bilo koji ugovor koji predstavlja osnovu za nastanak izloženosti banke kreditnom riziku, banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost te kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih tražbina.

(2) Banka mora tijekom razdoblja trajanja pravnog odnosa koji predstavlja izloženost pratiti poslovanje dužnika te kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih tražbina.

V.4.3. Izloženost

Definicija izloženosti

Članak 74.

(1) Izloženost banke prema jednoj osobi je iznos svih tražbina po kreditima i drugim osnovama, ulaganja u vrijednosne papire i vlasničke uloge i preuzetih obveza banke prema jednoj osobi.

(2) U izloženost banke prema jednoj osobi ne uračunavaju se tražbine iz stavka 1. ovoga članka koje su osigurane novčanim depozitom, do iznosa takvog osiguranja, vrijednosnim papirima Republike Hrvatske ili Hrvatske narodne banke ili neopozivim jamstvom Republike Hrvatske ili nadležne državne institucije, odnosno drugim instrumentom osiguranja koje utvrdi Hrvatska narodna banka svojom odlukom.

Najveća dopuštena izloženost

Članak 75.

(1) Izloženost banke prema jednoj osobi ne smije prelaziti 25 posto jamstvenog kapitala banke.

(2) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka, ukupna izloženost banke prema osobama koje banka izravno ili neizravno kontrolira ili prema osobama koje izravno ili neizravno kontrolira ista osoba koja kontrolira banku, ne smije zajedno prelaziti 20 posto jamstvenog kapitala banke ukoliko su te osobe nefinancijske institucije.

(3) Ograničenja iz stavka 1. i 2. ovog članka ne odnose se na izloženost banke prema osobama koje čine grupu banaka u Republici Hrvatskoj i Hrvatska narodna banka ih nadzire na konsolidiranoj osnovi.

(4) Ako banka premaši maksimalnu dopuštenu izloženost iz stavka 1. i 2. ovog članka zbog spajanja dvije pravne osobe ili drugih razloga na koje ne može utjecati, mora o tome odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku. Banka mora uz obavijest priložiti opis mjera koje će provesti u cilju osiguranja poštivanja stavka 1. i 2. ovog članka i u toj obavijesti navesti rok u kojem će te mjere biti provedene. Hrvatska narodna banka može prihvatiti dostavljene mjere i rokove ili svojim aktima odrediti nove.

(5) Ograničenje iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na izloženost banke prema Republici Hrvatskoj i Hrvatskoj narodnoj banci.

(6) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka, izloženost prema jednoj osobi koja ima 5 ili više posto dionica s pravom glasa u glavnoj skupštini ne smije biti veća od 5 posto jamstvenog kapitala banke.

Velika izloženost

Članak 76.

(1) Velika izloženost banke je izloženost banke prema jednoj osobi koja je jednaka ili prelazi 10 posto jamstvenog kapitala banke.

(2) Za zaključivanje pojedinačnog pravnog posla na temelju kojeg bi ukupna izloženost banke mogla rezultirati velikom izloženošću banke prema jednoj osobi potrebna je suglasnost nadzornog odbora banke. Suglasnost nadzornog odbora je također potrebna za zaključivanje pravnog posla zbog kojeg bi se velika izloženost banke prema jednoj osobi povećavala tako da je jednaka ili prelazi 15 posto ili 20 posto jamstvenog kapitala banke.

Ograničenja za ukupne velike izloženosti

Članak 77.

Zbroj svih velikih izloženosti ne smije prelaziti 600 posto jamstvenog kapitala banke.

Izloženost prema osobama u posebnom odnosu s bankom

Članak 78.

(1) Osobe u posebnom odnosu s bankom prema kojima bi nastala ili bi se povećala izloženost banke jesu:

- 1) dioničari banke koji imaju 5 ili više posto dionica banke s pravom glasa u glavnoj skupštini banke;
- 2) članovi uprave i nadzornoga odbora te prokuristi banke;
- 3) osobe koje s bankom imaju ugovore o radu sklopljene uz posebne uvjete;
- 4) članovi uže obitelji osoba iz točke 1., 2. i 3. ovoga stavka;
- 5) pravne osobe u čijem kapitalu osobe iz točke 1. do 4. ovoga stavka imaju više od 20 posto udjela s pravom glasa;
- 6) pravne osobe u čijem kapitalu banka ima više od 20 posto udjela s pravom glasa ili nad kojima banka ima na drugi način upravljačku kontrolu.

(2) Za pravni posao zbog kojeg bi nastala ili bi se povećala izloženost banke prema osobama iz stavka 1. ovoga članka potrebna je prethodna suglasnost nadzornog odbora banke.

V.4.4. Rizik likvidnosti

Upravljanje likvidnošću

Članak 79.

(1) Banka mora upravljati svojom imovinom i obvezama tako da je sposobna ispuniti sve svoje dospjele obveze.

(2) U cilju učinkovitog upravljanja rizikom likvidnosti banka mora donijeti i provoditi politiku upravljanja likvidnošću, a koja obuhvaća:

- 1) planiranje očekivanih poznatih i mogućih novčanih odljeva i dostatnih novčanih priljeva za pokriće istih;
- 2) kontinuirano praćenje likvidnosti;
- 3) donošenje odgovarajućih mjera za sprječavanje ili otklanjanje uzroka nelikvidnosti.

V.4.5. Kamatni, devizni i ostali tržišni rizici

Usklađenost imovine i obveza

Članak 80.

Banka mora na odgovarajući način uskladiti svoju imovinu i obveze temeljem kojih je izložena rizicima gubitaka zbog promjene kamatnih stopa, tečajeva stranih valuta, cijene vrijednosnih papira i ostalih financijskih instrumenata ili zbog ostalih tržišnih rizika.

Stanje otvorenih stavki

Članak 81.

(1) Stanje otvorenih stavki je razlika između aktivnih i pasivnih bilančnih i izvanbilančnih stavki čiji iznos ovisi o promjeni kamatnih stopa, tečajeva stranih valuta, cijeni vrijednosnih papira i ostalih financijskih instrumenata ili ostalih tržišnih rizika.

(2) Banka mora zasebno izračunavati stanje pojedinačnih otvorenih stavki čiji iznosi ovise o pojedinačnim promjenama iz stavka 1. ovog članka.

(3) Stanje pojedinačnih otvorenih stavki i ukupno stanje svih otvorenih stavki ne smiju prelaziti opseg određen propisima iz članka 68. točke 3. ovog zakona.

V.4.6. Ulaganja u kapital i nekretnine

Ograničenja ukupnog opsega ulaganja

Članak 82.

(1) Ukupna ulaganja banke u zemljište, zgrade i opremu i uređenje poslovnog prostora ne smiju zajedno prelaziti 40 posto jamstvenog kapitala banke.

(2) Ukupna ulaganja banke u kapital nefinancijskih institucija ne smiju prelaziti 30 posto jamstvenog kapitala banke.

(3) Ulaganjima iz stavka 1. i 2. ovog članka u prve dvije godine nakon stjecanja ne smatraju se ulaganja koja je banka stekla u zamjenu za svoje tražbine u postupku

financijskog restrukturiranja te u stečajnom i ovršnom postupku, kao i primjenom instrumenata osiguranja tražbina sukladno Ovršnom zakonu.

Ograničenja pojedinačnih ulaganja

Članak 83.

(1) Ulaganja banke u kapital jedne nefinancijske institucije ne smiju prelaziti 15 posto jamstvenog kapitala banke.

(2) Odredbe članka 82. stavka 3. ovog zakona također se primjenjuju na ulaganja iz stavka 1. ovog članka.

Suglasnost Hrvatske narodne banke za pojedina ulaganja

Članak 84.

(1) Banka mora prije sklapanja pravnog posla kojim, postupno ili odjednom, stječe udjel u drugoj financijskoj instituciji ili drugom trgovačkom društvu koji je veći od 10 posto jamstvenog kapitala banke pribaviti prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(2) Banka mora prije sklapanja pravnog posla kojim stječe većinski udjel ili većinsko pravo odlučivanja u drugom trgovačkom društvu za to pribaviti prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(3) Na temelju udjela stečenog protivno stavku 1. i 2. ovog članka banka se ne može upisati kao imatelj dionica u knjigu dionica, niti ostvarivati pravo glasa na glavnoj skupštini odnosno skupštini društva, sve dok ne dobije prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(4) Zahtjevu za upis dionica stjecatelj dionica, u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovog članka, obavezan je priložiti prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke.

(5) Banka je obavezna pribaviti prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke za osnivanje bilo koje pravne osobe.

(6) Upis pravne osobe iz stavka 5. ovog članka u odgovarajući registar bez suglasnosti Hrvatske narodne banke je ništav.

V.4.7. Osiguranje uloga

Osiguranje uloga

Članak 85.

Primljene uloge od građana banka je dužna osigurati kod nadležne institucije sukladno posebnom zakonu i propisima donesenim na temelju tog zakona.

V.5. MJERE ZA PRAĆENJE RIZIKA I OSIGURANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA

V.5.1. Izračunavanje i izvješćivanje

Izračunavanje

Članak 86.

Banka mora izračunavati i utvrđivati:

- 1) iznos jamstvenog kapitala;
- 2) adekvatnost kapitala;
- 3) izloženost;
- 4) kreditni rizik;
- 5) pojedinačno stanje otvorenih stavki i ukupno stanje tih stavki;
- 6) visinu ulaganja u kapital nefinancijskih institucija i nekretnine.

Izvješćivanje o mjerenju rizika

Članak 87.

(1) Banka mora izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o:

- 1) jamstvenom kapitalu;
- 2) adekvatnosti kapitala;
- 3) izloženosti;
- 4) procjeni kreditnog rizika iz članka 72. ovog zakona;
- 5) likvidnosti;
- 6) stanju otvorenih stavki;
- 7) vrijednosti ulaganja u kapital nefinancijskih institucija i nekretnine;
- 8) dužnicima banke čije zaduženje prelazi iznos koji odredi Hrvatska narodna banka;
- 9) dioničarima banke i s njima povezanim osobama koji imaju 3 i više posto dionica s pravom glasa u glavnoj skupštini banke.

(2) Hrvatska narodna banka propisuje sadržaj izvješća iz stavka 1. ovog članka te rokove i način izvješćivanja.

V.5.2. Mjere za osiguranje adekvatnosti kapitala i likvidnosti

Zabrana isplate dobiti

Članak 88.

(1) Banka ne smije isplatiti dobit ili dividendu niti obavljati isplate s naslova sudjelovanja uprave, nadzornog odbora i zaposlenika u dobiti društva, u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je jamstveni kapital banke manji od minimalnog kapitala određenog u članku 64. ili je stopa adekvatnosti kapitala manja od stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;

- 2) ako bi se jamstveni kapital banke zbog isplate dobiti smanjio tako da banka više nije u mogućnosti održavati minimalni kapital određen u članku 64. ili minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- 3) ako banka ne osigurava likvidnost propisanu na temelju članka 68. točke 2. ovog zakona;
- 4) ako zbog isplate dobiti banka ne bi bila u mogućnosti osigurati likvidnost temeljem propisa iz članka 68. točke 2. ovog zakona;
- 5) ako je Hrvatska narodna banka naložila banci da otkloni slabosti i propuste vezane uz netočno iskazivanje aktivnih i pasivnih stavki, a čije bi točno iskazivanje utjecalo na račun dobiti i gubitka banke i ako banka nije postupila u skladu s nalogom za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti;
- 6) ako Hrvatska narodna banka tako odredi svojim rješenjem zbog načina na koji banka upravlja rizicima u poslovanju.

(2) Banka ne smije isplatiti akontaciju dobiti niti akontaciju dividende.

Mjere uprave za osiguranje minimalnog kapitala

Članak 89.

(1) Ako jamstveni kapital banke ne doseže minimalni kapital određen u članku 64. ili je stopa adekvatnosti kapitala banke manja od stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona, uprava banke mora odmah usvojiti mjere iz svoje nadležnosti kojima će osigurati minimalni kapital ili donijeti prijedlog mjera koje spadaju u nadležnost drugih tijela banke.

(2) Uprava mora putem izvještaja iz članka 87. ovog zakona obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o mjerama ili prijedlogu mjera iz stavka 1. ovog članka, kao i o rokovima za njihovu provedbu.

VI. KONSOLIDIRANI NADZOR NAD BANKAMA

Grupa banaka

Članak 90.

(1) Hrvatska narodna banka osim nadzora nad pojedinačnom bankom provodi nadzor nad grupom banaka na temelju konsolidiranih financijskih i nadzornih izvještaja.

(2) Prema ovom zakonu grupa banaka postoji kad je banka ili financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj nadređeno društvo u odnosu na jednu ili više drugih banaka ili financijskih holdinga, ostale financijske institucije ili društva za pomoćne bankovne usluge sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ili izvan nje (podređena društva).

(3) Smatra se da je banka ili financijski holding nadređeno društvo u smislu stavka 2. ovog članka ako u podređenom društvu iz stavka 2. ovog članka:

- 1) ima kontrolu sukladno odredbama članka 11. stavka 2. ovog zakona ili
- 2) ima sudjelovanje sukladno odredbama članka 8. stavka 1. ovog zakona.

(4) Grupa banaka također postoji ako je financijskom holdingu čije je sjedište u državi članici Europske unije podređena najmanje jedna banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj na jedan od načina iz stavka 3. ovog članka te tom financijskom holdingu istovremeno nije podređena banka koja ima pravo pružati bankovne usluge u državi članici Europske unije i čije je sjedište u istoj državi kao i sjedište financijskog holdinga.

(5) Iznimno od odredaba stavka 4. ovog članka, smatra se da grupa banaka postoji ukoliko financijski holding čije je sjedište u državi članici Europske unije ima podređenu:

- 1) banku sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja ima veći bilančni iznos nego bilo koja druga banka koja je podređena tom financijskom holdingu i koja ima pravo pružati bankovne usluge u državi članici Europske unije ; ili
- 2) banku sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je ranije dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga ukoliko je njen bilančni iznos jednak iznosu bilo koje druge banke podređene tom financijskom holdingu.

(6) Iznimno od odredaba stavka 3. ovog članka nadređenim društvom u grupi banaka ne smatraju se:

- 1) banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je istovremeno podređena drugoj banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj;
- 2) financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji je istovremeno podređen banci ili drugom financijskom holdingu sa sjedištem u Republici Hrvatskoj;
- 3) financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji je istovremeno podređen banci koja ima pravo pružati bankovne usluge u drugoj državi članici Europske unije.

(7) Iznimno od odredaba stavaka 3. do 6. ovog članka, smatra se da je banka ili financijski holding nadređeno društvo u smislu stavka 2. ovog članka i u drugim slučajevima kada Hrvatska narodna banka procijeni da nadređeno društvo na bilo kojoj drugoj osnovi provodi značajan utjecaj na podređeno društvo.

(8) Hrvatska narodna banka može postići sporazum s nadležnim nadzornim tijelima država članica Europske unije odgovornim za provođenje nadzora nad pojedinačnom podređenom bankom u grupi banaka o podjeli zadataka vezanih uz nadzor poslovanja grupe banaka.

Definicije vezane uz grupu banaka

Članak 91.

(1) Financijski holding je pravna osoba:

- 1) koja nije banka;
- 2) čija je glavna djelatnost stjecanje ili vlasništvo kvalificiranih udjela ili pružanje ostalih financijskih usluga;
- 3) kojoj je podređena najmanje jedna banka ili brokerska kuća; i

- 4) kojoj su u pravilu podređene banke ili ostale financijske institucije, pri čemu za određivanje podređenih društava nije odlučujući njihov broj nego bilančni iznos, iznos kapitala, knjigovodstvena vrijednost dionica i ostali gospodarski kriteriji.

(2) Društvo za pomoćne bankovne usluge je pravna osoba:

- 1) čije su djelatnosti neposredno povezane s pružanjem bankovnih usluga;
- 2) čije djelatnosti obuhvaćaju upravljanje nekretninama, upravljanje i vođenje sustava za obradu podataka ili obavljanje sličnih poslova i koje su po svojoj prirodi pomoćna djelatnost u odnosu na glavnu djelatnost jedne ili više banaka.

(3) Ostalim financijskim institucijama smatraju se pravne osobe koje pružaju kao isključivu ili glavnu djelatnost ostale financijske usluge iz članka 6. stavka 2. ovog zakona ili financijske usluge na temelju zakona koji uređuje osiguranje, izdavanje vrijednosnih papira i trgovanje tim papirima, investicijske fondove i društva za upravljanje tim fondovima, kao i pravne osobe koje obavljaju financijske usluge uređene drugim zakonima.

Obveze nadređene banke u grupi banaka

Članak 92.

(1) Nadređena banka u grupi banaka je banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja istovremeno nije podređena drugoj banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Ako nekoliko banaka u grupi banaka ispunjava ovaj uvjet, nadređena banka među njima je ona koja ima najveći bilančni iznos.

(2) Za ispunjavanje obveza grupe banaka u smislu ovog zakona odgovorna je nadređena banka u grupi banaka.

Upravljanje rizicima u grupi banaka

Članak 93.

(1) Grupa banaka kao cjelina mora postupati u skladu s propisima o upravljanju rizicima određenim ovim zakonom.

(2) Grupa banaka mora biti organizirana tako da je nadređena banka u grupi banaka u mogućnosti pratiti rizike kojima je izložena grupa banaka i provoditi mjere za upravljanje tim rizicima.

(3) Grupa banaka kao cjelina mora utvrđivati konsolidirano stanje:

- 1) jamstvenog kapitala;
- 2) adekvatnosti kapitala;
- 3) izloženosti;
- 4) otvorenih stavki;
- 5) ulaganja u kapital nefinancijskih institucija.

Konsolidacija financijskih izvješća grupe banaka

Članak 94.

(1) Nadređena banka u grupi banaka mora sastavljati i dostavljati konsolidirana financijska izvješća Hrvatskoj narodnoj banci.

(2) Nadređena banka u grupi banaka dužna je osigurati primjenu jedinstvenih računovodstvenih politika kod svih članova grupe.

(3) Hrvatska narodna banka propisuje opseg i učestalost konsolidacije, kao i sadržaj konsolidiranih financijskih izvješća.

(4) Hrvatska narodna banka može naložiti banci u grupi banaka da provede konsolidaciju pojedinačnih stavki ili pojedinačnih poslova ili grupa poslova unutar grupe banaka ako je to potrebno za potpuno i objektivno prikazivanje financijskog stanja i rezultata poslovanja grupe banaka kao cjeline ili pojedinačne banke u grupi banaka.

Konsolidacija u drugim slučajevima

Članak 95.

(1) U slučaju kada se ne radi o grupi banaka određenoj ovim zakonom, Hrvatska narodna banka može naložiti banci koja je podređena, na način iz članka 90. stavka 3. ovog zakona, pravnoj osobi koja nije banka ili financijski holding da provede konsolidaciju pojedinačnih poslova ili grupa poslova ili potpunu konsolidaciju financijskih izvještaja svih članova grupe, neovisno o njihovoj djelatnosti, ako je to potrebno za potpuno i objektivno prikazivanje financijskog stanja i rezultata poslovanja banke.

(2) Hrvatska narodna banka može naložiti banci koja je nadređena, na način iz članka 90. stavka 3. ovog zakona, pravnoj osobi koja nije banka ili financijski holding da provede konsolidaciju pojedinačnih poslova ili grupa poslova ili potpunu konsolidaciju financijskih izvještaja svih članova grupe, neovisno o njihovoj djelatnosti, ako je to potrebno za potpuno i objektivno prikazivanje financijskog stanja i rezultata poslovanja banke.

(3) Pravne osobe iz stavka 1. i 2. ovog članka moraju dostaviti banci sve podatke potrebne za konsolidaciju poslova ili grupa poslova ili potpunu konsolidaciju financijskih izvještaja grupe iz stavka 1. i 2. ovog članka.

(4) Ukoliko pravne osobe iz stavka 1. i 2. ovog članka ne dostave banci sve podatke potrebne za konsolidaciju, banka o tome mora odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku.

Obavještavanje Hrvatske narodne banke i objavljivanje podataka

Članak 96.

(1) Nadređena banka mora bez odgađanja obavještavati Hrvatsku narodnu banku o svim novonastalim činjenicama i okolnostima koje su bitne za određivanje postojanja grupe banaka definirane ovim zakonom.

(2) Banka mora bez odgađanja obavještavati Hrvatsku narodnu banku o svim podređenim i nadređenim društvima koji čine grupu neovisno o njihovoj djelatnosti.

(3) Nadređena banka u grupi banaka mora po isteku kalendarske godine dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci aktualne informacije o podređenim ili nadređenim društvima u grupi banaka, kao i podređenim i nadređenim društvima koja čine grupu, neovisno o njihovoj djelatnosti.

(4) Hrvatska narodna banka može propisati sadržaj obavijesti te način i rokove dostavljanja obavijesti iz ovog članka.

Dostavljanje podataka

Članak 97.

(1) Podređena društva u grupi banaka moraju dostaviti nadređenom društvu sve podatke i informacije potrebne nadređenom društvu za konsolidaciju i osigurati odgovarajuće postupke unutarnjih kontrola za provjeru ispravnosti tih podataka i informacija.

(2) Pravne osobe iz članka 90. ovog zakona moraju dostaviti svojoj nadređenoj banci podatke o svojim udjelima u drugim pravnim osobama koji su bitni za utvrđivanje obveze konsolidacije nadređene banke.

(3) Nadređena banka u grupi banaka mora osigurati da joj podređena društva u grupi banaka i nadređeni financijski holding dostavljaju podatke koji su potrebni za konsolidaciju. Ako nadređeni holding u grupi banaka ne dostavi nadređenoj banci podatke potrebne za konsolidaciju, banka mora o tome odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku.

VII. BANKOVNA TAJNA

Povjerljivi podaci

Članak 98.

Banka mora čuvati kao povjerljive podatke o stanju pojedinačnih štednih uloga i ostalih novčanih depozita banke te stanju i prometu po tekućim i žiro računima, kao i sve podatke, činjenice i okolnosti koje je saznala na temelju pružanja usluga klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim klijentom.

Obveza čuvanja bankovne tajne

Članak 99.

(1) Članovi tijela banke, dioničari banke, zaposlenici banke i druge osobe koje zbog naravi poslova koje obavljaju s bankom ili za banku imaju pristup povjerljivim podacima iz članka 98. ovog zakona ne smiju priopćiti ove podatke trećim osobama, iskoristiti ih protiv interesa banke i njenih klijenata ili omogućiti trećim osobama da ih iskoriste.

(2) Obveza čuvanja bankovne tajne ne odnosi se na sljedeće slučajeve:

- 1) ako se klijent pisanim putem izričito suglasi da se određeni povjerljivi podaci mogu priopćiti;
- 2) ako je priopćavanje povjerljivih podataka neophodno za prikupljanje i utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku i postupku koji mu prethodi, a to pisanim putem zatraži ili naloži nadležni sud;
- 3) ako se povjerljivi podaci priopćavaju za potrebe Ureda za sprječavanje pranja novca, a na temelju zakona kojim se regulira sprječavanje pranja novca;
- 4) ako je priopćavanje povjerljivih podataka potrebno za utvrđivanje pravnog odnosa između banke i klijenta u sudskom sporu, a to pisanim putem zatraži ili naloži nadležni sud;
- 5) ako se povjerljivi podaci priopćavaju za potrebe ostavinskog ili drugog imovinsko pravnog postupka na temelju pisanog zahtjeva nadležnog suda;
- 6) ako je priopćavanje povjerljivih podataka potrebno za provedbu ovrhe nad imovinom klijenta banke, a to pisanim putem zatraži ili naloži nadležni sud;
- 7) ako se povjerljivi podaci priopćavaju Hrvatskoj narodnoj banci, Ministarstvu financija ili drugom nadzornom tijelu za potrebe nadzora koji oni obavljaju u okviru svojih zakonskih ovlasti;
- 8) ako se povjerljivi podaci priopćavaju pravnoj osobi, odgovarajućeg oblika organiziranja, koju mogu osnovati banke s ciljem prikupljanja i pružanja podataka o ukupnom iznosu, vrstama i urednosti izvršavanja obveza fizičkih i pravnih osoba, nastalih po bilo kojem osnovu;
- 9) ako su povjerljivi podaci potrebni poreznim organima u postupku koji oni provode u okviru svojih zakonskih ovlasti, a priopćavaju se na njihov pisani zahtjev;
- 10) ako se povjerljivi podaci priopćavaju za potrebe institucija za osiguranje uloga, a na temelju zakona kojim se regulira osiguranje uloga.

(3) Obveza čuvanja bankovne tajne postoji za osobe iz stavka 1. ovog članka i nakon prestanka rada u banci, odnosno nakon prestanka svojstva dioničara ili članstva u tijelima banke.

Korištenje i zaštita povjerljivih podataka

Članak 100.

(1) Hrvatska narodna banka, sudovi ili drugi nadležni organi mogu koristiti povjerljive podatke do kojih su došli na temelju članka 99. stavka 2. ovog zakona isključivo u svrhu za koju su dani te iste ne smiju priopćiti trećim osobama ili im omogućiti da ih doznaju i iskoriste, osim u slučajevima propisanim zakonom.

(2) Odredba stavka 1. ovog članka odnosi se i na sve fizičke osobe koje u svojstvu zaposlenika ili drugom svojstvu rade ili su radile u Hrvatskoj narodnoj banci i nadležnim organima iz stavka 1. ovog članka.

VIII. POSLOVNE KNJIGE I POSLOVNA IZVJEŠĆA

Opća odredba

Članak 101.

Banka mora voditi poslovne knjige, sastavljati knjigovodstvene isprave, vrednovati imovinu i obveze i sastavljati financijska izvješća u skladu s važećim propisima i standardima struke.

Vođenje poslovnih knjiga, evidencije i dokumentacije

Članak 102.

(1) Banka mora organizirati svoje poslovanje i voditi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te ostale evidencije na način koji omogućuje provjeru da li banka posluje u skladu s važećim propisima i standardima struke.

(2) Banka je dužna čuvati knjigovodstvene isprave i druge dokumente, na temelju kojih su izvršena knjiženja u njezinim poslovnim knjigama, u rokovima i na način propisan Zakonom o računovodstvu i/ili drugim zakonom.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovog članka banka je dužna čuvati knjigovodstvene isprave odnosno druge dokumente u ovim rokovima:

1) pet godina čuvaju se nalozi za plaćanje i drugi dokumenti platnog prometa na temelju kojih su evidentirane promjene na računima sudionika platnog prometa, uključujući i dokumente koji se odnose na otvaranje i zatvaranje računa preko kojih se obavlja platni promet,

2) deset godina čuvaju se ugovori i ostali dokumenti na temelju kojih nastaju ostale promjene, koje nisu obuhvaćene u točki 1. ovog stavka, na imovini, obvezama, uključujući i potencijalne obveze, te kapitalu banke, kao i knjigovodstvene isprave na temelju kojih su podaci o tim poslovnim promjenama unijeti u poslovne knjige banke.

(4) Pod rokovima iz stavka 3. ovog članka podrazumijeva se vremensko razdoblje nakon isteka godine u kojoj je poslovna promjena nastala odnosno u kojoj su knjigovodstvene isprave i drugi dokumenti sastavljeni.

Godišnje izvješće

Članak 103.

(1) Banka sastavlja i objavljuje godišnje izvješće sukladno Zakonu o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

(2) Godišnje izvješće iz stavka 1. ovog članka mora također sadržavati:

1) popis dioničara koji imaju preko 3% udjela u kapitalu banke kao i podatke o visini njihovih udjela, i

2) popis članova uprave banke koji imaju udjel u kapitalu banke kao i podatke o visini njihovih udjela bez obzira na visinu tog udjela.

Kontni plan i financijska izvješća

Članak 104.

(1) Banka vodi poslovne knjige u skladu s kontnim planom za banke.

(2) Za potrebe nadzora nad poslovanjem banke, banka sastavlja financijska izvješća u obliku koji propisuje Hrvatska narodna banka.

Propis o poslovnim knjigama i poslovnim izvješćima

Članak 105.

(1) Hrvatska narodna banka propisuje:

- 1) kontni plan za banke;
- 2) vrste i oblike financijskih izvješća banaka za potrebe Hrvatske narodne banke;
- 3) način i rokove dostavljanja financijskih izvješća iz članka 103. i članka 104. ovog zakona.

(2) Hrvatska narodna banka može za potrebe javnog objavljivanja propisati vrstu, oblik i sadržaj izvješća, kao i način i rokove njihova objavljivanja.

IX. UNUTARNJA REVIZIJA

Unutarnja revizija

Članak 106.

Banka mora organizirati unutarnju reviziju koja će neovisno i objektivno obavljati svoje poslove te koja će svojim savjetima i preporukama pridonositi unapređenju poslovanja banke.

Zadaci unutarnje revizije

Članak 107.

(1) Unutarnja revizija obavlja stalni nadzor nad cjelokupnim poslovanjem banke u cilju provjeravanja da li banka:

- 1) obavlja bankovne i ostale financijske usluge pravilno i u skladu s ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona te u skladu s unutarnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje banke;
- 2) vodi poslovne knjige, evidentira poslovne događaje na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, vrednuje knjigovodstvene stavke i sastavlja financijska i ostala izvješća u skladu s ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona te u skladu s unutarnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje banke;
- 3) sustavno upravlja rizicima koji proizlaze iz poslovnih aktivnosti banke sukladno načelima stabilnog poslovanja uključujući upravljanje resursima informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.

(2) Unutarnja revizija obavlja unutarnje revidiranje poslovanja u skladu sa strukovnim načelima i standardima unutarnjeg revidiranja, kodeksom strukovne etike unutarnjih revizora te pravilima djelovanja unutarnje revizije koja usvaja nadzorni odbor.

(3) Unutarnja revizija mora uskladiti metode svojeg rada s radom vanjskih revizora banke koji revidiraju godišnja financijska izvješća ili obavljaju posebnu reviziju na zahtjev Hrvatske narodne banke.

Osobe koje obavljaju unutarnju reviziju

Članak 108.

(1) Za obavljanje unutarnje revizije banka mora zaposliti najmanje jednu osobu sa zvanjem revizora ili unutarnjeg revizora stečenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, odnosno stečenim u skladu s pravilima i programom kompetentne strukovne organizacije za stručno obrazovanje internih revizora.

(2) Ako se obavljanje unutarnje revizije povjerava većem broju osoba, jedna od tih osoba koja ispunjava uvjet iz stavka 1. ovog članka mora biti zadužena za rad unutarnje revizije kao cjeline.

(3) Prije zaključivanja ugovora o radu s osobom iz stavka 1. i 2. ovog članka banka je dužna obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o namjeravanom imenovanju.

(4) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka, banka s manjim opsegom poslovanja može uz prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke obavljanje unutarnje revizije povjeriti jednoj ili više osoba koje nisu u radnom odnosu s tom bankom, pod uvjetom da najmanje jedna od tih osoba ispunjava uvjet iz stavka 1. ovog članka.

(5) Osoba koja obavlja zadatke unutarnje revizije ne smije obavljati druge poslove i zadatke u banci.

Godišnji program rada unutarnje revizije

Članak 109.

(1) Nadzorni odbor usvaja godišnji program rada unutarnje revizije uz prethodno mišljenje uprave banke.

(2) Godišnji program mora sadržavati:

- 1) područja poslovanja u kojima će unutarnja revizija obaviti ispitivanje;
- 2) opis sadržaja planiranih revizija u pojedinim područjima.

(3) Unutarnja revizija, na temelju godišnjeg programa rada, donosi operativne planove rada za polugodišnja ili kraća vremenska razdoblja.

Izvješće o radu unutarnje revizije

Članak 110.

(1) Unutarnja revizija sastavlja izvješće sukladno rokovima utvrđenim operativnim planom rada unutarnje revizije, a najmanje jedanput polugodišnje. Izvješće o radu unutarnje revizije sadrži:

- 1) opis svih obavljenih revizija;
- 2) nezakonitosti i nepravilnosti ako su utvrđene tijekom obavljanja revizije;
- 3) ocjenu primjerenosti i učinkovitosti djelovanja sustava unutarnjih kontrola;
- 4) prijedloge i preporuke za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te unapređenje i poboljšanje sustava unutarnjih kontrola;
- 5) nalaze vezane uz otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te uz unapređenje i poboljšanje sustava unutarnjih kontrola.

(2) Unutarnja revizija mora svoja izvješća o radu dostavljati upravi i nadzornom odboru banke.

Obavještanje uprave i nadzornog odbora banke

Članak 111.

Ako unutarnja revizija tijekom ispitivanja pojedinih segmenata poslovanja banke utvrdi pojave nezakonitog poslovanja i kršenja pravila o upravljanju rizicima zbog čega banci prijeti nelikvidnost, nesolventnost ili je time ugrožena sigurnost poslovanja, mora odmah o tome obavijestiti upravu i nadzorni odbor banke.

X. REVIZIJA

Revizija godišnjih financijskih izvješća

Članak 112.

(1) Godišnja financijska izvješća banke, konsolidirana godišnja financijska izvješća grupe banaka i konsolidirana godišnja financijska izvješća cijele grupe, ukoliko su članovi grupe i nefinancijske institucije, moraju revidirati ovlašteni revizori.

(2) Reviziju izvješća iz stavka 1. ovog članka obavljaju dvije ili više fizičkih osoba ovlaštenih za obavljanje revizije (u daljnjem tekstu: ovlašteni revizori).

(3) Banka je dužna Hrvatskoj narodnoj banci dostaviti revidirana godišnja financijska izvješća, revidirana konsolidirana financijska izvješća grupe banaka i revidirana konsolidirana financijska izvješća cijele grupe u roku od petnaest dana nakon datuma izdavanja izvješća revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvješća, a najkasnije u roku četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju se izvješća sastavljaju.

(4) Ista revizorska tvrtka ne može preuzeti niti joj banka može povjeriti obavljanje revizije financijskih izvješća banke ukoliko je dotična revizorska tvrtka u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarila temeljem obavljene revizije financijskih izvješća te banke.

(5) Ista revizorska tvrtka može u istoj banci uzastopno obaviti, odnosno banka može istoj revizorskoj tvrtki uzastopno povjeriti, najviše četiri revizije financijskih izvješća.

(6) Ista revizorska tvrtka ne može istovremeno odnosno u istoj godini obavljati reviziju financijskih izvješća banke i pružati konzultantske usluge istoj banci.

(7) Ukoliko ista revizorska tvrtka obavi reviziju financijskih izvješća banke suprotno bilo kojoj odredbi iz stavka 4., 5. i 6. ovog članka, Hrvatska narodna banka neće prihvatiti izvješće o reviziji financijskih izvješća banke za tu godinu koju je obavila dotična revizorska tvrtka.

Obveze ovlaštenih revizora

Članak 113.

(1) Obveza ovlaštenih revizora je davanje mišljenja da li su godišnja financijska izvješća banke (nekonsolidirana i konsolidirana) sastavljena u skladu s propisima i standardima struke.

(2) Tijekom obavljanja revizije ovlašteni revizori su obvezni odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o svakoj činjenici koja je uočena, a koja:

- 1) predstavlja teže kršenje zakona, propisa ili odredaba na temelju kojih je izdano odobrenje za rad banke;
- 2) predstavlja težu prijevaru ili pronevjeru;

- 3) predstavlja materijalno značajnu promjenu financijskog rezultata iskazanog u nerevidiranom godišnjem financijskom izvješću;
 - 4) predstavlja teže kršenje internih akata banke;
 - 5) kao i o ostalim činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti daljnje poslovanje banke.
- (3) Ovlašteni revizori također su dužni obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o svakoj činjenici iz stavka 2. ovog članka za koju saznaju tijekom obavljanja revizije u ovisnom društvu koje kontrolira banka.

(4) Otkrivanje bilo koje činjenice u smislu stavka 2. i 3. ovog članka od strane ovlaštenih revizora ne smatra se kršenjem propisa i odredaba ugovora između revizora i banke koje se odnose na ograničenja davanja podataka te zbog toga neće snositi odgovornost bilo koje vrste koja bi u drugim slučajevima iz toga proizlazila.

Sadržaj revizije za potrebe Hrvatske narodne banke

Članak 114.

(1) U postupku revizije ovlašteni revizori prije svega ispituju i daju mišljenje odnosno ocjenu o:

- 1) bilanci;
 - 2) računu dobiti i gubitka;
 - 3) promjenama u kapitalu;
 - 4) novčanom toku;
 - 5) bilješkama uz financijska izvješća;
 - 6) visini i promjenama u posebnim rezervama i otpisanim tražbinama;
 - 7) visini izvanbilančnih obveza;
 - 8) pridržavanju pravila o upravljanju rizicima;
 - 9) funkcioniranju unutarnje revizije;
 - 10) informacijskom sustavu banke u skladu s međunarodno priznatim standardima za reviziju informacijskih sustava;
 - 11) pravilnosti, točnosti i potpunosti izvješća za potrebe Hrvatske narodne banke.
- (2) Hrvatska narodna banka propisuje oblik, najmanji opseg te sadržaj revizije iz stavka 1. ovog članka .
- (3) Hrvatska narodna banka može od ovlaštenih revizora zatražiti dodatna obrazloženja u vezi s obavljenom revizijom.
- (4) Ako postupak revizije ili izvješće o obavljenoj reviziji nisu obavljene odnosno sastavljeni u skladu sa stavkom 1. i 2. ovog članka, Hrvatska narodna banka može odbiti izvješće i zahtijevati da reviziju obave ovlašteni revizori iz druge revizorske tvrtke na trošak banke.
- (5) U slučaju da Hrvatska narodna banka odbije izvješće o obavljenoj reviziji, Hrvatska narodna banka u narednih pet godina neće prihvaćati izvješća o reviziji banaka koje je izradila ta revizorska tvrtka o čemu će istu unaprijed obavijestiti.

XI. NADZOR NAD BANKAMA

XI.1. OPĆE ODREDBE

Nadzor nad bankama

Članak 115.

(1) Hrvatska narodna banka obavlja nadzor poslovanja banaka sukladno ovom zakonu, propisima donesenim na temelju ovog zakona, drugim zakonima i međudržavnim sporazumima.

(2) U obavljanju svoje nadzorne funkcije Hrvatska narodna banka ocjenjuje zakonitost i pravilnost poslovanja banke, njezinu sposobnost upravljanja rizicima u poslovanju te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti i poboljšanja stanja u banci.

(3) Ako je za nadzor nad osobom povezanom s bankom nadležno drugo nadzorno tijelo, Hrvatska narodna banka može zatražiti od nadležnog nadzornog tijela da joj pribavi potrebne podatke u svrhu nadzora nad bankom.

(4) Ako je za nadzor nad osobom povezanom s bankom nadležno drugo nadzorno tijelo, u kontroli poslovanja tog društva može, uz nadležno nadzorno tijelo, sudjelovati i Hrvatska narodna banka.

(5) Nadzor nad poslovanjem banaka mogu obavljati i druge institucije sukladno ovlaštenjima temeljem zakona u okviru svog djelokruga poslovanja.

(6) Sve odredbe o nadzoru banaka na odgovarajući se način primjenjuju na nadzor podružnica i predstavništava stranih banaka.

Izvješća i informacije

Članak 116.

(1) Tijekom obavljanja nadzora Hrvatska narodna banka može od banke zatražiti izvješća i informacije o svim pitanjima koja su, s obzirom na svrhu pojedinog nadzora, važna za procjenu poštuje li banka odredbe zakona ili propisa donesenih temeljem zakona i posluje li u skladu s usvojenim vlastitim pravilima.

(2) Hrvatska narodna banka može zatražiti izvješća i informacije iz stavka 1. ovog članka od članova uprave banke i osoba zaposlenih u banci.

(3) Hrvatska narodna banka može od osoba iz stavka 2. ovog članka zatražiti da sastave pisano izvješće o pitanjima iz stavka 1. ovog članka ili da daju izjavu o tim pitanjima. Rok za izradu ovih izvješća ne može biti kraći od tri dana.

Način obavljanja nadzora

Članak 117.

(1) Nadzor poslovanja banaka obavlja se analizom financijskih izvješća i izravnim nadzorom u banci.

(2) Nadzor analizom financijskih izvješća obavljaju zaposlenici Hrvatske narodne banke (ovlaštenici po zaposlenju) analiziranjem izvješća i ostalih podataka koje su banke obvezne dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci prema odredbama ovog zakona u rokovima koji su određeni propisima donesenim na temelju ovog zakona.

(3) Izravni nadzor obavlja se u prostorijama banke uvidom u poslovne knjige, isprave i drugu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje banke te provjerom i pregledom tehničke, stručne i organizacijske opremljenosti banke.

Ovlaštene osobe za izravni nadzor

Članak 118.

(1) Izravni nadzor poslovanja banke obavlja stručni zaposlenik Hrvatske narodne banke temeljem ovlaštenja guvernera Hrvatske narodne banke (u daljnjem tekstu: ovlaštena osoba).

(2) Osim osoba iz stavka 1. ovog članka, za obavljanje pojedinih zadataka u vezi s nadzorom poslovanja banke, guverner Hrvatske narodne banke može ovlastiti ovlaštenog revizora ili druge stručno osposobljene osobe.

Izravni nadzor poslovanja

Članak 119.

(1) Banka mora ovlaštenoj osobi, na njezin zahtjev, omogućiti da obavi nadzor poslovanja u sjedištu banke i na ostalim mjestima u kojima banka ili druga osoba prema njezinom ovlaštenju obavlja djelatnosti i poslove u vezi s kojima Hrvatska narodna banka obavlja nadzor.

(2) Banka mora ovlaštenoj osobi, na njezin zahtjev, omogućiti da obavi kontrolu poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije te administrativne ili poslovne evidencije, kao i kontrolu informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija, u opsegu potrebnom za obavljanje pojedinog nadzora ili u opsegu propisanom zakonom kojim se uređuje pojedini nadzor.

(3) Banka mora ovlaštenoj osobi, na njezin zahtjev, uručiti računalne ispise, preslike poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije te administrativne ili poslovne evidencije u papirnatom obliku i/ili u obliku elektroničkog zapisa na mediju koji zahtijeva ovlaštena osoba. Također se ovlaštenoj osobi mora osigurati standardno sučelje za pristup sustavu za upravljanje bazama podataka koji koristi banka, u svrhu provođenja nadzora potpomognutog računalnim programima.

(4) Nadzor poslovanja iz stavka 1. i 2. ovog članka obavlja ovlaštena osoba radnim danom. Kad je zbog opsega ili prirode nadzora potrebno, ovlaštena osoba može obavljati nadzor poslovanja i izvan radnog vremena banke.

Obavijest o izravnom nadzoru poslovanja

Članak 120.

(1) Obavijest o izravnom nadzoru poslovanja mora biti dostavljena banci najkasnije osam dana prije početka izravnog nadzora poslovanja.

(2) Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovog članka, ovlaštena osoba može dostaviti obavijest o izravnom nadzoru poslovanja najkasnije uoči početka obavljanja izravnog nadzora poslovanja.

(3) Obavijest o izravnom nadzoru poslovanja sadrži informacije o tome što banka treba minimalno prirediti ovlaštenim osobama za potrebe obavljanja izravnog nadzora, osim u slučaju iz stavka 2. ovog članka.

Uvjeti za obavljanje izravnog nadzora

Članak 121.

Banka mora ovlaštenim osobama osigurati odgovarajuće prostorije, opremu i druge uvjete za neometano obavljanje izravnog nadzora te osoblje koje će osigurati pristup dokumentaciji i njezin pregled i koje će surađivati s ovlaštenim osobama.

Kontrola računalno vođenih poslovnih knjiga i evidencija

Članak 122.

(1) Banka koja podatke obrađuje pomoću računala ili vodi svoje poslovne knjige ili drugu evidenciju pomoću računala mora, na zahtjev ovlaštene osobe, osigurati stručnu i tehničku pomoć za nadzor poslovnih knjiga i evidencije.

(2) Banka mora ovlaštenoj osobi osigurati sve potrebno kako bi ovlaštena osoba mogla steći uvid u:

- 1) sve propisane postupke i procedure kontrole informacijskog sustava na razinama: (a) banke, (b) upravljačkih funkcija, (c) pojedinačnih poslovnih procesa i (d) transakcija;
- 2) postupke i procedure razvoja, akvizicije i održavanja informacijskog sustava;
- 3) politike i procedure sigurnosti informacijskog sustava i zaštite podataka.

(3) Svaka izmjena programskih rješenja mora biti dokumentirana u vremenskom slijedu nastanka izmjene zajedno s datumom izmjene. Iz dokumentacije mora također biti razvidna i svaka izmjena oblika baze podataka.

Nalazi nadzora

Članak 123.

(1) Nakon obavljenog nadzora poslovanja banke ovlaštene osobe sastavljaju nalaz o obavljenom nadzoru.

(2) Postupke vezane uz nalaz o obavljenom nadzoru Hrvatska narodna banka će propisati svojom odlukom.

(3) Rješenja koja donosi Hrvatska narodna banka su konačna i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

XI.2. NADZORNE MJERE

XI.2.1. Opće odredbe

Nadzorne mjere

Članak 124.

(1) Nadzornim mjerama nalaže se otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti i poduzimanje aktivnosti za poboljšanje stanja u banci. U okviru aktivnosti za poboljšanje stanja u banci mogu se odrediti i posebni uvjeti za poslovanje banke.

(2) U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalažu se nadzorne mjere izdavanjem rješenja kojeg donosi guverner Hrvatske narodne banke.

(3) Iznimno od odredaba stavka 2. ovog članka, u slučajevima težih kršenja zakona i propisa, odnosno u slučajevima kada postoji nemogućnost nastavka izravnog nadzora u banci, guverner Hrvatske narodne banke može i u tijeku izravnog nadzora naložiti

banci poduzimanje određenih mjera za ispravljanje određenih nezakonitosti i nepravilnosti koje je banka bez odgađanja dužna provesti.

(4) U slučajevima kršenja zakona i propisa odnosno u situacijama kada je financijsko stanje u banci takvo da je neizvjestan daljnji nastavak njezinog poslovanja, Hrvatska narodna banka odlukom odnosno rješenjem :

- 1) zabranjuje pružanje određenih bankovnih usluga i ostalih financijskih usluga;
- 2) imenuje posebnu upravu;
- 3) oduzima odobrenje za rad;
- 4) pokreće prisilnu likvidaciju banke i
- 5) odlučuje o podnošenju prijedloga za pokretanje stečajnog postupka kod nadležnog suda.

(5) Hrvatska narodna banka propisuje pobliže uvjete i način provedbe nadzora i izricanje nadzornih mjera.

XI.2.2. Otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti

Rješenje za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti

Članak 125.

(1) Guverner Hrvatske narodne banke donosi rješenje kojim nalaže banci otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ako se u postupku nadzora nad bankom utvrdi:

- 1) da član uprave nema suglasnost iz članka 26. ovog zakona;
- 2) da banka pruža ostale financijske usluge za koje nije dobila odobrenje od Hrvatske narodne banke ili da obavlja djelatnosti koje prema ovom zakonu ne smije obavljati;
- 3) da banka krši pravila o upravljanju rizicima;
- 4) da banka krši propise o vođenju poslovnih knjiga i sastavljanju izvješća, unutarnjoj reviziji ili reviziji godišnjih izvješća;
- 5) da banka krši obveze izvješćivanja i obavješćavanja;
- 6) da banka krši ostale odredbe ovog zakona ili propisa donesenih na temelju ovog zakona ili odredbe ostalih zakona kojima se uređuje poslovanje banke.

(2) U rješenju iz stavka 1. ovog članka, određuje se rok za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.

Izvješće o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti

Članak 126.

(1) Banka mora u roku utvrđenom u rješenju iz članka 125. ovog zakona otkloniti utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i dostaviti izvješće Hrvatskoj narodnoj banci u kojemu su opisane poduzete mjere radi otklanjanja nezakonitosti i nepravilnosti. Izvješću moraju biti priloženi dokumenti i ostali dokazi iz kojih proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

(2) U roku od 30 dana od primitka izvješća iz stavka 1. ovog članka Hrvatska narodna banka će ocijeniti da li su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Ako utvrdi da nezakonitosti i nepravilnosti nisu otklonjene, Hrvatska narodna banka rješenjem će izreći novu mjeru.

(3) Hrvatska narodna banka može prije donošenja rješenja iz stavka 2. obaviti ponovni nadzor nad poslovanjem u potrebnom opsegu.

(4) Ako je izvješće nepotpuno, Hrvatska narodna banka zatražit će da banka dopuni izvješće i odrediti rok za dopunjavanje izvješća.

Mjere za provedbu politika o upravljanju rizicima

Članak 127.

(1) Ako Hrvatska narodna banka u obavljanju nadzora nad poslovanjem banke utvrdi da banka krši propise i pravila o upravljanju rizicima može:

- 1) dati pisano upozorenje banci;
- 2) tražiti sazivanje sjednice uprave i nadzornog odbora radi razmatranja i postizanja dogovora o mjerama za otklanjanje nepravilnosti i poboljšanju stanja u banci;
- 3) tražiti od uprave i nadzornog odbora da sazovu glavnu skupštinu banke.

(2) Ako Hrvatska narodna banka u obavljanju nadzora nad poslovanjem banke utvrdi da banka teže krši propise i pravila o upravljanju rizicima može rješenjem za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti naložiti:

- 1) mjere za osiguranje minimalnog kapitala banke iz članka 64. ili za osiguranje minimalne stope adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- 2) mjere za poštivanje odredbi ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona koje imaju za cilj poboljšanje stanja u banci ili propisuju posebne uvjete za poslovanje banke;
- 3) mjere kojima se određuju uvjeti poslovanja banke, a koji mogu sadržavati najniže odnosno najviše kamatne stope, rokove dospijeca tražbina i obveza te druge uvjete;
- 4) mjere kojima se zahtijeva potpuna ili djelomična obustava isplata dividende ili bilo kojeg drugog oblika isplate dobiti;
- 5) mjere za smanjenje troškova poslovanja banke, uključujući ograničenje plaća i drugih primanja odgovornim osobama i zaposlenicima banke;
- 6) mjere kojima se ograničava rast imovine banke, uključujući izvanbilančne rizične stavke;
- 7) mjere kojima se od banke ili njezinih ovisnih društava zahtijeva promjena, smanjenje ili prestanak obavljanja određene aktivnosti za koju Hrvatska narodna banka utvrdi da je prouzročila značajan gubitak za banku ili predstavlja veliki rizik za banku;
- 8) mjere koje banka treba usvojiti i provesti u cilju:
 - boljeg upravljanja rizicima,
 - bolje naplate dospjelih tražbina,
 - poboljšanja računovodstveno-informacijskog sustava,
 - poboljšanje funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola i unutarnje revizije,
 - ograničavanja odobravanja kredita i smanjenja odnosno ograničavanja izloženosti banke,
 - promjene strukture usluga koje banka pruža, te
 - druge mjere za provođenje pravila o upravljanju rizicima;
- 9) prodaju dionica odnosno poslovnih udjela u drugim pravnim osobama odnosno naložiti prodaju druge imovine banke;
- 10) zabranu stjecanja dionica odnosno poslovnih udjela drugih pravnih osoba, osnivanja novih podružnica ili širenje poslovne mreže na bilo koji drugi način te zabraniti započinjanje novih poslova;
- 11) zabranu primanja novih depozita;
- 12) zabranu davanja novih kredita ili pružanja bankovnih ili ostalih financijskih usluga osobama s neodgovarajućom kreditnom sposobnošću, pojedinim dioničarima banke, članovima uprave i nadzornog odbora, povezanim društvima

ili investicijskim fondovima kojima upravlja upravljačko društvo koje je s bankom povezana osoba;

- 13) sazivanje glavne skupštine banke;
- 14) suspendiranje s dužnosti jedne ili više odgovornih osoba;
- 15) dioničarima koji imaju kvalificirane udjele u banci da smanje taj udjel za postotak koji utvrdi Hrvatska narodna banka, te
- 16) oduzeti suglasnost za imenovanje predsjednika ili člana uprave banke i o tome istodobno izvijestiti nadzorni odbor banke, koji je dužan u roku od 30 dana imenovati predsjednika odnosno članove uprave koji nedostaju.

(3) Smatra se da banka teže krši propise i pravila o upravljanju rizicima ako:

- 1) ne dosegne minimalni kapital iz članka 64. ili minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- 2) nije organizirala svoje poslovanje ili ne vodi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te ostalu poslovnu evidenciju na način koji u svakom trenutku omogućuje provjeru da li banka posluje u skladu s propisima i pravilima o upravljanju rizicima;
- 3) ne donese politike i procedure, usklađene sa zakonskim propisima i međunarodnim standardima za odgovarajuće vrednovanje bilančnih i izvanbilančnih stavki;
- 4) pruža ostale financijske usluge za koje nije dobila odobrenje od Hrvatske narodne banke ili ako obavlja djelatnosti koje prema ovom ili drugom zakonu ne smije obavljati;
- 5) zaključuje pravne poslove na temelju kojih nastaje izloženost banke prema pojedinoj osobi protivno odredbama ovog zakona;
- 6) zaključuje fiktivne poslove s namjerom netočnog prikazivanja financijskog stanja ili izloženosti banke;
- 7) isplaćuje dobit protivno odredbama članka 88. ovog zakona;
- 8) često krši obveze pravovremenog i pravilnog izvješćivanja koje su propisane ovim zakonom ili propisima donesenim na temelju ovog zakona;
- 9) obavlja poslove koji mogu ugroziti njezinu likvidnost ili solventnost;
- 10) ne ispunjava obveze povezane sa sustavom osiguranja uloga.

Mjere u slučaju smanjenja stope adekvatnosti kapitala ispod minimalne

Članak 128.

(1) Za banke čija je stopa adekvatnosti kapitala manja od minimalne stope, a veća ili jednaka 3/4 stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona, Hrvatska narodna banka poduzet će jednu ili više sljedećih mjera:

- 1) zabraniti bilo koji oblik isplate dobiti;
- 2) naložiti smanjenje troškova banke;
- 3) ograničiti rast imovine banke, uključujući izvanbilančne rizične stavke;
- 4) zabraniti banci stjecanje dionica odnosno poslovnih udjela drugih pravnih osoba, osnivanje novih podružnica ili širenje poslovne mreže na bilo koji drugi način te zabraniti započinjanje novih poslova;
- 5) zabraniti povećanje izloženosti prema jednoj osobi;
- 6) naložiti upravi banke da predloži skupštini donošenje odluke o dokapitalizaciji i provođenje te odluke.

(2) Za banke čija je stopa adekvatnosti kapitala manja od 3/4, a veća ili jednaka 1/4 minimalne stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona, Hrvatska narodna banka će osim mjera navedenih u stavku 1. ovog članka, poduzeti jednu ili više sljedećih mjera:

- 1) zahtijevati da banka ili njena ovisna društva promijene, smanje ili prestanu obavljati određenu aktivnost za koju Hrvatska narodna banka utvrdi da je prouzročila značajne gubitke za banku ili da predstavlja veliki rizik za banku;
 - 2) naložiti da banka suspendira jednu ili više osoba s posebnim pravima i odgovornostima;
 - 3) zahtijevati da kamatne stope na primljene depozite ne prelaze tržišne kamatne stope za usporedive iznose i rokove dospeljeća;
 - 4) ograničiti plaće i druga primanja osobama s posebnim pravima i odgovornostima i zaposlenicima banke;
 - 5) naložiti prodaju dionica ili likvidaciju banke odnosno prodaju dionica ili poslovnih udjela ili likvidaciju druge pravne osobe u čijem kapitalu sudjeluje ako utvrdi da postoji opasnost da će podređena banka odnosno druga pravna osoba postati nesposobna za plaćanje i da predstavlja znatan rizik za banku;
 - 6) naložiti prodaju materijalne imovine banke.
- (3) U slučaju smanjenja stope adekvatnosti kapitala ispod minimalne stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona, Hrvatska narodna banka može osim mjera iz stavka 1. i 2. ovog članka poduzeti i mjere iz članka 124. i 127. ovog zakona.

XI.2.3. Oduzimanje odobrenja

Razlozi za oduzimanje odobrenja za pružanje bankovnih i finansijskih usluga

Članak 129.

(1) Osim u slučajevima iz članka 39. ovog zakona, Hrvatska narodna banka može oduzeti banci odobrenje za pružanje bankovnih i ostalih finansijskih usluga u sljedećim slučajevima:

- 1) ako banka ne ispunjava uvjete vezane uz adekvatnost kapitala i ostale uvjete za poslovanje u skladu s propisima o upravljanju rizicima;
- 2) ako banka opetovano krši obvezu pravovremenog i pravilnog izvješćivanja odnosno obavješćivanja Hrvatske narodne banke ili ako na bilo koji način onemogućuje obavljanje nadzora nad svojim poslovanjem;
- 3) ako banka ne izvršava naloge zadane rješenjem za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti i mjere za poboljšanje stanja;
- 4) ako je banci izrečena mjera iz članka 127. stavka 2. točke 16. ovog zakona, a nadzorni odbor nije u roku određenom za provedbu mjere imenovao nove članove uprave;
- 5) ako postoje razlozi za oduzimanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela iz članka 22. ovog zakona;
- 6) ako banka ne ispunjava obveze koje se odnose na osiguranje uloga;
- 7) ako banka ne ispunjava tehničke, organizacijske, kadrovske ili ostale uvjete za pružanje bankovnih usluga.

(2) Hrvatska narodna banka obvezna je u roku od tri dana od dana donošenja odluke dostaviti banci rješenje o ukidanju rješenja o odobrenju za rad.

(3) Hrvatska narodna banka obvezna je rješenje o oduzimanju odobrenja za rad objaviti u "Narodnim novinama", dostaviti ga nadležnom trgovačkom sudu i o tome izdati priopćenje za javnost.

Oduzimanje odobrenja za pružanje pojedinih financijskih usluga

Članak 130.

(1) Ako banka ne ispunjava tehničke, kadrovske, organizacijske ili ostale uvjete za pružanje pojedinih vrsta financijskih usluga, Hrvatska narodna banka može odlukom, umjesto oduzimanja odobrenja, oduzeti banci odobrenje za pružanje usluga za koje banka ne ispunjava uvjete.

(2) Odredbe članka 129. ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju na zabranu pružanja pojedinih vrsta usluga.

Odgovornost za štetu

Članak 131.

Zaposlenici Hrvatske narodne banke, članovi Savjeta Hrvatske narodne banke ili bilo koje osobe koje je ovlastila Hrvatska narodna banka, ne odgovaraju za štetu koja nastane prilikom obavljanja dužnosti u okviru ovog zakona, Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci i propisa donesenih na temelju tih zakona, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili ili propustili učiniti namjerno ili grubom nepažnjom.

XII. IZVJEŠĆIVANJE

Redovno izvješćivanje

Članak 132.

(1) Banka mora izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o sljedećim činjenicama i okolnostima odmah po njihovom nastanku:

- 1) o promjenama podataka koji se odnose na sjedište i adresu banke;
- 2) o sazivanju glavne skupštine dioničara i svim odlukama usvojenim na toj skupštini;
- 3) o razrješenjima i imenovanjima članova uprave i nadzornog odbora;
- 4) o namjeravanom otvaranju, preseljenju, zatvaranju ili privremenom prestanku rada podružnice ili predstavništva ili promjenama u vrstama usluga koje podružnica pruža;
- 5) o svakoj planiranoj promjeni u temeljnom kapitalu banke za 10 posto ili više;
- 6) o prestanku pružanja određenih bankovnih ili ostalih financijskih usluga;
- 7) o ostalim činjenicama i okolnostima za koje postoji obveza izvješćivanja prema ovom zakonu.

(2) Uprava banke mora odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o sljedećim događajima:

- 1) ako je ugrožena likvidnost ili solventnost banke;
- 2) ako se pojave razlozi za prestanak ili oduzimanje odobrenja za pružanje bankovnih usluga ili razlozi za zabranu pružanja pojedinih ostalih financijskih usluga;
- 3) ako se promijeni financijsko stanje banke u takvom omjeru da banka više ne doseže minimalni kapital iz članka 64. ili minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona.

(3) Banka mora bez odgađanja izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o svim činjenicama koje se upisuju u sudski registar, i to o svakoj podnesenoj prijavi za upis podataka u sudski registar, kao i svakom izvršenom upisu promjene podataka u sudskom registru.

Izvješćivanje na zahtjev Hrvatske narodne banke

Članak 133.

Banka mora na zahtjev Hrvatske narodne banke dostaviti izvješća i informacije o svim pitanjima važnim za provođenje nadzora ili za izvršavanje ostalih zadataka iz nadležnosti Hrvatske narodne banke.

Propis o izvješćivanju

Članak 134.

Hrvatska narodna banka može propisati sadržaj, oblik i način izvješćivanja iz članka 132. ovog zakona.

XIII. POSEBNA UPRAVA

Odluka o posebnoj upravi

Članak 135.

(1) Hrvatska narodna banka će donijeti odluku o imenovanju posebne uprave banke u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je banci naložila poduzimanje mjera iz članka 128. stavka 2. i 3. ovog zakona, a banka nije počela provoditi ili nije provela ove mjere u roku određenom za njihovo provođenje;
- 2) ako stopa adekvatnosti kapitala padne ispod 1/4 minimalne stope iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona.

(2) Hrvatska narodna banka može imenovati posebnu upravu banke i ako dioničar prema kojemu je izrečena mjera iz članka 127. stavka 2. točke 15. ovog zakona ne postupi po nalogu Hrvatske narodne banke. U tom slučaju Hrvatska narodna banka može na način propisan u članku 142. ovog zakona provesti prodaju dionica banke dioničara koji imaju kvalificirane udjele u banci.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka, ako Hrvatska narodna banka utvrdi postojanje činjenica koje s velikom vjerojatnošću upućuju na poboljšanje stanja u banci, može odgoditi donošenje odluke o posebnoj upravi.

(4) Iznimno od odredaba stavka 1. ovog članka, ako Hrvatska narodna banka procijeni da imenovanje posebne uprave ne bi rezultiralo poboljšanjem stanja banke, podnijet će prijedlog za pokretanje stečajnog postupka.

(5) Odlukom o imenovanju posebne uprave Hrvatska narodna banka utvrđuje razloge za imenovanje posebne uprave, broj članova, vrstu i opseg poslova koje obavlja i/ili kojima upravlja pojedini član posebne uprave te razdoblje trajanja posebne uprave, koje ne smije biti duže od jedne godine, računajući od dana dostave rješenja banci.

Članovi posebne uprave

Članak 136.

(1) Posebna uprava banke ima najmanje dva člana.

(2) Članove posebne uprave imenuje i razrješuje dužnosti Savjet Hrvatske narodne banke na prijedlog institucije nadležne za osiguranje uloga.

Upis u sudski registar

Članak 137.

(1) Odluka o imenovanju posebne uprave upisuje se u sudski registar. Istodobno se u sudski registar upisuje promjena osoba ovlaštenih za zastupanje banke.

(2) Prijedlog za upis podataka iz stavka 1. ovog članka podnosi posebna uprava u roku od tri radna dana od dana donošenja odluke. Odluka o uvođenju posebne uprave mora biti priložena prijedlogu.

Pravne posljedice posebne uprave

Članak 138.

(1) Tijekom razdoblja pod posebnom upravom nadležnosti nadzornog odbora obavlja posebno tijelo koje imenuje Hrvatska narodna banka.

(2) Hrvatska narodna banka ima pravo dati posebnoj upravi obvezujuće upute za vođenje poslovanja banke.

(3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na člana uprave primjenjuju se i na člana posebne uprave, osim ako Hrvatska narodna banka u uputi iz stavka 2. ovog članka ne odredi drukčije.

(4) Danom dostave odluke o imenovanju posebne uprave banci prestaju sve nadležnosti i ovlasti dosadašnjih članova uprave, nadzornog odbora banke i nadležnosti glavne skupštine dioničara banke, osim nadležnosti iz članka 141. ovog zakona.

(5) Odluke iz nadležnosti glavne skupštine dioničara, osim nadležnosti iz članka 141. ovog zakona, donosi Hrvatska narodna banka.

Ovlasti tijekom razdoblja posebne uprave

Članak 139.

(1) Dosadašnji članovi uprave, druge ovlaštene osobe s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i ostali zaposlenici banke moraju posebnoj upravi odmah omogućiti pristup cjelokupnoj poslovnoj i ostaloj dokumentaciji banke te sastaviti izvješće o primopredaji poslovanja.

(2) Dosadašnji članovi uprave banke moraju posebnoj upravi ili pojedinom članu posebne uprave dati sva obrazloženja ili dodatna izvješća o poslovanju banke.

(3) Član posebne uprave ima pravo udaljiti osobu koja onemogućuje njegov rad, te ovisno o okolnostima pojedinog slučaja, zatražiti pomoć Ministarstva unutarnjih poslova.

Izvješća posebne uprave

Članak 140.

(1) Posebna uprava mora najmanje jedanput u tri mjeseca dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci izvješće o financijskom stanju i uvjetima poslovanja banke pod posebnom upravom.

(2) Posebna uprava mora najkasnije šest mjeseci nakon imenovanja dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci izvješće o financijskom stanju i uvjetima poslovanja banke, zajedno s procjenom ekonomske stabilnosti banke i mogućnostima za njezino daljnje poslovanje, koje obuhvaća:

- 1) procjenu spremnosti dioničara banke da dodatnim sredstvima osiguraju pokriće gubitaka banke;

- 2) mogućnosti pokrića preostalih gubitaka banke (nakon iskorištenja mogućnosti iz točke 1. ovog stavka);
 - 3) nepredviđene rashode koji mogu utjecati na obveze banke;
 - 4) procjenu mogućih mjera za otklanjanje financijskih poteškoća banke zajedno s procjenom troškova provođenja ovih mjera;
 - 5) procjenu uvjeta za pokretanje prisilne likvidacije ili stečaja banke.
- (3) Rok za dostavu izvješća iz stavka 2. ovog članka može biti i kraći ako tako odlukom o uvođenju posebne uprave odredi Hrvatska narodna banka.

Povećanje temeljnog kapitala banke radi osiguranja ekonomske stabilnosti banke

Članak 141.

(1) Ako Hrvatska narodna banka na temelju izvješća posebne uprave banke iz članka 140. ovog zakona procijeni da je radi osiguranja minimalnog kapitala banke iz članka 64. ili minimalne stope adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona ili radi otklanjanja uzroka nelikvidnosti i/ili nesolventnosti banke potrebno povećati temeljni kapital banke novim financijskim ulaganjima, naložit će posebnoj upravi da sazove glavnu skupštinu dioničara banke i da joj predloži donošenje odluke o povećanju temeljnog kapitala.

(2) Posebna uprava mora objaviti sazivanje glavne skupštine dioničara radi odlučivanja o povećanju temeljnog kapitala iz stavka 1. ovog članka najkasnije u roku od osam dana po primitku naloga Hrvatske narodne banke iz stavka 1. ovog članka, a glavna skupština dioničara se mora održati najkasnije u roku od petnaest dana od objave sazivanja.

(3) Prilikom sazivanja glavne skupštine dioničara, dioničari moraju biti upozoreni na pravne posljedice članka 142. ovog zakona.

Pravo otkupa dionica banke

Članak 142.

(1) Ako glavna skupština dioničara banke odbije prijedlog iz članka 141. stavka 1. ovog zakona ili ako ne uspije emisija dionica banke sukladno odluci koju glavna skupština dioničara usvoji na prijedlog iz članka 141. stavka 1. ovog zakona, Hrvatska narodna banka može naložiti posebnoj upravi banke da, u cilju promjene postojeće vlasničke strukture dioničara, organizira prodaju postojećih dionica banke zainteresiranim novim ulagačima.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka posebna uprava je dužna u roku od 60 dana, računajući od dana donošenja odluke Hrvatske narodne banke, najaviti javnu dražbu za prodaju postojećih dionica banke.

(3) U najavi javne dražbe posebna uprava određuje početnu cijenu dionica koja je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti određenoj na temelju revidiranih financijskih izvješća banke.

(4) Na javnoj dražbi posebna uprava banke prodaje dionice banke ulagačima koji ponude najvišu cijenu iznad početne ukoliko ispunjavaju uvjete za stjecanje kvalificiranog udjela iz članaka 20. i 21. ovog zakona. Ako na javnoj dražbi nitko ne prihvati početnu cijenu, posebna uprava banke nudi dionice po cijeni koja je za 10 posto niža od početne i nastavlja snižavati ponudbenu cijenu za isti postotak od početne cijene sve dok jedan ili više ulagača ne izjavi da je spreman kupiti ponuđene dionice.

(5) Posebna uprava banke može u sklopu ponude za prodaju postojećih dionica banke postaviti dodatne uvjete novim ulagačima u pogledu dokapitalizacije banke.

(6) Istovremeno s najavom dražbe, posebna uprava banke izdaje nalog Središnjoj depozitarnoj agenciji da u središnji registar upiše zabranu prava raspolaganja dionicama banke.

(7) Središnja depozitarna agencija prenosi dionice banke na ime ulagača kada je Hrvatska narodna banka obavijesti da su ulagači ispunili preuzete obveze prema bivšim dioničarima, uključujući i preuzete obveze u pogledu dokapitalizacije banke ako su ulagači takvu obvezu preuzeli.

Procjena rezultata posebne uprave

Članak 143.

(1) Ako Savjet Hrvatske narodne banke procijeni da se tijekom razdoblja pod posebnom upravom financijsko stanje banke poboljšalo tako da je banka dosegla minimalni kapital iz članka 64. i minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona i da redovno ispunjava svoje dospjele obveze, Savjet Hrvatske narodne banke mora uputiti posebnu upravu na sazivanje glavne skupštine dioničara.

(2) Na glavnoj skupštini dioničari izabiru novi nadzorni odbor čime prestaju ovlasti posebnog tijela. Nadzorni odbor će po suglasnosti Hrvatske narodne banke imenovati upravu banke. Danom imenovanja uprave prestaju ovlasti posebne uprave.

(3) Ako Savjet Hrvatske narodne banke procijeni da se tijekom razdoblja pod posebnom upravom financijsko stanje banke nije poboljšalo tako da je banka dosegla minimalni kapital iz članka 64. i minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona ili tako da je sposobna redovito ispunjavati svoje dospjele obveze, donosi odluku o pokretanju prisilne likvidacije ili odluku o utvrđivanju razloga za podnošenje prijedloga za pokretanje stečaja banke.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovog članka, Savjet Hrvatske narodne banke može također donijeti odluku o produženju mandata posebne uprave na razdoblje od najviše šest mjeseci ako ne postoje uvjeti za pokretanje stečaja banke ili ako Hrvatska narodna banka procijeni da će u sljedećih šest mjeseci banka biti sposobna dosegnuti minimalni kapital iz članka 64. i minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona i redovito ispunjavati dospjele obveze.

XIV. LIKVIDACIJA BANKE

XIV.1. REDOVNA LIKVIDACIJA BANKE

Pokretanje postupka redovne likvidacije

Članak 144.

(1) Glavna skupština dioničara banke može donijeti odluku o prestanku banke.

(2) Prije donošenja odluke iz stavka 1. ovog članka, uprava i nadzorni odbor banke moraju obaviti prethodne konzultacije s Hrvatskom narodnom bankom.

(3) Likvidatori banke dužni su obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o odluci iz stavka 1. ovog članka prvog radnog dana nakon njenog donošenja.

(4) Odluku iz stavka 1. ovog članka banka je dužna objaviti u "Narodnim novinama" i najmanje dva dnevna lista u Republici Hrvatskoj.

Tijek postupka redovne likvidacije

Članak 145.

(1) Na postupak redovne likvidacije banke primjenjuju se odredbe Zakona o trgovačkim društvima o likvidaciji dioničkog društva, osim ako nije drukčije uređeno ovim zakonom.

(2) Postupak likvidacije banke također se provodi kad glavna skupština dioničara banke donese odluku prema kojoj se djelatnost banke kao dioničkog društva mijenja tako da društvo više ne pruža bankovne usluge.

Likvidatori banke u postupku redovne likvidacije

Članak 146.

(1) Banka mora imati najmanje dva likvidatora.

(2) Likvidatorom banke može biti imenovana samo osoba koja ispunjava uvjete za imenovanje za člana uprave banke sukladno članku 25. ovog zakona.

Primjena odredaba ovog zakona tijekom redovne likvidacije

Članak 147.

(1) Banka koja provodi postupak redovne likvidacije mora se na odgovarajući način pridržavati odredaba ovog zakona.

(2) Način primjene odredaba ovog zakona u slučajevima iz stavka 1. ovog članka može propisati Hrvatska narodna banka.

Obavješćavanje Hrvatske narodne banke

Članak 148.

Likvidatori su dužni, ako utvrde da imovina banke u likvidaciji nije dovoljna za isplatu svih potraživanja vjerovnika banke u likvidaciji, bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku.

XIV.2. PRISILNA LIKVIDACIJA BANKE

Razlozi za pokretanje prisilne likvidacije

Članak 149.

(1) Hrvatska narodna banka donosi odluku o pokretanju prisilne likvidacije u sljedećim slučajevima:

- 1) ako na temelju izvješća iz članka 140. stavka 2. ovog zakona procijeni da se tijekom razdoblja pod posebnom upravom financijsko stanje banke nije poboljšalo toliko da bi banka dosegla minimalni kapital iz članka 64. i minimalnu stopu adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona i da ne postoje uvjeti za pokretanje stečajnog postupka;

- 2) ako glavna skupština dioničara odbije prijedlog odluke iz članka 141. stavka 1. ovog zakona, ako ne uspije prva prodaja dionica na temelju odluke koju je glavna skupština dioničara usvojila na prijedlog iz članka 141. stavka 1. ovog zakona, ako ne postoje uvjeti za ostvarenje prava otkupa iz članka 142. ovog zakona ili uvjeti za pokretanje stečajnog postupka;
 - 3) ako je banci oduzeto odobrenje za pružanje bankovnih usluga iz razloga navedenih u članku 39. stavak 1. točka 2. do 5. ovog zakona;
 - 4) ako ocijeni da bi provođenje redovne likvidacije moglo izazvati štetu za vjerovnike banke;
 - 5) ako je članu uprave oduzeta suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave, ako je član razriješen ili ako član uprave ne obavlja funkciju člana uprave više od šest mjeseci, a nadzorni odbor nije u roku od daljnja tri mjeseca imenovao novog člana uprave u skladu s ovim zakonom te banka zbog toga nema najmanje dva člana uprave.
- (2) Hrvatska narodna banka mora donijeti odluku o pokretanju prisilne likvidacije u roku od najkasnije trideset dana koji počinje:
- 1) u slučaju iz stavka 1. točke 1. ovog članka, od isteka roka za primitak konačnog izvješća posebne uprave iz članka 140. stavka 2. ovog zakona;
 - 2) u slučaju iz stavka 1. točke 2. ovog članka, od dana na koji je glavna skupština dioničara odbila prijedlog iz članka 141. stavka 1. ovog zakona ili od dana na koji je istekao rok za upis i uplatu dionica na temelju neuspješne prve prodaje;
 - 3) u slučaju iz stavka 1. točke 5. ovog članka, od isteka tromjesečnog roka za imenovanje novog člana uprave.
- (3) Kada Hrvatska narodna banka utvrdi da postoje uvjeti iz stavka 1. ovog članka uz odluku o pokretanju prisilne likvidacije istodobno donosi rješenje o oduzimanju odobrenja za rad.

Odluka o prisilnoj likvidaciji

Članak 150.

- (1) Hrvatska narodna banka će odlukom iz članka 149. ovog zakona za likvidatora imenovati instituciju nadležnu za osiguranje uloga.
- (2) Odluku o pokretanju postupka prisilne likvidacije Hrvatska narodna banka će objaviti u "Narodnim novinama", najmanje dva dnevna lista u Republici Hrvatskoj i istu dostaviti nadležnom trgovačkom sudu.
- (3) Hrvatska narodna banka će odluku o prisilnoj likvidaciji banke dostaviti instituciji nadležnoj za osiguranje uloga u roku od tri dana od dana njenog donošenja.
- (4) Institucija nadležna za osiguranje uloga dužna je odmah po primitku odluke iz stavka 1. ovog članka poduzeti sve radnje neophodne za zaštitu prava vjerovnika banke.

Likvidatori banke u postupku prisilne likvidacije

Članak 151.

- (1) Institucija nadležna za osiguranje uloga dužna je u roku od osam dana od primitka odluke iz članka 150. ovog zakona imenovati dva ili više likvidatora.
- (2) Likvidatorom banke može biti imenovana samo osoba koja ispunjava uvjete za imenovanje člana uprave banke sukladno članku 25. ovog zakona.

Pravne posljedice prisilne likvidacije

Članak 152.

(1) Danom donošenja odluke o prisilnoj likvidaciji prestaju sve nadležnosti i ovlasti članova uprave i članova nadzornog odbora banke te ovlasti glavne skupštine dioničara.

(2) Tijekom postupka prisilne likvidacije nadležnosti nadzornog odbora banke i glavne skupštine dioničara obavlja institucija nadležna za osiguranje uloga.

Postupak prisilne likvidacije

Članak 153.

Na postupak prisilne likvidacije banke primjenjuju se odredbe Zakona o trgovačkim društvima o likvidaciji dioničkog društva, osim ako nije drukčije uređeno ovim zakonom.

Obavještanje Hrvatske narodne banke

Članak 154.

(1) Likvidatori su dužni, ako utvrde da imovina banke u likvidaciji nije dovoljna za isplatu svih potraživanja vjerovnika banke u likvidaciji, bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku

(2) Na zahtjev Hrvatske narodne banke institucija nadležna za osiguranje uloga dužna je dostaviti izvješće o tijeku postupka likvidacije.

Primjena odredaba ovog zakona tijekom prisilne likvidacije

Članak 155.

(1) Banka u likvidaciji koja provodi postupak prisilne likvidacije mora se na odgovarajući način pridržavati odredaba ovog zakona.

(2) Način primjene odredaba ovog zakona u slučajevima iz stavka 1. ovog članka može propisati Hrvatska narodna banka.

XV. STEČAJ BANKE

Primjena odredaba o stečajnom postupku

Članak 156.

Ako nije drukčije određeno ovim zakonom, odredbe Stečajnog zakona primjenjuju se na stečaj banke.

Razlozi za stečaj

Članak 157.

Hrvatska narodna banka donosi odluku o utvrđivanju razloga za podnošenje prijedloga za pokretanje stečajnog postupka u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je prilikom obavljanja nadzora nad bankom utvrdila da je banka nesolventna;
- 2) ako na temelju izvješća iz članka 140. stavka 2. ovog zakona procijeni da je banka nesolventna;
- 3) ako se u postupku likvidacije utvrdi da imovina banke u likvidaciji nije dovoljna za isplatu svih tražbina vjerovnika banke, a likvidator nije postupio sukladno odredbama članka 148. ili članka 154. stavka 1. ovog zakona .

Pokretanje stečajnog postupka

Članak 158.

(1) Hrvatska narodna banka mora nadležnom sudu predati prijedlog za pokretanje stečajnog postupka u roku od tri radna dana nakon donošenja odluke o utvrđivanju razloga za pokretanje stečajnog postupka u pisanom obliku. Prijedlogu mora priložiti odluku o utvrđivanju razloga za pokretanje stečajnog postupka.

(2) Prijedlog za pokretanje stečajnog postupka nad bankom mogu podnijeti i vjerovnici banke i sama banka.

(3) Sud donosi odluku o prijedlogu za pokretanje stečajnog postupka u roku od 15 dana od primitka prijedloga iz stavka 1. i 2. ovog članka i o tome obavještava Hrvatsku narodnu banku.

Stečajna uprava

Članak 159.

(1) U postupku stečaja nad bankom stečajna uprava ima najmanje dva člana. Stečajnu upravu imenuje sud na prijedlog institucije nadležne za osiguranje uloga.

(2) Osobe imenovane u stečajnu upravu moraju ispunjavati uvjete potrebne za imenovanje stečajnog upravitelja sukladno Stečajnom zakonu.

(3) Ako postoje razlozi za razrješenje kojeg od člana stečajne uprave, sud mora prije odluke o njegovom razrješenju o razlozima za razrješenje obavijestiti instituciju nadležnu za osiguranje uloga i pozvati je da se izjasni o razlozima za razrješenje u roku koji ne smije biti kraći od tri i dulji od osam dana.

Nagrada za rad i naknada troškova stečajne uprave

Članak 160.

(1) Na članove stečajne uprave banaka ne primijenjuju se odredbe o listi stečajnih upravitelja i o nagradama za rad i naknadama troškova stečajnih upravitelja iz Stečajnog zakona.

(2) Nagradu za rad i naknadu troškova stečajne uprave utvrđuje institucija nadležna za osiguranje uloga, a na teret troškova stečaja.

Skupština vjerovnika

Članak 161.

(1) U postupku stečaja banke ne primjenjuju se odredbe Stečajnog zakona koje se odnose na Skupštinu vjerovnika.

(2) Sva ovlaštenja Skupštine vjerovnika sukladno odredbama Stečajnog zakona ima odbor vjerovnika.

Prethodni postupak

Članak 162.

(1) U slučaju kada je stečajni postupak pokrenut na prijedlog Hrvatske narodne banke, ne primjenjuju se odredbe Stečajnog zakona o pokretanju prethodnog postupka, obvezi davanja podataka tijekom prethodnog postupka, privremenom stečajnom upravitelju, ročištu radi izjašnjenja o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka, ispitivanju gospodarsko-financijskog stanja dužnika te slučajevima u kojima se neće odrediti ispitivanje gospodarsko-financijskog stanja dužnika.

(2) Odredba Stečajnog zakona o preuzimanju duga primjenjuje se na odgovarajući način tokom cijelog stečajnog postupka.

Rokovi za prijavu tražbina i zakazivanje ispitnog ročišta

Članak 163.

(1) Rok za prijavu tražbina, određen rješenjem o otvaranju stečajnog postupka, ne može biti duži od dvadeset dana.

(2) Rješenjem o otvaranju stečajnog postupka stečajno vijeće će zakazati ročište vjerovnika na kojem se ispituju prijavljene tražbine (ispitno ročište). Između posljednjeg dana roka za prijavljivanje tražbine i ispitnog ročišta ne smije proteći manje od osam niti više od trideset dana.

Naknadne prijave

Članak 164.

Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje mogu se ispitati na ispitnom ročištu ako to predloži stečajna uprava. Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu i tražbine prijavljene najkasnije u roku od mjesec dana nakon prvog ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište mogu se ispitati sukladno uvjetima predviđenim odredbama Stečajnog zakona o podnošenju naknadnih prijava.

Tražbine građana prema banci u stečaju po osnovi deviznih depozita

Članak 165.

Na dan otvaranja stečajnog postupka prestaje tražbina građana prema banci u stečaju po osnovi deviznih depozita, koji su po posebnim propisima pretvoreni u javni dug Republike Hrvatske, a građanima se u skladu s tim propisima izdaju obveznice Republike Hrvatske u zamjenu za devizne depozite.

Odgoda održavanja ispitnog ročišta

Članak 166.

Održavanje ispitnog ročišta zakazanog rješenjem o otvaranju stečajnog postupka može se odgoditi najviše dva puta, s time da se novo ispitno ročište mora održati u roku od trideset dana od donošenja rješenja o odgodi.

Ispitivanje i izjašnjavanje o prijavljenim tražbinama

Članak 167.

Stečajna uprava dužna je do održavanja ispitnog ročišta ispitati sve prijavljene tražbine i o njima se izjasniti na tom ročištu.

Prodaja imovine banke u stečaju

Članak 168.

(1) Stečajna uprava dužna je provesti unovčenje imovine banke u stečaju u roku dvije godine računajući od dana otvaranja stečajnog postupka.

(2) Ako se sva imovina banke u stečaju ne unovči u roku iz stavka 1. ovog članka, na prijedlog stečajne uprave stečajno će vijeće u roku daljnjih trideset dana odrediti da se pokrene postupak prodaje imovine banke u stečaju kao cjeline. Za donošenje odluke iz ovog stavka nije potrebna suglasnost vjerovnika banke.

(3) Na temelju odluke iz stavka 2. ovog članka stečajna uprava poduzima potrebne radnje za prodaju imovine banke u stečaju kao cjeline putem javne dražbe. U najavi javne dražbe stečajna uprava utvrđuje početnu cijenu imovine u visini njezine knjigovodstvene vrijednosti. Ako na javnoj dražbi nitko ne prihvati početnu cijenu, tada se početna cijena snižava za 10 posto i nastavlja snižavati za isti postotak od početne cijene sve dok jedan od kupaca ne prihvati ponuđenu cijenu.

(4) Nakon izvršene prodaje imovine banke u stečaju po postupku iz stavka 3. ovog članka ili u slučaju da prodaja imovine nije uspjela, stečajno vijeće će najkasnije u roku 180 dana računajući od dana donošenja odluke iz stavka 2. ovog članka donijeti rješenje o zaključenju stečajnog postupka na temelju kojeg se banka briše iz sudskog registra i tim danom prestaje postojati.

Obavještavanje Hrvatske narodne banke

Članak 169.

Presliku izvješća stečajnog upravitelja o tijeku stečajnog postupka sud dostavlja i Hrvatskoj narodnoj banci.

Tražbine viših isplatnih redova

Članak 170.

(1) U tražbine viših isplatnih redova spadaju:

- 1) tražbine zaposlenika stečajnog dužnika osim tražbina članova bivše uprave i tražbina za koje je zakonom određeno da će se namiriti kao troškovi stečajnog postupka ili kao ostale obveze stečajne mase;
- 2) tražbine Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje koje se iz tih tražbina po zakonu obvezno namiruju kao doprinosi iz plaće i na plaću;

- 3) tražbine po osnovi poreza, ostale tražbine koja čine prihod državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave;
 - 4) tražbine Hrvatske narodne banke;
 - 5) tražbine institucije nadležne za osiguranje uloga po osnovi osiguranih uloga sukladno posebnom zakonu;
 - 6) razlika tražbina građana od ukupnog iznosa po osnovi uloga, tekućih i žiro računa i depozita na deviznim računima i isplaćene svote na temelju osiguranja uloga kod institucije nadležne za osiguranje uloga;
 - 7) tražbine fizičkih i pravnih osoba koje nisu dioničari banke u stečaju;
 - 8) tražbine vlasnika hibridnih i podređenih dužničkih instrumenata koji su bili izdani uz uvjet da u slučaju stečaja tražbine iz njih imaju pravo prvenstva pred pravima dioničara i vlasnika drugih hibridnih i podređenih dužničkih instrumenata.
- (2) Tražbine iz stavka 1. ovog članka podmiruju se po utvrđenom redosljediu i to odmah po raspoloživosti potrebnih sredstava za pojedini isplatni red. Stečajni upravitelj može isplatu tražbina vršiti sukcesivno u okviru pojedinog isplatnog reda, razmjerno priznatim tražbinama.

(3) Ako nakon okončanja stečajnog postupka i namire svih dugova ostanu sredstva u stečajnoj masi, ta se sredstva dijele dioničarima banke u skladu sa statutom banke, odnosno drugima aktima banke.

XVI. ZAŠTITA POTROŠAČA

Značenje pojma

Članak 171.

Pod pojmom potrošač u smislu odredaba ovog zakona podrazumijeva se svaka fizička osoba - građanin, koja je korisnik bankovnih usluga iz članka 3. ovog zakona, kao i ostalih financijskih usluga iz članka 6. ovog zakona, pod uvjetom da te ostale financijske usluge pruža banka.

Ugovaranje usluga

Članak 172.

- (1) Banka je dužna s potrošačem zaključiti ugovor o pružanju pojedine bankovne usluge iz članka 3. ovog zakona.
- (2) Prije zaključivanja ugovora iz stavka 1. ovog članka banka je dužna u pisanom obliku (pismo, ponuda, letak i slično) potrošaču predočiti, odnosno učiniti dostupnim sve bitne uvjete ugovora iz kojih su jasno vidljiva prava i obveze ugovornih strana.
- (3) Ugovor iz stavka 1. ovog članka zaključuje se u pisanoj formi. Nakon njegovog zaključivanja banka je dužna najmanje jedan primjerak predati potrošaču.

Objava općih uvjeta poslovanja

Članak 173.

- (1) Banka je dužna na pogodnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama učiniti dostupnim informacije o uvjetima pružanja usluga potrošačima.

(2) Osim obveznog informiranja potrošača na način iz stavka 1. ovog članka o uvjetima pružanja usluga, banka može i na drugi prikladan način iste informacije učiniti dostupnim.

(3) Pod informacijama iz stavka 1. ovog članka, a koje se odnose na odobravanje kredita, podrazumijevaju se sljedeći podaci:

- 1) važeće nominalne godišnje stope redovne i zatezne kamate;
- 2) način obračuna kamate (primjena relativnog ili konformnog kamatnjaka);
- 3) uvjeti pod kojima se mogu mijenjati stope redovne i zatezne kamate tijekom korištenja, odnosno otplate kredita;
- 4) naknade odnosno provizije koje (osim kamata po deklariranoj nominalnoj stopi) banka zaračunava korisniku kredita;
- 5) efektivne kamatne stope koje odražavaju ukupnu cijenu kredita, izračunate sukladno propisima Hrvatske narodne banke;
- 6) iznos otplate glavnice i kamate (uključujući i druge troškove) za pretpostavljeni iznos kredita, rokovi otplate, broj i visina otplatnih obroka;
- 7) uvjeti štednje ili novčanog pologa kod banke ako je to uvjet za odobravanje kredita;
- 8) mogućnosti i uvjeti prijetoja kredita i štednog uloga odnosno novčanog pologa iz prethodne točke;
- 9) instrumenti osiguranja otplate kredita i drugi uvjeti koje postavlja banka.

(4) Pod informacijama iz stavka 1. ovog članka koje se odnose na primanje depozita podrazumijevaju se sljedeći podaci:

- 1) važeće nominalne godišnje kamatne stope;
- 2) način obračuna kamate (primjena relativnog ili konformnog kamatnjaka);
- 3) uvjeti pod kojima se mogu mijenjati kamatne stope;
- 4) naknade za vođenje računa i druge slične naknade odnosno provizije ako ih banka zaračunava na teret deponenta;
- 5) efektivne kamatne stope koje odražavaju ukupan prinos na depozit, izračunate sukladno propisima Hrvatske narodne banke;
- 6) osnovne informacije o osiguranju uloga odnosno depozita.

Propis o sadržaju ugovora

Članak 174.

Hrvatska narodna banka može propisati:

- 1) jedinstveni način izračunavanja i iskazivanja cijene kredita i depozita (efektivne stope iz članka 173. stavka 3. točke 5. i stavka 4. točke 5. ovog zakona);
- 2) ostale obvezne elemente ugovora o kreditu i novčanom depozitu, kao i priloga uz te ugovore.

Obavještavanje potrošača

Članak 175.

(1) Banka je dužna na ugovoreni način, a najmanje jednom godišnje obavijestiti potrošača odnosno učiniti mu dostupnim podatke o stanju njegovog kreditnog odnosno depozitnog računa.

(2) U slučaju kada su ugovorene promjenljive kamatne stope, banka je dužna obavijestiti potrošača o promjeni tih stopa prije nego što se one počnu primjenjivati, i to:

- 1) korisnike kredita pojedinačno dopisom ili u obliku slične pisane obavijesti;

2) deponente putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način.

Reklamacije potrošača

Članak 176.

(1) Ukoliko potrošač smatra da se banka ne pridržava uvjeta iz ugovora o pružanju bankovnih i ostalih financijskih usluga može svoj prigovor na postupke banke uputiti:

- 1) odgovarajućoj organizacijskoj jedinici banke,
- 2) unutarnjoj reviziji u banci,
- 3) društvu ili udruzi za zaštitu potrošača,
- 4) nadležnoj ispostavi područne jedinice Državnog inspektorata, ili
- 5) drugim nadležnim tijelima.

(2) Hrvatska narodna banka je ovlaštena u okviru svojih nadzornih nadležnosti nad bankama provjeravati da li se banka općenito pridržava dobrih poslovnih običaja, objavljenih općih uvjeta poslovanja i ugovora koje je sklopila sa svojim klijentima, ali nije dužna rješavati pojedinačne reklamacije klijenata banke.

Primjena posebnog zakona

Članak 177.

Osim na temelju odredbi članka 171. do 176. ovog zakona, zaštita prava klijenata banke (fizičkih osoba), provodi se također na temelju posebnog zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, pri čemu je potrebno postupati sukladno odredbama ovog zakona koje se odnose na obvezu čuvanja bankovne tajne.

XVII. STAMBENE ŠTEDIONICE

Stambene štedionice

Članak 178.

Na stambene štedionice osnovane prema odredbama Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje primjenjuju se odredbe ovog zakona ako drugim zakonima nije drukčije propisano.

Kapital

Članak 179.

(1) Najmanji iznos potrebnog temeljnog kapitala za osnivanje stambene štedionice jest 20 milijuna kuna.

(2) Jamstveni kapital stambene štedionice ne smije biti manji od minimalnog iznosa temeljnog kapitala iz stavka 1. ovog članka.

Zaštita naziva

Članak 180.

Nitko ne može upotrebljavati riječ "štedionica" ili izvedenice te riječi u smislu označavanja poslovne djelatnosti ili tvrtke osim stambene štedionice i banke iz članka 190. stavka 4. ovog zakona, osim ako to drugim zakonom nije dopušteno.

XVIII. UDRUŽENJE BANAKA

Udruženje banaka

Članak 181.

(1) Banke se mogu udružiti u udruženje banaka koje je osnovano kao gospodarsko interesno udruženje ili kao neki drugi oblik udruživanja gospodarskih subjekata u skladu sa posebnim zakonom.

(2) Osim zadataka koji su određeni njegovim statutom, udruženje banaka može:

- organizirati sustav osiguranja uloga s jamstvima iznad iznosa određenog Zakonom o osiguranju uloga;
- organizirati razmjenu informacija o kreditnoj sposobnosti za potrebe zaštite protiv kreditnog rizika;
- provoditi stručno usavršavanje zaposlenika banke i izdavati potvrde o završenom stručnom usavršavanju.

(3) Banke ne smiju zaključivati nikakve pisane ili usmene ugovore s drugim bankama ili bankovnim udruženjima kojima se može ograničiti načelo slobodnog tržišnog natjecanja odnosno konkurencije u bankarstvu.

(4) Udruženje banaka mora u cilju provedbe stavka 3. ovog članka dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci svoj statut kao i sve sporazume, dogovore i druge opće akte.

(5) Banka mora u cilju provedbe stavka 3. ovog članka dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci sve sporazume, dogovore i druge opće akte sklopljene s drugim bankama.

XIX. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji banaka

Članak 182.

(1) Za prekršaj kaznit će se banka novčanom kaznom u iznosu od 500.000 do 1.000.000 kuna:

- 1) ako pruža ostale financijske usluge za koje nije dobila odobrenje Hrvatske narodne banke (članak 6. stavak 2. ovog zakona);
- 2) ako obavlja djelatnosti koje nisu bankovne usluge, ostale financijske usluge i pomoćne bankovne usluge, a nisu drugim zakonom stavljene u nadležnost banci;
- 3) ako kreditira ili izdaje jamstva protivno odredbama članka 17. ovog zakona;
- 4) ako povlaštene dionice banke prelaze ograničenje iz članka 18. ovog zakona;
- 5) ako pribavi dionice ili poslovne udjele u drugoj banci ili drugoj financijskoj instituciji protivno odredbama članka 19. ovog zakona;

- 6) ako omogući dioničaru glasovanje protivno odredbama članka 22. ovog zakona;
- 7) ako prekrši odredbe o upravi i radnom odnosu članova uprave iz članka 23. i 24. ovog zakona;
- 8) ako prekrši odredbe članka 27. ovog zakona;
- 9) ako ima nadzorni odbor sastavljen protivno odredbama članka 30. stavka 1. i 2. ovog zakona;
- 10) ako počne pružati bankovne usluge u državi članici Europske unije protivno odredbama članka 41. ili članka 42. ovog zakona;
- 11) ako u inozemstvu osnuje podružnicu bez da je dobila odobrenje Hrvatske narodne banke za osnivanje podružnice;
- 12) ako izračun jamstvenog kapitala izvrši protivno propisima donesenim na temelju članka 63. ovog zakona;
- 13) ako postupi suprotno odredbi o visini jamstvenog kapitala iz članka 64. ovog zakona;
- 14) ako postupi suprotno odredbama o minimalnoj stopi adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- 15) ako kod izračuna rizikom ponderirane aktive postupi suprotno propisima donesenim na temelju članka 66. ovog zakona;
- 16) ako u planiranju i provođenju mjera upravljanja rizicima postupi suprotno odredbama iz članka 67. ovog zakona;
- 17) ako u mjerenju, procjeni i upravljanju rizicima postupi suprotno propisima donesenim na temelju članka 68. ovog zakona;
- 18) ako kontinuirano ne procjenjuje kreditni rizik i ako ne provodi rezerviranja za pokriće gubitaka sukladno propisima donesenim na temelju članka 69. ovog zakona;
- 19) ako postupi protivno propisima donesenim na temelju članka 70. ovog zakona;
- 20) ako postupi suprotno odredbama članka 75., članka 76. i članka 77. ovog zakona o dopuštenoj izloženosti;
- 21) ukoliko sklopi pravni posao zbog kojeg bi nastala ili bi se povećala izloženost banke prema osobama u posebnom odnosu s bankom protivno članku 78. stavku 2. ovog zakona;
- 22) ako pri upravljanju svojom imovinom i obvezama postupi suprotno odredbama članka 79. ovog zakona;
- 23) ako prekrši odredbe članka 81. stavka 3. ovog zakona;
- 24) ako postupi suprotno odredbama o ograničenju ulaganja iz članka 82. i članka 83. ovog zakona;
- 25) ako izvrši ulaganja bez prethodne suglasnosti Hrvatske narodne banke iz članka 84. stavka 1. i 2. ovog zakona
- 26) ako prilikom osnivanja pravne osobe prekrši odredbe članka 84. stavka 5. ovog zakona;
- 27) ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavi izvješća sa sadržajem, u roku i na načine koji su određeni propisom donesenim na temelju članka 87. ovog zakona
- 28) ako isplati dobit ili akontaciju dobiti protivno odredbama članka 88. ovog zakona;
- 29) ako odmah ne usvoji mjere za osiguranje minimalnog kapitala i minimalne stope adekvatnosti kapitala te o tome ne obavijesti Hrvatsku narodnu banku sukladno članku 89. ovog zakona;

- 30) ako, kao nadređena banka u grupi banaka, ne sastavi i dostavi konsolidirana financijska izvješća na način, u opsegu i sa sadržajem koji su određeni propisom donesenim na temelju članka 94. stavka 3. ovog zakona ili ako na zahtjev Hrvatske narodne banke iz članka 94. stavka 4. ili članka 95. ovog zakona ne provede konsolidaciju pojedinih stavki ili pojedinih poslova odnosno grupa poslova ili potpunu konsolidaciju financijskih izvještaja;
 - 31) ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavlja obavijesti i informacije sukladno odredbama članka 96. ovog zakona;
 - 32) ako nadređenoj banci u grupi banaka ne dostavi informacije potrebne za konsolidaciju;
 - 33) ako vodi poslovne knjige, sastavlja knjigovodstvena izvješća, vrednuje knjigovodstvene stavke ili sastavlja financijska izvješća protivno odredbama članaka 101., 102., 103. ili 104. ovog zakona ili protivno propisima donesenim na temelju članka 105. ovog zakona;
 - 34) ako ne organizira unutarnju reviziju u skladu s člancima 106., 107. ili 108. ovog zakona;
 - 35) ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavi revidirano godišnje izvješće ili revidirano konsolidirano godišnje izvješće u roku propisanom u članku 112. stavku 3. ovog zakona;
 - 36) ako ne dokumentira izmjenu programskih rješenja ili izmjenu oblika baze podataka u skladu s člankom 122. stavkom 3. ovog zakona;
 - 37) ako ne izvijesti Hrvatsku narodnu banku o činjenicama i okolnostima iz članka 132. stavka 1. i 3. ovog zakona;
 - 38) ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavi izvješća i informacije iz članka 133. ovog zakona;
 - 39) ako postupi protivno odredbama o ugovaranju usluga iz članka 172. ovog zakona;
 - 40) ako postupi protivno propisima donesenim na temelju članka 174. ovog zakona;
 - 41) ako ne obavijesti potrošača u skladu s odredbama članka 175. ovog zakona;
 - 42) ako zaključi ugovor protivno članku 181. stavku 3. ovog zakona;
 - 43) ako ne dostavi Hrvatskoj narodnoj banci akte iz članka 181. stavka 5. ovog zakona;
 - 44) ako ne uskladi svoje poslovanje sukladno odredbama članka 190. stavaka 2. do 7. ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se odgovorna osoba iz uprave banke novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 50.000 kuna.
- (3) Za prekršaj kaznit će se banka novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 kuna:
- 1) ako ne izvijesti Hrvatsku narodnu banku u skladu s člankom 132. stavkom 1. ili člankom 133. ovog zakona ili u skladu s propisom donesenim na temelju članka 134. ovog zakona;
 - 2) ako ovlaštenoj osobi ne omogući obavljanje nadzora na način propisan člancima od 119. do 122. ovog zakona.
- (4) Za prekršaj iz stavka 3. ovog članka kaznit će se odgovorna osoba iz uprave banke novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 kuna.

Prekršaji članova nadzornog odbora i ostali prekršaji članova uprave

Članak 183.

(1) Za prekršaj kaznit će se član uprave banke novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 kuna:

- 1) koji odmah ne obavijesti nadzorni odbor banke o okolnostima iz članka 28. ovog zakona;
- 2) ukoliko sklopi pravni posao zbog kojeg bi nastala ili bi se povećala izloženost banke prema osobama u posebnom odnosu s bankom protivno članku 78. stavku 2. ovog zakona;
- 3) koji odmah ne obavijesti Hrvatsku narodnu banku o okolnostima iz članka 132. stavka 2. ovog zakona.

(2) Za prekršaj kaznit će se član nadzornog odbora banke koji odmah ne izvijesti Hrvatsku narodnu banku o okolnostima iz članka 32. točke 3. ovog zakona novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 kuna.

Prekršaji ostalih osoba

Članak 184.

(1) Za prekršaj kaznit će se pravna osoba koja koristi riječ "banka" ili izvedenicu te riječi protivno zabrani iz članka 2. stavka 3. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(2) Za prekršaj kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je počinila prekršaj iz stavka 1. ovog članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna.

(3) Za prekršaj kaznit će se pravna osoba koja pruža bankovne usluge protivno zabrani iz članka 5. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(4) Za prekršaj kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je počinila prekršaj iz stavka 3. ovog članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna.

(5) Za prekršaj kaznit će se fizička osoba koja pruža bankovne usluge protivno zabrani iz članka 5. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 4.000 do 40.000 kuna.

(6) Za prekršaj kaznit će se osoba u posebnom odnosu s bankom koja sklopi pravni posao zbog kojeg bi nastala ili bi se povećala izloženost banke protivno članku 78. stavku 2. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 4.000 do 40.000 kuna.

(7) Za prekršaj kaznit će se likvidator koji postupi protivno članku 148. i 154. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(8) Za prekršaj kaznit će se pravna osoba koja koristi riječ "štedionica" ili izvedenicu te riječi protivno zabrani iz članka 180. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(9) Za prekršaj kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je počinila prekršaj iz stavka 8. ovog članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna. Za prekršaj kaznit će se udruženje banaka ako ne dostavi Hrvatskoj narodnoj banci opće akte iz članka 181. stavka 4. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

Prekršaji podređenog društva

Članak 185.

(1) Za prekršaj kaznit će se podređeno društvo u grupi banaka ako nadređenoj banci u grupi banaka ne dostavi podatke potrebne za konsolidaciju novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(2) Za prekršaj kaznit će se odgovorna osoba u podređenom društvu koja je počinila prekršaj iz stavka 1. ovog članka novčanom kaznom u iznosu od 4.000 do 40.000 kuna.

Prekršaji revizora

Članak 186.

Za prekršaj kaznit će se revizor koji odmah ne obavijesti Hrvatsku narodnu banku o okolnostima iz članka 113. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 50.000 kuna.

Prekršaji članova posebne uprave

Članak 187.

Za prekršaj, kaznit će se član posebne uprave novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna:

- 1) ako u roku od tri mjeseca nakon imenovanja ne dostavi Hrvatskoj narodnoj banci izvješće o financijskom stanju i uvjetima poslovanja banke (članak 140. stavak 1. ovog zakona);
- 2) ako u roku od devet mjeseci nakon imenovanja ne dostavi Hrvatskoj narodnoj banci izvješće iz članka 140. stavka 2. ovog zakona;
- 3) ako, u slučaju iz članka 141. stavka 1. ovog zakona, ne objavi sazivanje glavne skupštine dioničara i njezinog dnevnog reda u roku određenom u članku 141. stavku 2. ovog zakona.

Prekršaji u vezi s obvezom čuvanja bankovne tajne

Članak 188.

(1) Banka koja je prekršila obvezu čuvanja bankovne tajne kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 kuna.

(2) Za prekršaj kaznit će se odgovorna osoba u banci koja je počinila prekršaj iz stavka 1. ovog članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna.

(3) Za prekršaj kaznit će se fizička osoba iz članka 99. stavka 1. ovog zakona koja je prekršila obvezu čuvanja bankovne tajne novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 kuna.

Zastara

Članak 189.

(1) Prekršajni postupak protiv banke, člana uprave ili nadzornog odbora, podređene banke u grupi banaka, revizora, posebne uprave i ostalih osoba za prekršaje utvrđene ovim Zakonom ne može se pokrenuti nakon proteka roka od 3 godine od dana kada je sačinjen nalaz Hrvatske narodne banke u kojem je utvrđena nepravilnost odnosno nezakonitost u poslovanju.

(2) Zastarijevanje se prekida svakom radnjom nadležnog tijela poduzetom radi gonjenja počinitelja prekršaja. Poslije svakog prekida počinje ponovno teći zastara, ali se prekršajni postupak ni u kom slučaju ne može voditi po isteku dvostrukog vremena određenog u stavku 1. ovog članka.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje banaka

Članak 190.

(1) Banke koje su na dan početka primjene ovog zakona upisane u sudski registar i imaju odobrenje za rad odnosno odobrenje za pružanje bankovnih i financijskih usluga nastavljaju poslovati kao banke prema ovom zakonu na temelju zatečenog odobrenja.

(2) Ako banka iz stavka 1. ovog članka želi pružati ostale financijske usluge koje kao djelatnost nisu upisane u sudski registar, dužna je provesti postupak propisan ovim zakonom.

(3) Banke moraju uskladiti svoje poslovanje u roku od godine dana od dana primjene ovog zakona i to:

- temeljni kapital prema odredbama iz članka 15. ovog zakona;
- dionice prema odredbama iz članaka 16., 17., 18. i 19. ovog zakona ;
- upravu i prokuriste prema odredbama članaka 23., 24. i 25. ovog zakona;
- članove nadzornog odbora prema odredbama članka 30. ovog zakona;
- jamstveni kapital prema odredbama članka 64. ovog zakona;
- ulaganje u kapital nefinancijskih institucija prema odredbama članka 82. stavka 2. ovog zakona;
- ulaganje u kapital jedne nefinancijske institucije prema odredbama članka 83. stavka 1. ovog zakona.

(4) Iznimno od odredaba alineje 1. stavka 3. ovog članka bivša štedionica koja je do 31. prosinca 2001. godine sukladno članku 119. Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/98) povećala svoj temeljni kapital na najmanji iznos od 20 milijuna kuna, te na temelju toga od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad kao banka, može nastaviti svoje poslovanje u okviru toga odobrenja za rad kao banka s temeljnim kapitalom od najmanje 20 milijuna kuna, koliko najmanje mora iznositi i njezin jamstveni kapital.

(5) Kad banka iz stavka 4. ovog članka poveća svoj temeljni kapital tako da on nije manji od iznosa propisanog člankom 15. ovog zakona, dužna je sukladno odredbama ovog zakona zatražiti od Hrvatske narodne banke odobrenje za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga.

(6) Do dobivanja odobrenja za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga banka iz stavka 4. ovog članka posluje na temelju zatečenog odobrenja za rad.

(7) Jamstveni kapital banke iz stavka 4. ovog članka od 31. prosinca 2003. godine ne smije biti manji od minimalnog iznosa temeljnog kapitala iz stavka 4. ovog članka.

(8) Banke su dužne najkasnije u roku od mjesec dana od proteka roka iz stavka 3. ovog članka dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci izvješće o usklađivanju sa stavkom 3. ovog članka.

(10) Banke su dužne uskladiti svoje opće akte s odredbama ovog zakona i propisima Hrvatske narodne banke donesenim na temelju ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana primjene ovog zakona.

(11) Ako banka iz stavka 1. ovog članka ne postupi sukladno odredbama stavaka 2. do 7. ovog članka, Hrvatska narodna banka može banci oduzeti odobrenje za rad.

Postupci Članak 191.

(1) Svi postupci za dobivanje odobrenja i suglasnosti koji su bili pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona dovršavaju se u skladu s odredbama tada važećih zakona.

(2) Stečajni i likvidacijski postupci u bankama i štedionicama koji su bili pokrenuti prema odredbama Stečajnog zakona ili Zakona o trgovačkim društvima dovršavaju se u skladu s odredbama navedenog Zakona, osim u dijelu koji se odnosi na prodaju imovine banke ili štedionice u stečaju kako je to propisano člankom 168. ovog zakona, s time da rok počinje teći od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja propisa Članak 192.

(1) Danom početka primjene ovog zakona prestaje važiti Zakon o bankama ("Narodne novine" br. 161/1998).

(2) Hrvatska narodna banka mora u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise utemeljene na ovom zakonu.

(3) Do donošenja propisa na temelju ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju propisi doneseni na temelju Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/1998).

Početak primjene pojedinih odredaba Članak 193.

(1) Odredbe članka 13. stavka 2., članka 20. stavka 5., članaka 41. do 44., članaka 47. do 50., članka 58. stavka 3. točke 2. te odredbe članka 59. i 60. ovog zakona počinju se primjenjivati od dana punopravnog članstva Republike Hrvatska u Europskoj uniji.

(2) Do primjene odredaba iz stavka 1. ovog članka se,

- 1) na odluke vezane uz suglasnost osobi iz države članice Europske unije za stjecanje kvalificiranog udjela primjenjuje članak 21. ovog zakona;
- 2) na pružanje bankovnih usluga banaka u državama članicama Europske unije primjenjuje odredba članka 45. ovog zakona;
- 3) na pružanje usluga banaka iz država članica Europske unije u Republici Hrvatskoj primjenjuju odredbe članka 51. do 56. ovog zakona;
- 4) na dostavljanje podataka nadzornim tijelima država članica Europske unije primjenjuje odredba članka 58. stavka 3. točke 3. ovog zakona.

(3) Odredbe poglavlja VI., osim odredaba iz članka 96. ovog zakona, primjenjuju se od 01. siječnja 2003. godine.

Stupanje na snagu

Članak 194.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", osim ako nije drugačije određeno člankom 193. ovog zakona.

III. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O BANKAMA

Poglavlje I. Opće odredbe

Člankom 1. utvrđena su područja koja su predmetom regulative ovog konačnog Prijedloga zakona, a odnose se na osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada banke.

Ovlast za zakonsko reguliranje navedenih područja proizlazi iz potrebe da se bankarsko poslovanje, čije uspješno funkcioniranje je od posebnog gospodarskog i društvenog interesa, zakonski regulira na cjelovit način, a prema standardima i regulativi Europske unije. Ugrađivanjem direktiva i smjernica Europske unije u ovaj konačni Prijedlog zakona osigurava se nesmetano provođenje postupka harmonizacije bankovne regulative Republike Hrvatske s regulativom Europske unije, koja uređuje ovo područje. Isto tako, i Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine" br.36/91), člancima 25. i 35. navedenog zakona, utvrđeno je da se pitanja obuhvaćena ovim člankom upravo i reguliraju posebnim zakonom.

Člankom 2. definira se status i pravni oblik banke kao društva (stavak 1), zabrana upisa banke u sudski registar prije dobivanja odobrenja za rad Hrvatske narodne banke, kao i zabrana upisa u sudski registar tvrtke društva koja u sebi sadrži riječ "banka" ili izvedenicu te riječi bez da je društvo dobilo prethodno odobrenje za rad kao banka od strane Hrvatske narodne banke (stavak 2. i 3.). Iznimkom od stavka 3. ovog članka uređeno je pravo korištenja u pravnom prometu riječi "banka" ili njene izvedenice samo u slučajevima kada je to posebnim zakonom propisano (stavak 4). Što se smatra odobrenjem za rad u smislu ovog konačnog Prijedloga zakona, pobliže je propisano člankom 33. ovog konačnog Prijedloga zakona (stavak 5).

Člankom 3. utvrđuje se obvezatni opseg bankovnih usluga za koje se društvo, da bi obavljalo iste, mora registrirati kao banka (upisati u sudski registar) i dobiti prethodno odobrenje za rad Hrvatske narodne banke, odnosno obvezatni opseg bankovnih usluga koje u svom poslovanju mora pružati banka, kao uvjet da bi zadržala odobrenje za rad.

Člankom 4. utvrđuje se tko može pružati bankovne usluge iz članka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona, tj. koja banka, podružnica banke države članice EU ili podružnica strane banke (banka iz zemlje koja nije članica EU), može iste obavljati.

Člankom 5. ograničava se pravo obavljanja bankovnih usluga iz članka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona samo na banke i podružnice banaka iz članka 4. ovog konačnog Prijedloga zakona (dalje u obrazloženju ovog konačnog Prijedloga zakona: banka u jednini ili množini i odgovarajućem padežu), tj. zabranjuje se obavljanje istih usluga ostalim subjektima (osobama). Iznimku od ovog pravila predstavlja slučaj kada je to zakonom drugačije određeno, tj. kada je drugim zakonom obavljanje jednog ili više poslova (usluga) iz članka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona izričito stavljeno u nadležnost subjekta (osoba) koje nisu banke.

Člankom 6. utvrđeno je pravo pružanja, osim bankovnih, i ostalih financijskih usluga od strane banaka uz uvjet dobivanja prethodnog odobrenja Hrvatske narodne banke (v. članke 33. i 34. i obrazloženja uz iste) za pružanje tih usluga (stavak 1.).

U stavku 2. istog članka, za potrebe isključivo ovog zakona, taksativno su pobrojane ostale financijske usluge koje mogu obavljati banke, uključivo i druge slične usluge (točka 15) koje su navedene u odobrenju za rad banke.

Ostale financijske usluge mogu obavljati banke samo u slučaju kada su kumulativno ispunjeni slijedeći uvjeti:

- 1) Kada banka već ima odobrenje za rad Hrvatske narodne banke, tj. odobrenje za pružanje bankovnih usluga iz članka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona;
- 2) Kada banka podnese Hrvatskoj narodnoj banci uredan zahtjev za dobivanje odobrenja za pružanje pojedinih taksativno navedenih ostalih financijskih usluga iz stavka 2. članka 6. ovog konačnog Prijedloga zakona ili drugih sličnih usluga iz točke 15. stavka 2. istog članka, poimenično navedenih i obrazloženih;
- 3) Kada banka dobije odobrenje Hrvatske narodne banke za pružanje svih ili samo određenih ostalih financijskih usluga.

Odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga Hrvatska narodna banka može dati i u sklopu odobrenja za rad banci, ako je uz zahtjev za pružanjem bankovnih usluga iz članka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona, podnesen i zahtjev za obavljanje ostalih financijskih usluga.

Pobliže o odobrenju za pružanje ostalih financijskih usluga vidi u nastavku Obrazloženja (Poglavlje III - Pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga).

Člankom 7. propisuje se zabrana pružanja od strane banaka usluga koje nisu ovim konačnim Prijedlogom zakona stavljene u ovlast bankama.

Usluge koje banke mogu obavljati izričito su propisane člankom 3. (bankovne usluge), člankom 6. (ostale financijske usluge) i stavkom 2. članka 91. (pomoćne bankovne usluge) ovog konačnog Prijedloga zakona.

Izuzetak od ovog zakonskog ograničenja, iako nije posebno propisan, je slučaj kada je obavljanje određenih poslova, odnosno pružanje određenih usluga izričito drugim zakonom stavljeno u nadležnost bankama ili je dana mogućnost bankama da se, uz osobe utvrđene drugim zakonom, bave poslovima koji su predmetom regulative drugog zakona.

Cilj odredaba članka 7., odnosno članaka 3., 6. i 9. stavak 2., prvenstveno je utvrditi djelokrug poslova banaka po ovom konačnom Prijedlogu zakona, a koji je za banke *lex specialis* u odnosu na ostalu zakonsku regulativu. Dakako, time se ne isključuje pravo bankama da se bave i ostalim poslovima/uslugama, ali uz uvjet da su im izričito drugim zakonom stavljene u nadležnost ili dane kao mogućnost obavljanja.

Člankom 8. definirano je, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, što se smatra sudjelovanjem pojedine osobe u drugoj pravnoj osobi (stavak 1), kao i što se smatra kvalificiranim udjelom (stavak 2.).

Tako, sudjelovanjem osobe u drugoj pravnoj osobi smatra se sudjelovanje u kojem određena osoba (fizička ili pravna i s njom povezane osobe) sudjeluje u drugoj pravnoj osobi kroz izravna ili neizravna ulaganja u nju i to sa 20 ili više posto u njenom kapitalu ili njenim glasačkim pravima.

Kvalificirani udjel se ostvaruje kroz izravna ili neizravna ulaganja s tim da se isti stječe kada ulagatelj (fizička ili pravna osoba i s njom povezane osobe) stekne 10 ili više posto udjela u kapitalu ili glasačkim pravima druge pravne osobe, kao i u slučaju

ulaganja koje je manje od 10 posto, a pod uvjetom da se i takvim stjecanjem ostvaruje utjecaj na upravljanje pravnom osobom u koju je izvršeno ulaganje.

Člankom 9. definirana su, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, neizravna ulaganja (stavak 1.), kao i tko se smatra neizravnim imateljem dionica, poslovnih udjela ili drugih prava koja osiguravaju udjel u upravljanju ili u kapitalu pravne osobe (stavak 2.).

Tako, pod neizravnim ulaganjima, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, smatra se svako ulaganje u kapital ili svako stjecanje glasačkih prava u pravnoj osobi ostvareno preko treće osobe (fizičke ili pravne i s njom povezanih osoba), dok se neizravnim imateljem dionica, poslovnih udjela ili drugih prava koja osiguravaju udjel u kapitalu ili glasačkim pravima pravne osobe smatra osoba za čiji je račun druga osoba (izravni imatelj) stekla dionice, poslovne udjele ili druga prava u pravnoj osobi, kao i osoba koja je povezana sa izravnim imateljem dionica, poslovnih udjela ili drugih prava u pravnoj osobi. Da bi određena osoba stekla status neizravnog imatelja dovoljno je da se ispuni i samo jedan od navedenih uvjeta.

Pod neizravnim ulaganjima u pravnu osobu, obuhvaćena ovim člankom, smatraju se neizravna ulaganja u banku ili drugu pravnu osobu.

Člankom 10. definirana su, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, ovisna i vladajuća društva i odnos između njih (stavci 1, 2 i 3), kao i dana definicija grupe povezanih društava, također samo za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona (stavci 4 i 5).

Pravna osoba sa statusom ovisnog ili vladajućeg društva, odnosno pravne osobe između kojih postoji odnos kontrole bez mogućnosti da se jednoznačno utvrdi koja od njih je ovisno, odnosno vladajuće društvo, mogu biti banke i druge pravne osobe.

Člankom 11. propisano je što se smatra kontrolom u smislu ovog konačnog Prijedloga zakona (stavak 1 i 2).

Tako, kontrola je definirana kao odnos vladajućeg i ovisnog društva ili odnos između fizičke ili pravne osobe i druge fizičke ili pravne osobe kojim se ostvaruje isti ili sličan utjecaj kakav postoji u odnosu vladajućeg i ovisnog društva (stavak 1), kao i pobliže, tj. taksativno su pobrojani slučajevi u kojima kontrola postoji (stavak 2).

Člankom 12. definirano je koje se osobe, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, smatraju odnosno pretpostavljaju povezanim osobama (stavci 1, 2 i 6) i s tim u vezi dane i ostale definicije (stavci 3, 4 i 5).

Člankom 13. definirano je koje se osobe smatraju osobama države članice EU (stavak 1), odnosno stranim osobama (stavak 2).

Tako, osobama države članice se smatraju sve fizičke i pravne osobe koje imaju prebivalište odnosno sjedište na području države članice Europske unije, dok se stranim osobama smatraju one fizičke i pravne osobe čije je prebivalište odnosno sjedište izvan područja Republike Hrvatske, odnosno države članice Europske unije.

II. poglavljem regulirane su statusne odredbe, kojima je obuhvaćena primjena odredaba Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" br.111/93), temeljni kapital i dionice banke, dioničari banke te uprava i nadzorni odbor kao tijela banke.

Poglavlje II. Statusne odredbe

Odjeljak II.1. Primjena odredaba Zakona o trgovačkim društvima

Člankom 14. ustanovljeno je da se na banke primjenjuju i odredbe Zakona o trgovačkim društvima, pod uvjetom da ovim konačnim Prijedlogom zakona nije drugačije propisano.

Time je utvrđena primjena Zakona o trgovačkim društvima samo na statusne i druge odredbe, poglavito odredbe o dioničkom društvu, koje nisu obuhvaćene, odnosno nisu protivne odredbama ovog konačnog Prijedloga zakona.

Odjeljak II.2. Temeljni kapital i dionice banke

Člankom 15. se propisuje najmanji (minimalni) iznos temeljnog kapitala (40 milijuna kuna) koji je potreban za osnivanje banke.

Ovom odredbom je utvrđen i jedinstveni cenzus za sve banke neovisno o opsegu poslova (bankovnih i ostalih financijskih usluga) koje banka obavlja temeljem odobrenja za rad Hrvatske narodne banke.

Time je napušteno stajalište iz važećeg Zakona o bankama ("Narodne novine" br.161/98) izraženo kroz tzv. "malo", "srednje" i "veliko" ovlaštenje za obavljanje pojedinih bankovnih poslova, čiji opseg i ovlaštenje za obavljanje je izričito vezan za visinu propisanog cenzusa (20, 40 i 60 mio kuna).

Člankom 16. regulirano je pitanje dionica banke i to na koga glase (stavak 1.), uplata u novcu (stavak 2.) i oblik u kojem se izdaju (stavak 3.).

Dionice banke moraju glasiti na ime, čime je u neizmijenjenom sadržaju zadržana ista odredba iz važećeg Zakona o bankama.

Prije upisa osnivanja ili upisa povećanja temeljnog kapitala banke u sudski registar dionice banke moraju biti uplaćene u novcu i u cijelosti. Time se otklanja eventualna mogućnost da bi se banka mogla upisati u sudski registar i otpočeti s radom, odnosno upisati povećanje svog temeljnog kapitala a da prethodno nije u cijelosti izvršena uplata dionica u novcu.

Dionice banke izdaju se isključivo u dematerijaliziranom obliku.

Člankom 17. regulirana su ograničenja kod stjecanja dionica banke ili dionica odnosno poslovnih udjela u drugom društvu (stavci 1 i 2), kao i iznimke od ograničenja (stavak 1 i 3).

Težište ograničenja je u zabrani banci kreditiranja (izravnog ili neizravnog) i izdavanja jamstava trećim osobama (fizičkim i pravnim), sa ciljem:

- 1) Stjecanja ili omogućavanja stjecanja dionica te banke (isključeno svako, pa i najmanje stjecanje);
- 2) Stjecanja ili omogućavanja stjecanja dionica odnosno poslovnih udjela u društvu u kojem ta banka sudjeluje sa 20 ili više posto udjela.

Pravni poslovi koji su po svojoj ekonomskoj namjeni izjednačeni s kreditom također ne smiju biti osnovom za stjecanje dionica banke ili dionica odnosno udjela banke u drugom društvu, u slučaju i sa ciljem iz stavka 1. ovog članka.

Iznimke od ograničenja (zabrane) iz stavka 1. ovog članka izričito su propisane (stavci 1 i 3) u sljedećim slučajevima:

- 1) Ako bi stjecanjem iz stavka 1. ovog članka prestala svaka kapitalna povezanost banke s društvom u kojem je banka do stjecanja od strane treće osobe/a imala 20 ili više posto udjela;
- 2) Ako su krediti odnosno jamstva banke dani zaposlenicima banke ili zaposlenicima njenih ovisnih društava za kupnju vlastitih dionica banke, ali uz uvjet da ukupan iznos takvih kredita odnosno danih jamstava ne smije preći 10 ~~15~~% njenog temeljnog kapitala.

Člankom 18. ograničava se broj povlaštenih dionica banke i to tako da banka u svom temeljnom kapitalu smije imati najviše jednu četvrtinu povlaštenih dionica, računajući od ukupno izdanih, tj. svih dionica banke (redovnih i povlaštenih).

Ovakvom odredbom se, s obzirom na prava koja pripadaju imateljima povlaštenih dionica sukladno Zakonu o trgovačkim društvima, poglavito pravo na isplatu dividende u unaprijed utvrđenom novčanom iznosu ili fiksnom postotku od nominalnog iznosa dionice, štiti banka od mogućih nekontroliranih rizika koji bi bili izazvani isplatom zagwarantirane dividende imateljima povlaštenih dionica, neovisno o uspjehu poslovanja banke.

Odjeljak II.3. Dioničari banke

Člankom 19. propisano je daljnje ograničenje u pogledu stjecanja i to po principu uzajamnosti (reciprociteta), a odnosi se na tzv. ograničenu zabranu (zabrana preko određene visine odnosno postotka) stjecanja dionica banke od strane druge banke ili financijske institucije u kojoj banka ima udjel u kapitalu ili glasačkim pravima viši od 10 posto. Pri tomu, zabrana stjecanja dionica banke od strane druge banke ili financijske institucije ograničena je samo na zabranu stjecanja preko 10 posto udjela u kapitalu ili glasačkim pravima banke čije se dionice stječu, čime su stjecanja do 10 posto slobodna (dopuštena).

Člankom 20. propisana je obveza davanja prethodne suglasnosti Hrvatske narodne banke:

- Za stjecanje dionica banke kojim osoba tj. budući imatelj kvalificiranog udjela (fizička ili pravna osoba), izravno ili neizravno namjerava steći kvalificirani udjel (što se smatra kvalificiranim udjelom propisano je člankom 8. ovog konačnog Prijedloga zakona) u banci (stavak 1.) ;

- Za svako daljnje stjecanje dionica banke od strane imatelja kvalificiranog udjela kojim stječe ili stječe preko 20, 33, 50 ili 75 posto udjela u kapitalu ili glasačkim pravima banke ili čijim stjecanjem ostvaruje kontrolu nad bankom (stavak 2).

Stavcima 3), 4), 5) i 6) propisane su ostale odredbe u svezi prethodne suglasnosti kojima se uređuju uvjeti i rokovi koje Hrvatska narodna banka može u svojoj suglasnosti naložiti imatelju kvalificiranog udjela (stavak 3), obveza obavještanja Hrvatske narodne banke o namjeri prodaje ili drugom načinu otuđenja dionica u slučaju kada bi se prodajom ili drugim otuđenjem smanjio udjel imatelja ispod granice za koju je dobio suglasnost (stavak 4), obveza obavještanja nadležnog nadzornog tijela države članice EU od strane Hrvatske narodne banke u slučajevima propisanim ovim stavkom (stavak 5), kao i obveze banke imatelja odnosno budućeg imatelja kvalificiranog udjela iz države članice EU ili izvan države članice EU (stavak 6).

Člankom 21. propisana je, pozivom na članak 35. stavak 1. točke 4. i 5. ovog konačnog Prijedloga zakona, dokumentacija koja se podnosi Hrvatskoj narodnoj banci uz zahtjev za izdavanje prethodne suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela (stavak 1.), kao i slučajevi u kojima će Hrvatska narodna banka odbiti zahtjev za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela (stavci 2. i 3.).

Člankom 22. regulirane su pravne posljedice u slučaju nedopuštenog stjecanja dionica (članak 19.), stjecanja kvalificiranog udjela bez suglasnosti Hrvatske narodne banke (članak 20.), odnosno stjecanja uvjetovanog ispunjenjem nekog od uvjeta koji nije ispunjen u suglasnošću Hrvatske narodne banke utvrđenom i uvjetovanom roku (članak 20. stavak 3 ovog konačnog Prijedloga zakona).

Nedopušteno stjecanje dionica, stjecanje bez suglasnosti Hrvatske narodne banke, kao i stjecanje pri kojem u ostavljenom roku nije ispunjen određeni uvjet, ima za posljedicu gubitak prava glasa iz tako stečenih dionica (stavak 1).

Ostali slučajevi gubitka, tj. oduzimanja glasačkih prava imatelja kvalificiranog udjela, kada je Hrvatska narodna banka u obvezi donijeti odluku o oduzimanju prava glasa, regulirani su stavkom 2. ovog članka.

Odjeljak II.4. Uprava i nadzorni odbor banke

Člankom 23. regulirano je pitanje uprave banke kao tijela ovlaštenog, temeljem Zakona o trgovačkim društvima (članci 240. i 241.), za vođenje poslova i zastupanje društva, kao i instituta prokure odnosno prokurista, tj. fizičkih osoba ovlaštenih za pojedinačno ili skupno zastupanje u granicama utvrđenim ovim konačnim Prijedlogom zakona i Zakonom o trgovačkim društvima (članci 44. do 54.). Pri tomu odredbe ovog konačnog Prijedloga zakona su odredbe *lex specialis*.

Tako je, stavkom 1. ovog članka, propisano da uprava banke mora imati najmanje dva člana uprave od kojih jedan mora biti imenovan za predsjednika uprave. Ovime se djelomično odstupilo od odredbe Zakona o trgovačkim društvima (članak 239. stavak 1) u dijelu u kojem je propisano da se uprava sastoji od jedne ili više osoba (direktora), čime ničim nije narušena, već dapače još i pojačana Zakonom o trgovačkim društvima utvrđena uloga uprave kao tijela koje zastupa društvo i vodi poslove društva na vlastitu odgovornost.

Uvođenje obveze da uprava banke mora imati najmanje dva člana opravdava se društvenom ulogom i značajem koji banke imaju za uspješno funkcioniranje cjelokupnog financijskog i ekonomskog sustava Republike Hrvatske. Svođenje uprave banke samo na jednog člana otvorilo bi, odnosno povećalo mogućnost nastupa određenih okolnosti, izazvanih razlozima tzv. više sile ili razlozima iz redovnog poslovanja, koje bi privremeno spriječile ili eventualno trajno onemogućile člana uprave da uredno obnaša svoju funkciju. Time bi bilo dovedeno u pitanje uspješno funkcioniranje banke, a što se ovako predloženim rješenjem prevenira.

Pravo i obveza zastupanja i vođenja poslova banke od strane članova uprave, na način kako je stipulirana (stavak 2.), otvara na Zakonu o trgovačkim društvima (članci 240. stavak 2. i 241. stavak 2.) zasnovanu mogućnost da banka svojim statutom, kao temeljnim internim aktom, sama regulira ovo pitanje na način koji joj najviše odgovara i kojim osigurava nesmetano (uredno) poslovanje, na zakonu zasnovano.

Pitanje prokure odnosno prokurista, kao instituta koji poznaje i pobliže propisuje Zakon o trgovačkim društvima, također je obuhvaćeno ovim člankom s obzirom da se radi o osobama koje, sukladno prethodno navedenom zakonu, imaju široke ovlasti (članak 47. ZTD-a) u pravnom prometu.

Tako su stavcima 3) i 4) ovog članka pobliže uređena prava odnosno ovlasti koje pripadaju prokuristi, tko daje prokuru, kao i pravo banke da statutom banke odredi uvjete koje treba ispunjavati osoba kojoj se daje prokura, vrstu i način davanja prokure, opseg ovlasti iz prokure, uključivo i ograničenja u poduzimanju određenih radnji. Pri tomu, statutom utvrđena ograničenja prokuriste na poduzimanje radnji koje su vezane za zastupanje banke, sklapanje ugovora i poduzimanje ostalih pravnih radnji (v. stavak 3.) internog su karaktera i kao takva, sukladno odredbama članka 48. Zakona o trgovačkim društvima, ne proizvode pravne učinke prema trećim osobama, niti se mogu upisati u sudski registar (izuzetak propisan stavkom 2. članka 48. ZTD-a). Međutim, ovako stipulirana ograničenja imaju za cilj uputiti banku na obvezu da kroz interni akt, tj. statutom banke propiše ista, da prije davanja prokure upozna prokuristu s njegovim ograničenim ovlastima, uključivo i onima propisanim zakonom (članak 47. stavak 2. ZTD), kao i sa posljedicama eventualne zlouporabe odnosno prekoračenja ovim konačnim Prijedlogom zakona i statutom banke utvrđenog internog ograničenja (npr. opoziv prokure, naknada štete i druge posljedice statutom utvrđene).

Podredno treba istaći:

- Da se statutom banke može utvrditi i ovlaštenje prokuriste da zajedno s jednim (bilo kojim ili određenim) članom uprave zastupa banku, a što proizlazi ne samo iz odredbe članka 241. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima, već i iz načina na koji je stipulirana odredba stavka 3. ovog članka;

- Da se ograničenje samostalnog zastupanja prokuriste/prokurista iz stavka 3. ovog članka odnosi na bilo koju od prokura, dakle i pojedinačnu (jedan prokurist) i skupnu prokuru (više prokurista).

Razlog za ovakvu stipulaciju leži u činjenici da su ovlasti prokuriste, dane Zakonom o trgovačkim društvima (članak 47. stavak 1), gotovo izjednačene sa ovlastima članova uprave društva, dakle i članova uprave banke koji za obavljanje svoje funkcije, uz ispunjenje ostalih uvjeta, moraju imati i prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke (v. članci 25. i 26. ovog konačnog Prijedloga zakona). Kako prokuristi nisu članovi uprave te shodno tomu ne podliježu suglasnosti Hrvatske narodne banke, niti moraju ispunjavati uvjete koje mora ispunjavati kandidat za člana uprave banke, uvođenje ovog ograničenja u ovaj konačni Prijedlog zakona smatra se posve opravdanim i oportunim.

Ostali uvjeti koje mora ispunjavati član uprave banke, izvan onih propisanih člancima 25. i 26. ovog konačnog Prijedloga zakona, je obveza da najmanje jedan član uprave mora govoriti hrvatski jezik i najmanje jedan član uprave banke mora imati prebivalište na području Republike Hrvatske (stavak 5). Time je napuštena odredba iz važećeg Zakona o bankama (članak 24. stavak 2) i pripadajućeg podzakonskog akta kojim je bilo uvjetovano da svi članovi uprave moraju poznavati hrvatski jezik. Kako uprava banke, sukladno stavku 1. ovog članka, mora imati najmanje dva člana, to je dovoljno da samo jedan član uprave govori hrvatski jezik. Novina je uvođenje odredbe da najmanje jedan od članova uprave banke mora imati prebivalište na području Republike Hrvatske, čime su prihvaćena rješenja modernih zakonodavstava, uključivo i Europske unije.

Prema stipulaciji stavka 5) ne zabranjuje se mogućnost da oba navedena uvjeta budu ispunjena u istoj osobi - članu uprave.

Člankom 24. reguliran je status članova uprave banke kao osoba koje moraju biti u radnom odnosu s bankom i to na neodređeno i puno radno vrijeme (stavak 1), čime je ova odredba s obzirom na već opisanu ulogu i značaj banaka za uspješno

funkcioniranje financijskog i ekonomskog sustava Republike Hrvatske (v. obrazloženje uz članak 23.) *lex specialis* u odnosu na odredbe Zakona o radu ("Narodne novine" br.38/95.,5/95.,65/95. i 17/01.) kojima su uređena ova pitanja.

Kako su pitanja uvođenja posebne uprave posebno uređena ovim konačnim Prijedlogom zakona (v. poglavlje XIII. Posebna uprava), to je u ovom dijelu konačnog Prijedloga zakona trebalo urediti samo pitanje koje se odnosi na eventualna posebna ugovorna prava između banke i članova njene uprave, odnosno drugih zaposlenika banke. Tako, stavkom 2. ovog članka, utvrđeno je da eventualna posebna prava članova uprave, kao i ostalih zaposlenika banke utvrđena odgovarajućim ugovorom s bankom a koja ne proizlaze iz kolektivnog ugovora i Zakona o radu, prestaju s danom dostave rješenja banci o imenovanju posebne uprave (stavak 2).

Odredba ugovora o radu ili drugog ugovora kojim se uređuju posebna prava članova uprave i ostalih zaposlenika banke, a koja bi bila ugovorena protivno stavku 2., smatra se ništavom (stavak 3).

Člankom 25. propisani su kumulativni uvjeti koje mora ispunjavati određena osoba da bi mogla biti član uprave banke (stavak 1.), što se smatra stručnim kvalifikacijama i iskustvom kao jednim od uvjeta (stavak 2), kao i iznimka od uvjeta kada osoba, uz ispunjenje ostalih uvjeta, može biti član uprave banke (stavak 3).

Rješenja predložena ovim konačnim Prijedlogom zakona odgovaraju uvjetima koje za člana uprave banke propisuje važeći Zakon o bankama s tim da su napuštena određena stajališta koja se odnose na stručnu spremu (traži se VSS, bez uvjeta da se radi o ekonomskom ili pravnom usmjerenju) i obvezu polaganja stručnog bankarskog ispita pred komisijom Hrvatske narodne banke (bankarski ispit se ne polaže, ali kandidat prolazi postupak propisan člankom 26. ovog konačnog Prijedloga zakona).

Člankom 26. propisano je da članom uprave banke može biti imenovana samo osoba koja je dobila prethodnu suglasnost Hrvatske narodne (stavak 1) i to pod uvjetom da ispunjava uvjete iz članka 25. ovog konačnog Prijedloga zakona i da je, ukoliko je Hrvatska narodna banka u postupku odlučivanja o suglasnosti to zatražila (stavak 4), uspješno prezentirala vođenje poslova banke.

Prethodni uvjet, da bi Hrvatska narodna banka uopće odlučivala o suglasnosti, je uredno podnesen zahtjev za dobivanje suglasnosti za kandidata za člana uprave od strane nadzornog odbora banke podnositelja zahtjeva (stavak 2) s dokumentacijom iz koje je razvidno da kandidat za člana uprave ispunjava uvjete iz članka 25. ovog konačnog Prijedloga zakona (stavak 3).

Ostalim odredbama ovog članka regulirano je kada će Hrvatska narodna banka izdati odnosno odbiti suglasnost (stavci 5 i 6), kao i slučajevi kada postoji obveza ponovnog pribavljanja suglasnosti za člana uprave (stavci 7 i 8), kao i rok od tri mjeseca u kojem član nadzornog odbora banke može, bez odobrenja odnosno suglasnosti Hrvatske narodne banke, privremeno, tj. do imenovanja nedostajućeg člana uprave obnašati funkciju zamjenika člana uprave banke (stavak 9).

Člankom 27. pobliže su propisane dužnosti i odgovornosti članova uprave banke.

Kako važeći Zakon o bankama ne sadrži o ovomu posebne odredbe, s obzirom da je pitanje prava i obveza, uključivo dužnosti i odgovornosti načelno regulirano Zakonom o trgovačkim društvima (članci 240. i 241.), smatralo se potrebnim da se ovim konačnim Prijedlogom zakona pobliže razrade dužnosti i odgovornosti članova uprave banke.

Člankom 28. propisani su slučajevi kada uprava banke (stavak 1), odnosno član uprave banke (stavak 2) mora obavijestiti (pisanim putem i bez odgađanja) nadzorni odbor banke.

Ovako obvezujuće stipulirana odredba o obavješćivanju nadzornog odbora banke proizlazi iz potrebe da se o pitanjima o kojima ovisi uspješno funkcioniranje i sigurnost poslovanja banke, odnosno o određenim statusnim pitanjima ili pitanjima stjecanja dionica ili poslovnih udjela u društvima od strane člana uprave banke, mora izvjestiti nadzorno tijelo banke.

Člankom 29. propisani su slučajevi kada će Hrvatska narodna banka oduzeti članu uprave suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave (stavak 1), kao i mogućnost spajanja odvojenih postupaka koji vodi Hrvatska narodna banka, a u slučajevima propisanim ovim stavkom (stavak 2).

Člankom 30. propisano je tko ne može biti članom nadzornog odbora banke (stavci 1, 2 i 3). Time su, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, utvrđeni dodatni kriteriji koje uz redovne kriterije o izboru i imenovanju propisane Zakonom o trgovačkim društvima (članak 255.) mora ispunjavati član nadzornog odbora banke.

Člankom 31. propisane su pobliže, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, pojedine nadležnosti nadzornog odbora banke, uz nadležnosti nadzornog odbora utvrđene Zakonom o trgovačkim društvima (članak 263.).

Člankom 32. propisane su, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, pojedine dužnosti i odgovornosti članova nadzornog odbora banke, uz dužnosti i odgovornosti članova nadzornog odbora obuhvaćene u sklopu nadležnosti nadzornog odbora utvrđenih Zakonom o trgovačkim društvima (članak 263.).

Poglavlje III. Pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga

Pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga regulirano je odredbama članka 33. do 56. zakona. Navedeno poglavlje podijeljeno je na četiri odjeljka. U prvom odjeljku govori se o odobrenju za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga, u drugom odjeljku o pružanju bankovnih i ostalih financijskih usluga izvan područja Republike Hrvatske, treći odjeljak govori o podružnicama i slobodi pružana bankovnih i ostalih financijskih usluga od strane banaka država članica EU, a četvrto o obavljanju djelatnosti stranih banaka.

Važećim Zakonom o bankama dobivanje odobrenja za rad banaka obrađeno je u I glavi - općim odredbama gdje se govori o upisu u sudski registar banaka koji se može izvršiti tek nakon dobivanja odobrenja za rad od Hrvatske narodne banke, zatim u II glavi - osnivanje banke i odobrenje za rad, a u kojem je određena tko može osnovati banku, te oblik i sadržaj dokumentacije koju je osnivač banke dužan priložiti uz Zahtjev, te u VIII glavi - kod poslova banke u kojoj se govori koje poslove banka može obavljati razmjerno uplaćenim kapitalom. Nadalje, postojećim Zakonom o bankama osim dobivanja odobrenja za rad banaka u III glavi dana je mogućnost da strane banke koje u zemlji svojega sjedišta ima odobrenje za obavljanje bankovnih poslova može u Republici Hrvatskoj osnovati podružnicu ili otvoriti svoje predstavništvo.

Odjeljak III.1. Odobrenje za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga

Člankom 33. dano je ovlaštenje Hrvatskoj narodnoj banci da izda banci i podružnici strane banke, odobrenje za rad i to:

- odobrenje za pružanje bankovnih usluga, te
- odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga.

Člankom 34. propisuje se u kojim slučajevima Hrvatska narodna banka daje odobrenja i suglasnosti. Navedenim člankom određeno je da banka mora prije upisa osnivanja u sudski registar od Hrvatske narodne banke dobiti odobrenje za pružanje bankovnih usluga.

Nadalje, odredba članka 34. stavka 2. upućuje ukoliko banka namjerava pružati i ostale financijske usluge, prije upisa odgovarajuće djelatnosti u sudski registar mora dobiti odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga a koje su pojedinačno navedene u članku 6. stavak 2 točkama 1 do 16. Hrvatska narodna banka donosi odluku o odobrenju za pružanje ostalih financijskih usluga u isto vrijeme kada i o odobrenju za pružanje bankovnih usluga, osim u slučajevima kada je zahtjev za određenim ostalim financijskim uslugama upućen naknadno, odnosno nakon što je banka dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga.

Člankom 34. stavak 5. dano je ovlaštenje Hrvatskoj narodnoj banci da prije osnivanja podružnice u inozemstvu izda banci odobrenje za osnivanje podružnice.

Pored navedenih odobrenja člankom 34. stavkom 3. i 4. određeni su slučajevi kada banka treba pribaviti suglasnost od strane Hrvatske narodne banke a to su:

- ako se banka pripaja odnosno preuzima drugu banku ili drugu pravnu osobu i
- kod spajanja banaka.

Pored toga nova banka mora dobiti od Hrvatske narodne banke odobrenje za rad nove banke a koje će stupiti na snagu danom upisa nove banke u sudski registar. Banke koje se spajaju prestaju postojati kao i njihova odobrenja za rad.

Hrvatska narodna banka prati poslovne aktivnosti banaka i grupe banaka koje bi za cilj mogle imati učinak sprečavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, odnosno konkurencije u pružanju bankovnih usluga. Kod praćenja slobode tržišnog natjecanja odnosno konkurencije te utvrđivanja da li je ona narušena, Hrvatska narodna banka može zatražiti mišljenje nadležnog tijela. Hrvatska narodna banka propisat će način i kriterije po kojima se utvrđuje da li je narušena sloboda tržišnog natjecanja odnosno konkurencija kao i mjere za osiguravanje slobode tržišnog natjecanja (članak 40.).

Odredbama članka 35. utvrđuje se što je potrebno priložiti uz zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga.

Navedenim člankom dana je mogućnost dobivanja odobrenja za rad:

- samo za bankovne usluge,
- za bankovne usluge i ostale financijske usluge, s time da se u zahtjevu za izdavanje odobrenja mora navesti vrsta ostalih financijskih usluga koje banka namjerava obavljati (članak 35 stavak 2.), te
- samo za ostale financijske usluge u slučaju kada već posjeduje odobrene za obavljanje bankovnih usluga s time da se pojedinačno izričito navedu koje su to ostale financijske usluge.

Osim toga Hrvatskoj narodnoj banci dana je mogućnost da odredi dokumentaciju na temelju koje je moguće utvrditi da li postoje kadrovski, tehnički i organizacijski uvjeti za obavljanje usluga za koje se traži odobrenje za rad.

Osim formalnog zahtjeva za dobivanje odobrenja za pružanje bankovnih usluga i ili ostalih financijskih usluga potrebno je priložiti dokumentaciju koja je taksativno navedeno navedena u članku 35. stav 1 točkama 1 do 9.

Nadalje, člankom 36. stavkom 3. određena je obveza Hrvatske narodne banke da u roku od šest mjeseci od dana primitka urednog zahtjeva, a što znači da zahtjev treba sadržavati svu propisanu dokumentaciju i informacije mora donijeti odluku o odobrenju za rad za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga, te rješenje i obavijest o istom dostaviti podnosiocu zahtjeva. U slučaju da je dokumentacija manjkava ili da su potrebne dodatne informacije koje mogu utjecati na donošenje odluke, banka je dužna u roku koji odredi Hrvatska narodna banka dostaviti traženu dokumentaciju i informacije kako bi se konačno rješenje o odobrenju za rad moglo izdati najduže u roku od dvanaest mjeseci od dana primitka zahtjeva.

Člankom 37. propisani su slučajevi u kojima Hrvatska narodna banka ima zakonsko ovlaštenje za odbijanje zahtjeva za pružanje bankovnih i /ili ostalih financijskih usluga. Razlozi za odbijanje zahtjeva taksativno su navedeni pod rednim brojem od 1 do 7. navedenog članka.

Osim odbijanja zahtjeva za pružanje bankovnih i /ili financijskih usluga, člankom 38. zakona predviđeno je u kojim slučajevima dobiveno odobrenje za bankovne usluge prestaje važiti. Odobrenje za pružanje bankovnih usluga prestaje važiti danom otvaranja stečajnog postupka, zatim danom otvaranja redovne likvidacije banke, dostavom rješenja o oduzimanju odobrenja za pružanje bankovnih usluga, danom upisa nove banke u sudski registar u slučaju spajanja banaka te brisanjem iz sudskog registra banke koja se pripaja.

Rješenje kojim Hrvatska narodna banka utvrđuje prestanak važenja odobrenja za pružanje bankovnih usluga automatski prestaje i odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga.

Člankom 39. utvrđeni su razlozi kada Hrvatska narodna banka donosi odluku o oduzimanju odobrenja za rad, Odobrenje za rad će se oduzeti:

- ako banka prestane pružati bankovne usluge dulje od šest mjeseci,
- ako banka prestane ispunjavati uvjete temeljem kojih je dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga,
- ako je dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga na temelju neistinite dokumentacije odnosno neistinito prezentiranje podataka ili
- ako Hrvatska narodna banka utvrdi postojanje kojih od uvjeta za izricanje posebne mjere u skladu s ovim zakonom.

Od dana izvršnosti rješenja o oduzimanju odobrenja za rad banka ne smije započeti obavljanje novih poslova već samo onih poslova koji imaju za cilj prestanak daljnjeg poslovanja banke.

Odjeljak III.2. Pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga izvan područja Republike Hrvatske

Odredbama članka 41. do 46. definirane su mogućnosti pružanja usluga izvan područja Republike Hrvatske, a koje mogu biti:

- pružanje usluga u državi članici EU preko podružnica ili
- neposredno pružanje usluga u državi članici EU.

Člankom 42. i 43. propisano je da banka koja namjerava osnovati podružnicu u državi članici EU ili namjerava započeti neposredno pružati bankovne i/ili druge financijske usluge mora o tome prethodno obavijestiti Hrvatsku narodnu banku s naznakom o kojoj se državi članici EU radi. Uz obavijest podružnica mora navesti opis djelatnosti koje će obavljati kao i poslovni plan za naredne tri godine, zatim imena osoba ovlaštenih za vođenje poslova podružnice te naziv i adresu podružnice u državi članici EU kao i o svakoj nastaloj promjeni. Kod neposrednog pružanja usluga uz obavijest mora priložiti opis djelatnosti koje će obavljati te poslovni plan.

Hrvatska narodna banka dužna je najkasnije u roku od mjesec dana od dobivanja obavijesti dostaviti je zajedno sa priložima nadležnom tijelu države članice EU i o tome obavijestiti banku. Osim navedenog Hrvatska narodna banka nadležnom tijelu dužna je dostaviti i podatke o iznosu jamstvenog kapitala banke, i adekvatnosti kapitala te podatke o sustava osiguranja uloga usvojenog u Republici Hrvatskoj.

Odredbama Članka 44. nadzor nad podružnicom banke u državi članici EU obavlja Hrvatska narodna banka. Hrvatska narodna banka može zatražiti od nadležnog nadzornog tijela države članice u kojoj banka pruža bankovne usluge da se obavi kontrola poslovanja u toj podružnici u skladu s interesom brzine, učinkovitosti, jednostavnosti te smanjenja troškova. U kontroli mogu sudjelovati uz jednake uvjete i ovlaštene osobe Hrvatske narodne banke.

U skladu s člankom 45. pružanje usluga u inozemstvu mogu se obavljati samo preko podružnice, a koja mora dobiti odobrenje od strane Hrvatske narodne banke.

Osim podružnica banka može sukladno odredbama članka 46. i 55. osnovati predstavništvo koje nije pravna osoba, a o namjeri osnivanja predstavništva banka je dužna obavijestiti Hrvatsku narodnu banku.

Predstavništvo banke u inozemstvu može obavljati samo poslove istraživanja tržišta i predstavljanja banke koja ga je osnovala, a ne smije pružati bankovne i ostale financijske usluge.

Odjeljak III.3. Podružnice i sloboda pružanja bankovnih i ostalih financijskih usluga od strane banaka država članica Europske unije

Člankom 47. regulirano je poslovanje banaka država članica EU koje mogu pružati usluge preko podružnica ili izravno na području Republike Hrvatske. Kada su u pitanju podružnice dužne su Hrvatskoj narodnoj banci dostavljati izvješća i informacije potrebne za provođenje ovlasti i dužnosti Hrvatske narodne banke kao institucije ovlaštene za provođenje nadzora iz područja monetarne, devizne politike i statistike.

Uvjeti za početak poslovanja države članice EU preko podružnica utvrđeni su odredbama članka 48.. Nadležno nadzorno tijelo države članice EU može obaviti kontrolu poslovanja podružnice uz prethodnu obavijest Hrvatskoj narodnoj banke. Nadzor nad podružnicom banke države članice EU kao i nadzorne mjere nad bankom ili podružnicom banke države članice EU utvrđene su člankom 49. i 50.

Odjeljak III.4. Obavljanje djelatnosti stranih banaka

Odredbe članka 51 do 56. reguliraju poslovanje stranih banaka.

Članak 51. i 52. definiraju da strane banke mogu pružati bankovne i ostale financijske usluge na teritoriju Republike Hrvatske samo preko podružnice koja nema svojstvo pravne osobe i koja može obavljati svoje poslovanje u skladu s ovlaštenjima banke osnivača kao i odgovornostima banke osnivača za sve obveze koje nastanu u Republici Hrvatskoj. Da bi se podružnica mogla osnovati na teritoriju Republike Hrvatske mora dobiti odobrenje za rad podružnice od strane Hrvatske narodne banke. Uz zahtjev za odobrenje za rad podružnice potrebno je priložiti dokumentaciju koja je taksativno navedena u članku 52. stavku 2. točkama 1 do 11.

U točki 11 navedenog članka Hrvatskoj narodnoj banci ostavljena je mogućnost da zatraži i drugu dokumentaciju na temelju koje je moguće utvrditi je li podružnica kadrovski dobro ekipirana te da li je tehnički i organizacijski sposobna pružati usluge na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

Kao uvjet za izdavanje odobrenja za rad podružnice strane banke Hrvatskoj narodnoj banci dana je mogućnost da kao jamstvo za namiru obveza koje proizlaze iz poslova zaključenih na teritoriju Republike Hrvatske zahtjeva od strane banke da položi određeni novčani iznos ili pruži drugo odgovarajuće osiguranje.

Hrvatska Narodna banka može odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako na temelju podataka kojim raspolaže ili na temelju dokumentacije koja je priložena uz zahtjev zaključi da podružnica nije sposobna (bilo kadrovski, tehnički, financijski, organizacijski) poslovati u skladu ovoga zakona.

Hrvatska narodna banka oduzet će podružnici odobrenje za rad u slučajevima navedenim u članku 52. stav 6. točkama 1. do 6.

Na podružnice stranih banaka na odgovarajući način primjenjuju se i odredbe koje se odnose na: upravu banke, upravljanje rizikom, bankarsku tajnu, poslovne knjige i poslovne izvješća, unutarnju reviziju, reviziju, nadzor nad bankama, te zaštitu potrošača.

Sustav osiguranja uloga podružnica strane banke definiran je odredbama članak 54.. Stavkom 2. i 3. navedenog članka Hrvatska narodna banka određuje razinu i opseg uključivanja strane podružnice u sustav osiguranja uloga u Republici Hrvatskoj.

Strane banke mogu otvoriti i predstavništva u Republici Hrvatskoj. Predstavništva nisu pravne osobe. Strana banaka mora dobiti od Hrvatske narodne banke prethodno odobrenje za osnivanje predstavništva. Prilozi uz zahtjev za izdavanje odobrenja navedeni su u članku 56. .

Hrvatska narodna banka oduzet će odobrenje za osnivanje predstavništva u slučaju kada predstavništvo ne obavlja samo poslove istraživanja tržišta i predstavljanja banke koja ga je osnovala.

Hrvatska narodna banka ima zakonsko ovlaštenje za propisivanje potanjih uvjeta za osnivanje i rad predstavništva strane.

Nadalje, u nadležnosti Hrvatske narodne banke je da vodi registar predstavništava stranih banaka.

Poglavlje IV. Suradnja s nadzornim tijelima i tijelima Europske unije

Poglavlje IV regulira odnos između Hrvatske narodne banke kao nadzornog tijela za banke i tijela koja su odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj kao i odgovarajućih nadzornih tijela država članica Europske unije ili stranih država.

Međusobna suradnja nadzornih tijela je bitni preduvjet kvalitetnog nadzora, a kolanje informacija je značajno za pravovremeno uočavanje eventualnih slabosti pojedine banke ili financijske institucije kao i sustava u cjelini. Nadzorna tijela su dužna da sve podatke koje dobiju na temelju međusobne razmjene podataka čuvaju kao tajnu, a mogu ih upotrijebiti isključivo u svrhu u koju su oni dani (članak 57.).

Provođenje učinkovitog nadzora nad bankama kao i provođenje ostalih zadataka i funkcija Hrvatske narodne banke koji su određeni Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci (članak 4.) pretpostavlja pravodoban i potpun pristup relevantnim podacima (stavak 2. članka 58.). Podatke koje prikuplja, Hrvatska narodna banka smije priopćiti domaćim nadzornim tijelima, nadležnim nadzornim tijelima država članica EU, nadležnim nadzornim tijelima stranih država, sudu, za potrebe vođenja stečajnog postupka nad bankom, tijelu koje izdaje odobrenje za rad revizijskim društvima i ovlaštenim revizorima, ako su ti podaci potrebni u postupku nadzora nad bankom (stavak 3. članka 58.). Informacije koje Hrvatska narodna banka dobiva u sklopu razmjene informacija od nadležnih nadzornih tijela država članica EU i stranih država prema odredbama stavka 4. članka 58. može priopćiti samo ako to izričito dozvoli tijelo koje ih je priopćilo Hrvatskoj narodnoj banci.

Europska komisija je jedna od pet temeljnih institucija EU koja priprema i predlaže zakonske prijedloge (o kojima odlučuje Vijeće EU), provodi zajedničke politike EU, nadzire primjenu europskog prava i provedbu proračuna.

Domaća banka koja namjerava osnovati podružnicu u državi članici EU dužna je prethodno obavijestiti Hrvatsku narodnu banku, koja mora u roku od tri mjeseca o tome poslati obavijest i priloge nadležnom tijelu države članice EU.

Ako zaključi da postoji utemeljena sumnja o primjerenosti organizacije i upravljanja podružnicom ili financijskom stanju banke, Hrvatska narodna banka nije dužna poslati obavijest nadležnom tijelu države članice Europske unije (članak 42. stavak 4.). Prema odredbama članka 59. konačnog Prijedloga zakona, Hrvatska narodna banka je dužna obavijestiti Europsku komisiju o uskraćivanju slanja obavijesti iz članka 42. stavka 4..

Hrvatska narodna banka, prema odredbama članka 60. obavještava Europsku komisiju o odobrenju ili suglasnosti koje izda banci čije je izravno ili neizravno nadređeno društvo pravna osoba koja ima sjedište u stranoj državi, o svakom odobrenju izdanom banci za stjecanje kvalificiranog udjela na temelju kojeg strana osoba postaje nadređeno društvo banke, kao i o svim značajnim preprekama s kojima se banke susreću tijekom pružanja bankovnih usluga u stranim državama.

Ovdje je potrebno napomenuti da će se odredbe članka 58 stavka 3. točke 2. te članka 59. i 60. počinjati primjenjivati od dana stupanja u punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji (čl. 193. stavak 1.).

Poglavlje V. Upravljanje rizicima

Odjeljak V.1. Opće odredbe

U članku 61. navedene su opće odredbe kojih se banka mora pridržavati kod upravljanja rizicima. Prije svega, banka mora uvijek raspolagati kapitalom adekvatnim opsegu i vrstama usluga koje pruža i rizicima kojima je kod toga izložena. Nadalje, rizici kojima je banka izložena ne smiju nikad preći granice i ograničenja utvrđena ovim zakonom o bankama i propisima koji će se donijeti na temelju ovog zakona. U stavku (3) ovog članka propisano je da banka mora poslovati prema principima likvidnosti i solventnosti, odnosno da u svakom trenutku može ispuniti svoje dospjele obveze i da je trajno sposobna ispunjavati sve svoje obveze.

Odjeljak V.2.. Kapital banke

U člancima 62. i 63. navedene su odredbe o kapitalu banke i propisima kojima će Hrvatska narodna banka regulirati način izračunavanja jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala banke.

Kao i u važećem Zakonu o bankama i u ovom zakonu navedeni su samo glavni sastavni dijelovi jamstvenog kapitala (osnovni i dopunski kapital) dok se istovremeno člankom 63. obvezuje Hrvatsku narodnu banku da detaljno propiše način izračunavanja jamstvenog kapitala i rizikom ponderirane aktive. Treba napomenuti da se u važećem Zakonu o bankama za pojam "osnovni kapital" koristi termin "temeljni kapital". Značenje i suština nisu izmijenjeni no ova izmjena termina bila je nužna radi lakšeg razlikovanja ovog oblika kapitala od temeljnog kapitala iz članka 15. gdje se pojam temeljni kapital koristi u smislu Zakona o trgovačkim društvima.

Novina u odnosu na važeći Zakon o bankama je to što se Hrvatskoj narodnoj banci daje mogućnost da propiše i neki novi sastavni dio jamstvenog kapitala, pored osnovnog i dopunskog kapitala. To je posebno važno kod izračunavanja potrebne visine kapitala u odnosu na tržišni rizik, kao što je predviđeno smjernicama Europske unije.

Odjeljak V.3. Adekvatnost kapitala

Članak 64. sadrži odredbe o adekvatnosti kapitala kojima je utvrđeno da jamstveni kapital banke mora uvijek biti najmanje jednak iznosu kapitala koji osigurava minimalnu stopu adekvatnosti kapitala, ali istovremeno ne smije nikada biti manji od 40 milijuna kuna odnosno od minimalnog kapitala potrebnog za osnivanje banke.

Minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 10 posto kao i u važećem Zakonu, a definirana je u članku 65. kao odnos između jamstvenog kapitala i rizikom ponderirane aktive uvećane za druge rizikom ponderirane stavke. Razlika u odnosu na važeći Zakon odnosi se na to da Hrvatska narodna banka može propisati i veću

minimalnu stopu adekvatnosti kapitala za pojedinu banku za koju utvrdi da izrazito rizično posluje dok je zasada ta stopa jedinstvena za sve banke bez obzira na kvalitetu njihovog poslovanja. Time se Hrvatskoj narodnoj banci kao instituciji odgovornoj za nadzor nad poslovanjem banaka osigurava način da od banaka koje rizičnije posluju zahtijeva održavanje veće stope adekvatnosti kapitala.

Rizikom ponderirana aktiva definirana je u članku 66. kao zbroj knjigovodstvenih stanja aktivnih bilančnih i izvanbilančnih stavki ponderiranih stupnjevima kreditnog, tržišnog i drugih rizika. U odnosu na važeći Zakon o bankama razlika je u tome što su u ovom zakonu pojedinačno navedeni rizici (kreditni, tržišni i drugi rizici) čija visina se mora utvrđivati za potrebe izračuna stope adekvatnosti kapitala. Zasada su navedeni kreditni i tržišni rizik jer su kao takvi propisani i smjernicama Europske unije, a ostavljena je mogućnost i za propisivanje načina na koji će se utvrđivati visina drugih rizika za koje još ne postoji jedinstvena metodologija izračuna (npr. operativni rizik). Jednako tako, u stavku (3) dana je mogućnost da se bankama dozvoli korištenje vlastitih metoda i modela za procjenu navedenih rizika budući da je takav trend u svjetskom bankarstvu. Drugim riječima, banke sve više razvijaju i primjenjuju svoje interne modele za procjenu rizika jer je visina rizika izračunata na taj način preciznija od klasične metode ponderiranja aktive. U Republici Hrvatskoj će se sasvim sigurno uskoro pojaviti potreba za priznavanjem internih modela zato je važno da u tekstu Zakona postoji takva mogućnost.

Odjeljak V.4. Ostale mjere upravljanja rizikom

U odjeljku 4. pojedinačno se navode ostali rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju, a koje mora mjeriti, procjenjivati i njima upravljati.

Članak 67. sadrži odredbe kojima se banci propisuje obveza kontinuiranog mjerenja, procjenjivanja i upravljanja svim rizicima kojima je izložena. Banka kod toga svojim općim aktima utvrđuje kriterije, način i postupke mjerenja i upravljanja rizicima. Općim aktima moraju biti obuhvaćeni: unutarnji postupci banke za određivanje i mjerenje rizika; procedure i druge radnje kojima se osigurava dosljedna primjena utvrđenih postupaka i načina mjerenja rizika, te unutarnji postupci kojima se osigurava nadzor nad ispravnošću primjene propisanih postupaka i procedura za mjerenje rizika.

U stavku (3) pojedinačno su navedeni rizici za koje banka mora propisati način mjerenja i upravljanja. To su: rizik likvidnosti, kreditni rizik, kamatni, devizni i ostali tržišni rizici, rizici izloženosti prema jednoj osobi, rizici povezani s kapitalnim ulaganjima, ulaganjima u nekretnine i drugu trajnu imovinu, rizici neispunjenja obveza druge ugovorne strane povezani s državom porijekla druge ugovorne strane, operativni rizik uključujući rizik koji proizlazi iz neadekvatnog upravljanja informacijskim tehnologijama.

Hrvatska narodna banka može, kao što je navedeno u članku 68., podzakonskim aktima propisati način određivanja, mjerenja i upravljanja nekim od ovih rizika s ciljem osiguranja da banke zaista mjere i upravljaju tim rizicima.

Upravljanje i mjerenje rizika različito je propisano u odnosu na važeći Zakon o bankama. Osnovna razlika je u tome što se više ne zahtijeva od banaka da formiraju posebnu službu za praćenje rizika, te da jedan član uprave banke odgovara za praćenje procjene i mjerenja rizičnosti poslovanja banke. Naime, time se zadiralo u samu

organizacijsku strukturu banke i njena interna rješenja. Smatramo da je bolje bankama prepustiti način organizacije mjerenja i upravljanja rizicima jer je to specifično za svaku instituciju. Jednako tako, uprava banke će procijeniti da li je potrebno odrediti jednog ili više svojih članova u čijoj će nadležnosti biti praćenje rizičnosti poslovanja. Osim toga, pojedinačno su navedeni rizici koje banka treba pratiti i njima upravljati za razliku od važećeg Zakona u kojem se o rizicima govori samo općenito.

Člankom 69. propisano je da banka mora procjenjivati kreditni rizik i formirati posebne rezerve za pokriće gubitaka koji proizlaze iz kredita i sličnih potraživanja te preuzetih izvanbilančnih potencijalnih obveza. U ovom dijelu nema suštinske razlike u odnosu na važeći Zakon o bankama. Naime, i nadalje se ove rezerve formiraju na teret rashoda, a način njihovog izračunavanja će propisati Hrvatska narodna banka.

Bankama se člankom 70. daje mogućnost da osim rezervi koje su dužne formirati sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i svome statutu, mogu izdvojiti i rezerve za opće bankovne rizike što je novina u odnosu na važeći Zakon o bankama. Rezerve za opće bankovne rizike se formiraju iz dobiti poslije oporezivanja, a služe za pokriće gubitaka koji mogu nastati uslijed rizika koji proizlaze iz ukupnog poslovanja banke. Prema odredbama stavka 3. ovog članka, Hrvatska narodna banka može propisati formiranje rezervi za opće bankovne rizike kao obvezno, za banke koje izrazito rizično posluju, odnosno kod kojih se pojavi neuobičajeno povećanje izloženosti različitim oblicima rizika.

Člancima 71. do 73. definiran je kreditni rizik i način procjene kreditnog rizika te njegovo praćenje. U odnosu na važeće propise nema značajnijih odstupanja. Kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi uslijed neispunjavanja dužnikove obveze prema banci. Banka mora raspoređivati aktivne bilančne i izvanbilančne stavke ovisno o visini kreditnog rizika i procjenjivati visinu gubitaka koji proizlaze iz kreditnog rizika. Raspoređivanje rizičnih stavki u rizične skupine banke obavljaju prema propisanim i vlastitim kriterijima uzimajući u obzir dužnikovu kreditnu sposobnost, urednost podmirivanja obveza i kvaliteti instrumenata osiguranja. Bonitet dužnika i kvalitetu instrumenata osiguranja banka mora procijeniti prije nego što zaključi bilo koji ugovor koji predstavlja osnovu za nastanak izloženosti banke kreditnom riziku.

Odredbe o izloženosti u člancima 74. do 78. velikim su dijelom preuzeti iz važećeg Zakona o bankama pa će se naglasak u ovom obrazloženju staviti samo na novine u odnosu na važeći Zakon.

Izloženost banke prema jednoj osobi i nadalje ne smije prelaziti 25 posto jamstvenog kapitala banke. Međutim, izloženost prema društvima koja kontrolira banka, ili prema društvima koja kontrolira ista osoba koja kontrolira banku ne smije zajedno prelaziti 20 posto jamstvenog kapitala banke pod uvjetom da su te osobe nefinancijske institucije. Takva društva članovi su iste grupe u koju pripada i banka te je stoga ograničenje izloženosti još veće jer se želi ograničiti transakcije između banke i osoba koje su s njom povezane.

Nadalje, od općeg ograničenja izloženosti prema jednoj osobi, odnosno grupi povezanih osoba od 25 posto jamstvenog kapitala odstupa se i kad je u pitanju izloženost banke prema osobama koje čine grupu banaka i predmet su nadzora na konsolidiranoj osnovi. U tom slučaju budući da se financijski izvještaji članova grupe banaka spajaju, prebijaju se međusobna potraživanja i obveze što rezultira nestankom

izloženosti na razini grupe. Prema tome bespredmetno je u tome slučaju ograničavati izloženost kad na konsolidiranoj osnovi ona ni ne postoji.

Izloženost prema jednoj osobi odnosno grupi povezanih osoba koja ima 5 ili više posto dionica s pravom glasa u skupštini banke ne smije biti veća od 5 posto jamstvenog kapitala banke. Važeći Zakon o bankama ograničava izloženost prema dioničarima s više od 3 posto svih dionica banke i s njima povezanim osobama na najviše 5 posto jamstvenog kapitala banke. Ograničenje u ovom konačnom Prijedlogu zakona je adekvatnije budući da se ograničava izloženost prema osobama koje imaju pravo glasa u skupštini što ujedno znači da imaju utjecaj na upravljanje bankom. Suština i leži u tome da se spriječi da banka plasira sredstva osobama koje imaju utjecaj na upravljanje.

Člankom 76. definirana je velika izloženost banke na isti način kao i u važećem Zakonu. Velika izloženost je izloženost prema jednoj osobi koja je jednaka ili prelazi 10 posto jamstvenog kapitala banke. S tim u vezi u istom je članku preciznije (u odnosu na važeći Zakon) regulirano kada je potrebno zatražiti suglasnost nadzornog odbora vezano za nastanak ili povećanje velike izloženosti banke.

U članku 77. propisano je da zbroj svih velikih izloženosti ne smije prelaziti 600 posto jamstvenog kapitala banke. Prema važećem Zakonu o bankama ukupan iznos velikih izloženosti ne smije prelaziti 400 posto jamstvenog kapitala. Međutim, sukladno smjernici Europske unije bankama se dozvoljava ukupan iznos izloženosti do 800 posto jamstvenog kapitala banke. U sadašnjim uvjetima u Hrvatskoj, preveliko relaksiranje ograničenja moglo bi dovesti do negativnih posljedica za naše banke zato se predlaže da se zbroj svih velikih izloženosti banke ograniči na 600 posto.

Na samom početku V. poglavlja propisano je da banka mora poslovati prema načelu likvidnosti. Člankom 79. još se jednom naglašava obveza banke da upravlja svojom imovinom i obvezama na način da je u svakom trenutku likvidna. S tim u vezi banka mora donijeti i provoditi politiku upravljanja likvidnošću.

U člancima 80. i 81. je navedeno da banka mora mjeriti i upravljati kamatnim, deviznim i ostalim tržišnim rizicima te da mora na odgovarajući način usklađivati svoju imovinu i obveze temeljem kojih je izložena ovim rizicima.

Člancima 82. do 84. regulirana su ulaganja u kapital nefinancijskih institucija i nekretnine.

Bankama se ograničavaju ulaganja u zemljište, zgrade i opremu i uređenje poslovnog prostora te ne smiju zajedno prelaziti 40 posto jamstvenog kapitala banke. Osim toga, ukupna ulaganja banke u kapital nefinancijskih institucija ne smiju prelaziti 30 posto njezinog jamstvenog kapitala. Dok vrijednost ulaganja banke u kapital jedne nefinancijske institucije ne smije prelaziti 15 posto jamstvenog kapital banke. Cilj ovih odredaba je destimulirati banke za ulaganja u nebankovne i nefinancijske poslove te za ulaganja u kapital nefinancijskih institucija.

Člankom 84. je propisano da banka mora prije ulaganja u kapital druge financijske institucije ili drugog trgovačkog društva zatražiti suglasnost Hrvatske narodne banke ako je iznos tog ulaganja veći od 10 posto njenog jamstvenog kapitala. Nadalje, banka također mora zatražiti suglasnost Hrvatske narodne banke i u slučaju da stječe

većinski udjel ili većinsko pravo odlučivanja u drugom trgovačkom društvu, kao i prije osnivanja bilo koje pravne osobe.

U članku 85. propisano je da banka mora, kod nadležne agencije, osigurati uloge građana.

Odjeljak V.5. Mjere za praćenje rizika i osiguranje adekvatnosti kapitala

Člancima 86. i 87. propisuje se obveza izračunavanja pojedinih rizika i ulaganja te izvješćivanje Hrvatske narodne banke.

Banka mora izračunavati i utvrđivati: 1. iznos jamstvenog kapitala, 2. adekvatnost kapitala, 3. izloženost, 4. kreditne rizike, 5. stanje otvorenih stavki i ukupno stanje tih stavki, 6. vrijednost ulaganja u kapital nefinancijskih institucija i nekretnine.

Banka mora izvješćivati Hrvatsku narodnu banku, osim navedenog i o likvidnosti, dužnicima čije zaduženje prelazi iznos koji odredi Hrvatska narodna banka, te o dioničarima banke i s njima povezanim osobama koji imaju 3 i više posto dionica s pravom glasa u glavnoj skupštini banke.

Člancima 88. i 89. utvrđene su mjere za osiguranje adekvatnosti kapitala i likvidnosti.

Člankom 88. utvrđeni su slučajevi u kojima banka ne smije isplatiti dobit ili dividende niti obavljati isplate s naslova sudjelovanja uprave, nadzornog odbora i zaposlenika u dobiti društva.

Prema članku 89. uprava banke je dužna usvojiti mjere iz svoje nadležnosti kojima se osigurava minimalni kapital ako jamstveni kapital banke ne doseže minimalni kapital određen zakonom.

Poglavlje VI. Konsolidirani nadzor nad bankama

Procesi internacionalizacije, liberalizacije i tehnološki razvoj, globalizacijski i integracijski procesi kao i pojava brojnih novih financijskih proizvoda, zaoštrili su konkurenciju na financijskom tržištu. Financijske institucije da bi opstale i postale uspješne i konkurentne na sve zahtjevnijem financijskom tržištu sve se više povezuju s drugim financijskim institucijama kroz oblike spajanja, pripajanja, preuzimanja, te preko formiranja financijskih holdinga i konglomerata.

Okrupnjavanje financijskih institucija kroz navedene oblike nameće novo viđenje nadzora, te postavlja velike zahtjeve pred nadzorna tijela, da bi s jedne strane osigurala stabilnost sustava, a s druge strane omogućila priznavanje pozitivnih posljedica okrupnjavanja.

Radi provođenja nadzora na temelju metodologije koja bi bila primjenljiva i koja bi omogućila dobivanje rezultata koji su usporedivi s rezultatima nadzora na konsolidiranoj osnovi i izvan teritorija Republike Hrvatske, kao imperativ se nametnula potreba da se kroz Zakon o bankama regulira područje konsolidiranog nadzora, slijedeći pritom smjernice Europske unije, te ostale međunarodno priznate standarde.

Da bi bio učinkovit, nadzor na konsolidiranoj osnovi mora se primijeniti na sve bankovne skupine. Za određivanje pojma "konsolidirani nadzor" potrebno je definirati

pojmove: grupa banaka (stavak 2. članka 90.), podređeno i nadređeno društvo (stavak 3. članka 90.), financijski holding (stavak 1. članka 91.), društvo za pomoćne bankovne usluge (stavak 2. članka 91.) i financijska institucija (stavak 3. članka 91.). Pri tome je nužno naglasiti da nadzor na konsolidiranoj osnovi mora uključiti sve usluge definirane člankom 3. i stavkom 2. članka 6.. Stoga sva društva koja se bave pružanjem bankovnih i ostalih financijskih usluga moraju biti uključena u nadzor na konsolidiranoj osnovi.

Prema odredbama stavka 2. članka 90. grupa banaka postoji kad je banka ili financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj nadređeno društvo u odnosu na jednu ili više drugih banaka ili financijskih holdinga, ostale financijske institucije ili društva za pomoćne bankovne usluge sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ili izvan nje (podređena društva). Da bi se neko društvo smatralo nadređenim u odnosu na drugo, podređeno društvo, potrebno je imati kontrolu nad podređenim društvom u smislu stavka 2. članka 11. ili sudjelovanje u podređenom društvu u smislu stavka 1. članka 8. .

Grupa banaka postoji i ako financijski holding ima sjedište u državi članici EU i ako mu je podređena najmanje jedna banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj pod uvjetom da tom financijskom holdingu nije podređena banka čije je sjedište u istoj državi kao i sjedište financijskog holdinga (stavak. 4. članka 90.). Iznimno, grupa banaka postoji i ako je financijskom holdingu koji ima sjedište u državi članici podređena banka koja ima sjedište u Republici Hrvatskoj ako ima bilančni iznos veći od bilo koje druge banke koja ima pravo pružati usluge u državi članici EU, a podređena je tom financijskom holdingu. U slučaju kada je bilančni iznos banke iz države članice EU jednak banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a podređeni su istom financijskom holdingu koji im a sjedište u toj državi članici EU, podređenom u grupi banaka smatra se banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ako je ranije dobila odobrenje za pružanje bankovnih usluga (stavak 5. članka 90.).

Nadređenim društvom u grupi banaka u smislu stavka 6. članka 90. ne smatraju se:

- banka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je istovremeno podređena drugoj banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji je istovremeno podređen banci ili drugom financijskom holdingu sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- financijski holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji je istovremeno podređen banci koja ima pravo pružati bankovne usluge u drugoj državi članici.

Odnos između nadređenog i podređenog društva u grupi banaka je određen ne samo kvantificiranjem učešća u kapitalu ili glasačkim pravim nadređenog društva u podređenom nego i širokom mogućnošću utjecaja na poslovanje podređenog društva preko upravljanja poslovnim i financijskim politikama društva.

Također, osim u zakonom utvrđenim slučajevima, Hrvatska narodna banka je ovlaštena da procjeni da li postoji grupa banaka i u drugim slučajevima kada banka ili financijski holding kao nadređeno društvo na bilo kojoj drugoj osnovi provodi značajan utjecaj na podređeno društvo.

Za ispunjavanje obveza grupe banaka odgovorna je nadređena banka u grupi banaka (stavak 2. članka 92.).

Grupa banaka kao cjelina mora postupati u skladu s propisima o upravljanju rizikom određenim ovim zakonom (stavak 1. članka 93.) i u tom smislu mora kao cjelina utvrđivati konsolidirano stanje: jamstvenog kapitala, adekvatnosti kapitala, izloženosti, otvorenih stavki, ulaganja u kapital nefinancijskih institucija kako je propisano (stavak 3. članka 93.).

Nadređena banka u grupi banaka mora biti u mogućnosti pratiti rizike kojima je izložena grupa i provoditi mjere za upravljanje tim rizicima (stavak 2. članka 93.).

Nadređena banka u grupi banaka sastavlja i dostavlja konsolidirana financijska izvješća Hrvatskoj narodnoj banci, te je dužna osigurati primjenu jedinstvenih računovodstvenih politika kod svih članova grupe (članak 94.).

Hrvatska narodna banka, prema odredbama članka 95., može naložiti banci koja je podređena pravnoj osobi koja nije banka ili financijski holding ili koja je nadređena pravnoj osobi koja nije banka ili financijski holding da provede konsolidaciju pojedinih poslova ili grupa poslova, ili potpunu konsolidaciju financijskih izvještaja svih članova grupe neovisno o njihovoj djelatnosti.

Nadalje, kako je propisano člankom 96., nadređena banka u grupi banaka mora obavještavati Hrvatsku narodnu banku o:

- svim novonastalim činjenicama i okolnostima bitnim za određivanje postoji li grupa banaka ili ne,
- svim podređenim i nadređenim društvima koji čine grupu neovisno o njihovoj djelatnosti, te u posebnom dodatku godišnjem izvješću navesti informacije o podređenim i nadređenim društvima u grupi banaka.

Nadređena banka u grupi banaka mora osigurati da joj podređena društva u grupi banaka i nadređeni financijski holding dostavljaju podatke koji su potrebni za konsolidaciju.

Poglavlje VII. Bankarska tajna

U ovom poglavlju definirano je što se smatra povjerljivim podacima, te način korištenja povjerljivih podataka.

Povjerljivim podacima se smatraju svi podaci činjenice i okolnosti koje banka sazna na temelju pružanja usluga klijentima i u obavljanju poslova s pojedinačnim klijentom.

U obvezi čuvanja bankarske tajne su svi članovi tijela banke, dioničari banke, zaposlenici banke i druge osobe koje zbog naravi posla koje obavljaju s bankom ili za banku imaju pristup povjerljivim podacima (stavak 1. članka 99.). Obveza čuvanja bankarske tajne za navedene osobe postoji i nakon prestanka rada u banci, odnosno prestanka svojstva dioničara ili članstva u tijelima banke (stavak 3. članka 99.).

Obveza čuvanja bankarske tajne prema odredbama stavka 2. članka 99. ne odnosi se na slučaj kada klijent pisanim putem izričito se suglasi da se povjerljivi podaci mogu priopćiti (točka 1. stavka 2. članka 99.), te na zahtjeve koje zbog prirode posla pisanim putem zatraži sud u postupcima koji se vode pred sudom (točke 2., 4., 5. i 6. stavka 2. članka 99.) ili ako se ti podaci priopćavaju za potrebe Ureda za sprečavanje pranja novca (točka 3. stavka 2. članka 99.), Hrvatskoj narodnoj banci, Ministarstvu financija ili drugim nadzornim tijelima za potrebe nadzora koji oni obavljaju (točka 7. stavka 2. članka 99.), pravnoj osobi koju mogu osnovati banke s ciljem prikupljanja i pružanja podataka o ukupnom iznosu, vrstama i urednosti izvršavanja obveza fizičkih i pravnih osoba, nastalih po bilo kojem osnovu (točka 8. stavka 2. članka 99.), poreznim organima u postupku koji oni provode u okviru svojih zakonskih ovlasti, instituciji za osiguranje uloga na temelju zakona kojim se regulira osiguranje uloga (točke 9. i 10. stavka 2. članka 99.).

Dobiveni podaci mogu se koristiti isključivo u svrhu za koju su dani, te se ne smiju priopćiti trećim osobama osim u slučajevima propisanim zakonom (članak 100.).

Poglavlje VIII. Poslovne knjige i poslovna izvješća

Članci 101. do 103. sadržavaju odredbe koje obvezuju banke da vode svoje poslovne knjige, sastavljaju knjigovodstvene isprave, vrednuju svoju imovinu i obveze i sastavljaju financijska izvješća sukladno važećim propisima i standardima struke. Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje knjigovodstvenih isprava mora biti tako organizirano da u svakom trenutku omogućava provjeru da li banka posluje sukladno propisima i standardima struke. Dakle, članci 101. do 103. sadržavaju odredbe koje su slične odredbama Zakona o računovodstvu, koji se primjenjuje na sva trgovačka društva uključujući i banke, kao i odredbama sadašnjeg Zakona o bankama, uz dva važna dodatka koji su sadržani u stavku 2. članka 103. konačnog Prijedloga ovog zakona. Radi se o tome da se ovim zakonom banka obvezuje da u svojem godišnjem izvješću koje je namijenjeno javnosti, pored ostalih podataka, mora objaviti popis dioničara koji imaju preko 3 posto udjela u kapitalu banke s podacima o visini njihovih udjela. Osim toga banka mora u godišnjem izvješću objaviti i popis članova svoje uprave koji imaju udjel u kapitalu banke, kao i podatke o visini toga udjela, bez obzira na njegovu visinu. Odredbe članka 104. proizlaze iz specifičnosti banaka u odnosu na ostala trgovačka društva. Tim odredbama se banke obvezuju da za potrebe provođenja nadzora nad njihovim poslovanjem od strane Hrvatske narodne banke, osim godišnjih financijskih izvješća, sastavljaju i dodatna financijska izvješća.

Člankom 105. daje se ovlaštenje Hrvatskoj narodnoj banci da propiše jedinstveni kontni plan za banke, vrste i oblike dodatnih financijskih izvješća banaka za potrebe provođenja nadzora nad njihovim poslovanjem od strane Hrvatske narodne banke, te način i rokove dostavljanja tih izvješća. Isto tako na temelju ovlaštenja iz ovog članka Hrvatska narodna banka može bankama propisati za potrebe javnog objavljivanja vrstu, oblik i sadržaj izvješća, kao i način i rokove njihova objavljivanja

Poglavlje IX. Unutarnja revizija

Postojećim Zakonom nalaže se bankama organiziranje unutarnje kontrole koja je izravno podređena upravi banke te koja je funkcionalno i organizacijski odvojena od drugih organizacijskih dijelova banke, kao i obvezu imenovanja unutarnjeg revizora od strane nadzornog odbora kojemu odgovara za svoj rad, te službu za procjenu i mjerenje rizika izravno podređenu i odgovornu upravi banke. Naime, postojećim zakonom međusobno su se isprepletali poslovi i nadležnosti unutarnjeg kontrolora i unutarnjeg revizora, a za praćenje i mjerenje svih rizika banka je trebala organizirati posebnu službu za procjenu i mjerenje rizika izravno podređenu i odgovornu upravi banke.

Ovim zakonom, način organiziranja ovih funkcija prepušten je bankama, ali je definirano koji se ciljevi trebaju ostvariti kroz te funkcije. Prema ovom zakonu, uprava banke dužna je osigurati funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola za sva područja poslovanja banke. Također, uprava je dužna osigurati praćenje rizika kojima je banka izložena u svom poslovanju. Zakonom se želi naglasiti samostalnost funkcije unutarnje revizije, utvrđuju se zadaci i osobe koje mogu obavljati unutarnju reviziju, kao i minimalni programi rada, izvješća o radu i načini izvješćivanja uprave i nadzornog odbora banke o rezultatima nalaza unutarnje revizije.

U članku 106. nalaže se bankama organiziranje unutarnje revizije na način koji će omogućiti da neovisno i objektivno obavlja svoje poslove i da savjetima i preporukama unapređuje poslovanje banke. Smisao ovakve formulacije je naglasak na neovisnosti i objektivnosti unutarnje revizije, što je u skladu sa standardima i praksi unutarnje revizije u svijetu.

U članku 107. definiraju se zadaci unutarnje revizije, načela i standardi obavljanja revizije kao i usklađivanje metode rada unutarnje i vanjske revizije banke. Unutarnja revizija provjerava da li banka obavlja bankovne i ostale financijske usluge u skladu sa zakonima, propisima donesenim na temelju zakona i unutarnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje banke. Također provjerava da li banka vodi poslovne knjige, evidentira poslovne događaje na temelju vjerodostojne dokumentacije, pravilno vrednuje knjigovodstvene stavke i sastavlja financijska izvješća te sustavno upravlja rizicima uključujući i informacijsku tehnologiju. Propisano je obavljanje unutarnje revizije u skladu sa strukovnim načelima i standardima, kodeksom strukovne etike i pravilima djelovanja unutarnje revizije koje usvaja nadzorni odbor.

Odredbama članka 108. određuju se osobe koje mogu obavljati unutarnju reviziju u banci. Banka mora zaposliti najmanje jednu osobu sa zvanjem revizora ili unutarnjeg revizora, a ako veći broj osoba obavlja unutarnju reviziju, jedna osoba sa zvanjem revizora ili unutarnjeg revizora mora biti zadužena za cjelokupni rad unutarnje revizije. Novost u odnosu na postojeći Zakon je obveza obavješćivanja Hrvatske narodne banke o namjeravanom imenovanju osobe zadužene za rad unutarnje revizije, kao i u iznimnim slučajevima povjeravanje poslova unutarnje revizije osobi/osobama koje nisu u stalnom radnom odnosu u banci ako banka ima mali opseg poslovanja i ako za to ima prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke. S obzirom da osoba koja obavlja zadatke unutarnje revizije ne smije obavljati druge poslove u banci, zbog banaka s manjim obujmom poslovanja i malim brojem uposlenika uvedena je ova odredba u vidu iznimke.

Odredbama članka 109. regulira se program i plan rada unutarnje revizije. Nadzorni odbor uz prethodno mišljenje uprave banke usvaja godišnji program rada koji sadrži područja ispitivanja i opis sadržaja planiranih revizija. Propisana je i obveza sastavljanja planova rada unutarnje revizije za polugodišnja ili kraća vremenska razdoblja.

U članku 110. definiraju se rokovi sastavljanja, sadržaj i dostavljanje izvješća o radu unutarnje revizije. Propisana je obveza sastavljanja izvješća o radu unutarnje revizije najmanje jedanput polugodišnje, s obvezom dostavljanja upravi i nadzornom odboru banke..

Člankom 111. propisana je obveza obavještanja uprave i nadzornog odbora banke od strane unutarnje revizije u tijeku obavljanja revizije u slučajevima kada se ustanovi nezakonito poslovanje, kršenje pravila o upravljanju rizicima i da iz tih razloga banka može postati nelikvidna, nesolventna ili da je ugrožena sigurnost njena poslovanja.

Poglavlje X. Revizija

Odredbe o eksternoj reviziji sadržane su u odjeljku X., člancima 112., 113. i 114.. Te odredbe reguliraju reviziju godišnjih financijskih izvješća, obveze ovlaštenih revizora i sadržaj revizije. U odnosu na postojeći Zakon o bankama brisane su odredbe o načinu i rokovima objavljivanja sažetka revidiranih financijskih izvješća i revidiranih financijskih izvješća na nivou banke kao grupe, iz razloga što je ta obveza propisana ostalim zakonima.

Odredbama članka 112. propisuje se obveza revidiranja godišnjih financijskih izvješća, tko može obavljati eksternu reviziju banke, krajnji rok dostavljanja revidiranih godišnjih financijskih izvješća u Hrvatsku narodnu banku, ograničenje obavljanja revizije izvješća banke za revizorsku tvrtku. Reviziju godišnjih financijskih izvješća banke, konsolidiranih financijskih izvješća grupe banaka i konsolidiranih godišnjih izvješća cijele grupe moraju obaviti ovlašteni revizori. Propisano je da reviziju banke moraju obaviti najmanje dvije fizičke osobe koje su ovlašteni revizori, a krajnji rok za dostavu revidiranih godišnjih financijskih izvješća od strane banke u Hrvatsku narodnu banku je 30. travnja tekuće godine za proteklu poslovnu godinu. Ovim člankom propisane su tri vrste ograničenja u pogledu obavljanja revizije.

Prvo je ograničenje da ista revizorska tvrtka ne može preuzeti niti joj banka može povjeriti obavljanje revizije financijskih izvješća ukoliko je dotična revizorska tvrtka u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarila obavljajući reviziju financijskih izvješća te banke.

Drugo ograničenje je da ista revizorska tvrtka može u istoj banci uzastopno obaviti, odnosno banka može istoj revizorskoj tvrtki uzastopno povjeriti, najviše četiri revizije financijskih izvješća.

Treće ograničenje se sastoji u tome da ista revizorska tvrtka ne može istovremeno odnosno u istoj godini obavljati reviziju financijskih izvješća banke i pružati konzultanske usluge istoj banci.

Odredbama članka 113. propisuju se obveze ovlaštenih revizora. Ovlašteni revizor je dužan dati mišljenje o godišnjim financijskim izvješćima banke. Također, ovlašteni revizori su dužni odmah obavijestiti Hrvatsku narodnu banku ako tijekom obavljanja

revizije banke ili ovisnog društva koje kontrolira banka, uoče teže kršenje zakona, propisa, internih akata, ako ustanove teže prijevare ili pronevjere, ako ustanove materijalno značajna odstupanja u financijskom rezultatu iskazanom u nerevidiranom godišnjem financijskom izvješću, te o ostalim činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti daljnje poslovanje banke. Ta se obveza revizora ne smatra kršenjem odredaba ugovora o reviziji, sklopljenog između banke i revizora, u dijelu koji regulira ograničenje davanja podataka od strane revizora trećim osobama.

Članak 114. definira financijska izvješća o kojima ovlašteni revizori daju mišljenje i područja poslovanja o kojima ovlašteni revizori daju ocjenu. Također je određeno da Hrvatska narodna banka propisuje oblik, najmanji opseg te sadržaj revizije godišnjih financijskih izvješća za potrebe Hrvatske narodne banke. Dana je mogućnost da Hrvatska narodna banka može tražiti od ovlaštenih revizora dodatna obrazloženja vezana za obavljanu reviziju, kao i mogućnost da Hrvatska narodna banka može odbiti revizorsko izvješće i zatražiti da reviziju obave ovlašteni revizori iz druge revizorske tvrtke, ako se ustanovi da revizija nije obavljena u skladu s odredbama ovog zakona koje reguliraju reviziju. Također, dana je mogućnost da Hrvatska narodna banka može odlučiti da u narednih pet godina ne prihvaća izvješća o reviziji banaka koje je izradila revizorska tvrtka, a koja nisu napravljena u skladu s odredbama ovog zakona koje se odnose na reviziju. Ovlašteni revizori, pored mišljenja o financijskim izvješćima banke koja uključuju bilancu, račun dobiti i gubitka, promjene na kapitalu, novčani tok i bilješke uz ta financijska izvješća, ocjenjuju visinu i promjene u posebnim rezervama i otpisanim potraživanjima, visinu izvanbilančnih stavki, pridržava li se banka pravila o upravljanju rizikom, funkcioniranje unutarnje revizije, informacijski sustav banke te pravilnost, točnost i potpunost izvješća za potrebe Hrvatske narodne banke.

Poglavlje XI. Nadzor nad bankama

Nadzor nad bankama reguliran je odredbama članka 115. do 131. Ovo poglavlje podijeljeno je na dva odjeljka. U prvom odjeljku govori se o provođenju postupka nadzora nad bankama, a u drugom se govori o nadzornim mjerama koje Hrvatska narodna banka donosi kako bi se utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonile odnosno poduzele aktivnosti za poboljšanje stanja u banci.

Odjeljak XI.1. Opće odredbe

Uvodnim odredbama ovog poglavlja (članak 115.) utvrđeno je da Hrvatska narodna banka obavlja nadzor nad poslovanjem banaka, podružnica i predstavništava stranih banaka. Za razliku od drugih oblika nadzora, Hrvatska narodna banka nadzire zakonitost poslovanja ali i ocjenjuje pravilnost poslovanja banke. Ukoliko se utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju banke, guverner Hrvatske narodne banke, prema odredbama članka 125. donosi rješenje za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Člankom 126. propisan je način i rokovi izvješćivanja Hrvatske narodne banke o mjerama koje je banka poduzela u cilju otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, što je novina u odnosu na važeći Zakon o bankama.

Hrvatska narodna banka u okviru svog nadzora procjenjuje da li banka na adekvatan način upravlja rizicima, što u biti znači ocjena sposobnosti banke da upravlja rizicima kojima je izložena u svom poslovanju.

Odredbama članka 127. stavak 1. utvrđene su mjere koje Hrvatska narodna banka može donijeti u slučajevima kada utvrdi nepravilnosti u poslovanju banaka kod

primjene pravila o upravljanju rizicima, te kad su utvrđene nepravilnosti uzrokovane i nekim manjim kršenjima propisa. Smisao ovih mjera je da se uprava banke i nadzorni odbor informiraju o utvrđenim nepravilnostima i eventualno manjim nezakonitostima, te da se promptno od strane uprave poduzmu mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti. Kod primjene ovih mjera bitno je procijeniti težinu i obujam utvrđene nepravilnosti odnosno kršenja pravila i propisa o upravljanju rizicima, te je važno da uprava banke u suradnji s nadzornim odborom, a u određenim slučajevima i skupštinom banke, pokazuju dobru volju da poduzmu sve mjere i aktivnosti kako bi se stanje u banci popravilo odnosno utvrđene nepravilnosti i kršenja otklonila.

Odredbama članka 127. stavak 2. propisane su mjere koje Hrvatska narodna banka može izriči rješenjem u slučajevima kad se utvrdi da banka teže krši propise i pravila upravljanja rizicima.

Odredbama članka 127. stavak 3. utvrđeno je kada se smatra da banka teže krši pravila o upravljanju rizicima.

U biti Hrvatska narodna banka provodi nadzor koji u sebi objedinjuje dvije komponente: zakonitost poslovanja i ocjenu kvalitete poslovanja, koja se u najvećoj mjeri oslanja na procjenu sposobnosti banke da upravlja rizicima kojim je izložena u svom poslovanju, po čemu se ovaj nadzor razlikuje od drugih oblika nadzora koji se provodi nad trgovačkim društvima. Uobičajeno, prema međunarodnim standardima i smjernicama, ovaj nadzor zove se supervizija banaka, a zakonske i druge odredbe kojima se regulira supervizija banaka zove se prudencijalna regulacija.

Vođenje učinkovitog nadzora nad poslovanjem banaka zahtijeva pravodoban i potpun pristup relevantnim podacima iz područja rada pojedine banke što je regulirano u poglavlju XII - Izvješćivanje. Međutim, odredbama članka 116. dodatno se regulira pravo Hrvatske narodne banke, odnosno ovlaštenih zaposlenika, da dobiju izvješća i informacije o svim drugim pitanjima koja su važna za procjenu da li banka posluje u skladu sa zakonom kao i svojim unutarnjim pravilima, a koja nisu propisana kao redovita izvješća i informacije. Ove podatke i izvješća treba pripremiti uprava ili zaposlenici banke u roku koji ne može biti kraći od 3 dana. Ova regulativa preciznije određuje prava ovlaštenim zaposlenicima Hrvatske narodne banke u provođenju nadzora, u odnosu na rješenja iz važećeg Zakona o bankama.

Nadzor nad poslovanjem banke obavlja se na dva načina:

- analizom financijskih izvješća i
- izravnim nadzorom u banci.

Nadzor analizom financijskih izvješća obavlja se u Hrvatskoj narodnoj banci na temelju podataka iz propisanih financijskih izvješća, te posebnih podataka i informacija, koje su banke dužne redovito dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci. U određenim slučajevima kada za to postoje opravdani razlozi i kod nadzora banke analizom financijskih izvješća mogu se zahtijevati posebna izvješća ili informacije za pojedinu banku.

Izravni nadzor nadovezuje se na nadzor analizom financijskih izvješća. Ovaj nadzor obavljaju ovlašteni stručnjaci zaposleni u Hrvatskoj narodnoj banci na temelju ovlaštenja guvernera Hrvatske narodne banke, koji u prostorijama banke uvidom u originalne i druge dokumente, poslovne knjige i druge evidencije i dokumentaciju obavljaju nadzor nad poslovanjem banke kako bi utvrdili zakonitost i ispravnost poslovanja banke, odnosno ocijenili njezinu sposobnost da upravlja rizicima.

Odredbama članka 118. st. 2. konačnog Prijedloga zakona, dana je mogućnost da guverner Hrvatske narodne banke u određenim slučajevima za izravni nadzor ovlasti

ovlaštenog revizora ili drugu stručnu osobu, što je kao mogućnost propisano i važećim Zakonom o bankama.

Banka je dužna, u skladu s odredbama članka 119. konačnog Prijedloga zakona, omogućiti ovlaštenim osobama obavljanje izravnog nadzora na svim lokacijama na kojima posluje. Isto tako, dužna im je omogućiti uvid u sve originalne dokumente, poslovne knjige, druge evidencije i dokumentaciju, neovisno da li se one vode na računalu ili klasičnim načinom. Izravni nadzor osim u posebnim slučajevima, obavlja se radnim danom u poslovnim prostorijama banke, koje moraju biti primjerene i omogućuju neometano obavljanje izravnog nadzora.

Odredbama članka 120. utvrđena je obveza Hrvatske narodne banke da banku kod koje planira obaviti izravni nadzor o tome obavijestiti najmanje osam dana prije započinjanja izravnog nadzora, što je novina u odnosu na važeći Zakon o bankama. Obavijest mora sadržavati koju dokumentaciju i podatke banka mora prirediti ovlaštenim osobama kao i pouku o pravnim posljedicama ako ne postupi po obavijesti odnosno ne omogući obavljanje izravnog nadzora na propisani način. U posebnim slučajevima ova obavijest može biti poslana neposredno prije započinjanja izravnog nadzora.

Nadzorne mjere koje donosi guverner Hrvatske narodne banke, regulirane su odredbama članaka 124. do 130. konačnog Prijedloga zakona. Nadzorne mjere izriču se u obliku rješenja. U odnosu na važeći Zakon o bankama, nadzorne mjere su sistematizirane po pojedinim vrstama i u okviru toga preciznije se utvrđuje koje mjere se u određenim slučajevima trebaju donijeti, što bi trebalo imati za posljedicu učinkovitiji nadzor i povećanje transparentnosti u postupanju Hrvatske narodne banke kod obavljanja nadzora.

Nakon obavljenog nadzora ovlaštene osobe koje su obavile nadzor prema odredbama članka 123. konačnog Prijedloga zakona, dužne su sastaviti nalaz o obavljenom nadzoru.

Odjeljak XI.2. Nadzorne mjere

Nadzorne mjere koje donosi guverner Hrvatske narodne banke, regulirane su odredbama članaka 124. do 130.. Nadzorne mjere izriču se u obliku rješenja. U odnosu na važeći Zakon o bankama, nadzorne mjere su sistematizirane po pojedinim vrstama i u okviru toga preciznije se utvrđuje koje mjere se u određenim slučajevima trebaju donijeti, što bi trebalo imati za posljedicu učinkovitiji nadzor i povećanje transparentnosti u postupanju Hrvatske narodne banke kod obavljanja nadzora.

Nakon obavljenog nadzora ovlaštene osobe koje su obavile nadzor prema odredbama članka 123., dužne su sastaviti nalaz o obavljenom nadzoru.

Nadzorne mjere poduzimaju se u pravilu nakon obavljenog nadzora neovisno o tome radi li se o izravnom nadzoru ili nadzoru analizom financijskih izvješća, a donosi ih guverner Hrvatske narodne banke u obliku rješenja koje je konačno i protiv kojeg se može voditi upravni spor (članak 123. stavak 3).

Nadzorne mjere mogu se poduzeti i u tijeku izravnog nadzora ako se utvrde teži oblici kršenja zakona i propisa kako bi se promptno spriječilo daljnje postupanje banke suprotno zakonskim i drugim propisima. Nadzorne mjere u tijeku izravnog nadzora donose se i u slučajevima kada ne postoji mogućnost nastavka izravnog nadzora u banci (neažurne i neuredne knjigovodstvene i druge evidencije, nepostojanje originalnih i vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava i sl.). Ovo rješenje preuzeto je iz važećeg Zakona o bankama.

Nadzorne mjere podijeljene su na nekoliko oblika, odnosno propisao je koje se nadzorne mjere donose u određenim slučajevima i to:

- nadzorne mjere u slučaju kršenja zakona i propisa kada je financijsko stanje u banci takvo da je neizvjestan njezin daljnji opstanak, članak 124. stavak 4.,
- nadzorne mjere za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, članak 125 i 126.,
- nadzorne mjere za provedbu politika upravljanja rizicima u okviru kojih se nalaze i mjere i aktivnosti za poboljšanje stanja u banci, članak 127. stavak 1.,
- nadzorne mjere u slučaju da je stopa adekvatnosti kapitala manja od minimalno propisane, članak 128.,
- oduzimanje odobrenja za rad, kao krajnja nadzorna mjera, s tim da ova mjera može biti oduzimanje odobrenja za pružanje bankovnih i financijskih usluga, kada banka prestaje s radom i započinje proces redovite ili prisilne likvidacije ili se predlaže otvaranje stečajnog postupka, ili u drugom slučaju kada banka nastavlja s radom jer joj se oduzima odobrenje za pružanje nekih financijskih usluga (ne i bankovnih usluga), zbog neispunjenja tehničkih, kadrovskih, organizacijskih i ostalih uvjeta, članak 129. i 130..

Odredbama članka 131. regulirana je zaštita svih osoba zaposlenih u Hrvatskoj narodnoj banci, koje su uključene u nadzor nad poslovanjem banaka da ne mogu odgovarati za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja dužnosti u okviru ovog konačnog Prijedloga zakona. Ova odredba isključuje odgovornost za štetu ako je ona učinjena namjerno ili grubom nepažnjom. Radi se o odredbama koje su novost u odnosu na važeći Zakon o bankama, a njima se vrši usklađivanje sa preporukama Bazelskog povjerenstva za superviziju banaka, kao i zakonodavstvima država Europske unije.

Poglavlje XII. Izvješćivanje

XII. poglavlje sadržava odredbe o obvezama banaka da promptno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku o određenim činjenicama i okolnostima koje se ne odnose izravno na njihove poslovne aktivnosti (aktivnosti koje ne utječu na bilancu i/ili račun dobiti i gubitka), ali koje su kao informacije općeg karaktera također potrebne Hrvatskoj narodnoj banci za provođenje cjelovitog nadzora.

Prema važećem Zakonu o bankama, banka je bila dužna bez odgađanja pisano obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o svakoj namjeri upisa promjene i o svakom izvršenom upisu u sudski registar. Ta je odredba zadržana i nadalje u članku 132., s tim da je obveza promptnog obavješćivanja proširena i na određene činjenice koje se ne upisuju u sudski registar, kao što je npr. sazivanje glavne skupštine banke, prestanak pružanja određenih financijskih usluga, poremećaj likvidnosti banke, pogoršanje financijskog stanja banke koje ima za posljedicu smanjenje kapitala banke ispod propisane minimalne razine, te ostale slične okolnosti.

Odredbe članka 133. obvezuju banku da na pojedinačni zahtjev Hrvatske narodne banke dostavi i druga izvješća i informacije koje Hrvatska narodna banka smatra važnim za obavljanje nadzora nad poslovanjem banke.

Odredbama članka 134. daje se ovlaštenje Hrvatskoj narodnoj banci da može pobliže propisati sadržaj, oblik i način izvješćivanja o činjenicama i okolnostima koje se navode u članku 132.

Poglavlje XIII. Posebna uprava

Hrvatska narodna banka bila bi ovlaštena donijeti odluku o imenovanju posebne uprave banke kada obavljajući nadzor utvrdi da su nastupili ozbiljniji poremećaji u poslovanju određene banke.

Važeći Zakon o bankama nije sadržavao odredbe o posebnoj upravi, ali je umjesto toga imao odredbe o privremenom upravitelju. Osnovna razlika između zakonskih odredaba o posebnoj upravi i privremenom upravitelju ogleda se u tome što je imenovanje privremenog upravitelja moglo uslijediti u slučaju kada gubici banke koji proizlaze iz rizičnih plasmana postanu veći od njezinog jamstvenog kapitala i u slučaju kada banka postane nesposobna za plaćanje svojih obveza. Iskustvo je pokazalo da se imenovanje privremenih upravitelja prema uvjetima koji su dosad bili propisani događalo prekasno, te da zbog toga u pravilu nije moglo rezultirati poboljšanjem stanja u banci. Uvjeti za imenovanje posebne uprave koji su sadržani u odredbama ovog zakona postavljeni su znatno šire i elastičnije u odnosu na važeći Zakon o bankama.

Prema članku 135. Hrvatska narodna banka mogla bi donijeti odluku o imenovanju posebne uprave u slijedećim slučajevima:

- ako je banci naložila poduzimanje određenih mjera za poboljšanje stanja u banci, a banka nije počela provoditi ili nije provela ove mjere u roku određenom za njihovo provođenje;
- ako stopa adekvatnosti kapitala banke padne ispod 1/4 minimalne stope propisane zakonom;
- ako dioničar prema kojemu je izrečena mjera iz članka 127. stavka 2. točke 16. (prodaja dionica banke) ne postupi po nalogu Hrvatske narodne banke.

U slučaju kada stopa adekvatnosti kapitala banke (iznos jamstvenog kapitala x 100/iznos ponderirane aktive) padne ispod minimalne propisane stope (10 posto), te kada se ova stopa nađe u rasponu od 2,5 do 7,5 posto Hrvatska narodna banka može naložiti banci provođenje određenih mjera za poboljšanje stanja u banci. Ako banka ne počne provoditi naložene mjere ili ako ih u određenom roku ne provede, to može biti razlog da Hrvatska narodna banka imenuje posebnu upravu banke, čime ujedno prestaju sve nadležnosti i ovlasti dotadašnjih članova uprave banke. Hrvatska narodna banka mogla bi imenovati posebnu upravu banke i ako dioničar prema kojemu je izrečena mjera iz članka 127. stavka 2. točke 16. ovog zakona ne postupi po nalogu Hrvatske narodne banke i ne proda dionice banke. U tom slučaju Hrvatska narodna banka može imenovati posebnu upravu i provesti prodaju dionica banke dioničara koji svojim utjecajem na upravljanje i poslovanje banke ugrožava ili može ugroziti sigurno, stabilno i rentabilno poslovanje banke.

Među mjere (iz članka 128.) čije neprovođenje može biti razlogom imenovanja posebne uprave banke pored ostalog spada:

- zabrana isplate dobiti;
- smanjenje troškova banke;
- ograničavanje rasta imovine banke, uključujući izvanbilančne rizične stavke;
- zabrana stjecanja dionica odnosno poslovnih udjela drugih pravnih osoba;
- zabrana povećanja izloženosti prema jednoj osobi;
- donošenje odluke o dokapitalizaciji i provođenje te odluke;

- obustava određenih aktivnosti za koje Hrvatska narodna banka utvrdi da uzrokuju značajne gubitke za banku;
- suspenzija jedne ili više osoba s posebnim pravima i odgovornostima;
- usklađivanje kamatnih stopa na primljene depozite s tržišnim kamatnim stopama;
- ograničavanje plaća i drugih primanja osoba s posebnim pravima i odgovornostima i zaposlenika banke;

Iz navedenog je vidljivo da su razlozi za imenovanje posebne uprave znatno prošireni u odnosu na razloge za imenovanje privremenog upravitelja što ih sadržava važeći Zakon o bankama. Osim toga vrlo značajna razlika između instituta privremenog upravitelja po važećem Zakonu i predložene posebne uprave sastoji se u tome što bi se posebna uprava mogla imenovati pravovremeno, što znači niti prerano da se ne bi stvarale nepotrebne tenzije, ali ni prekasno kada su izgledi za poboljšanje stanja u banci minimalni ili nikakvi, kao što je u pravilu bilo dosad.

Prema odredbama članka 136. posebnu upravu banke imenovao bi Savjet Hrvatske narodne banke na prijedlog institucije nadležne za osiguranje uloga, a bila bi sastavljena od najmanje dva ili više članova. Jedna od razlika između privremenog upravitelja i posebne uprave je i u tome što prema važećem Zakonu naknadu za rad privremenog upravitelja isplaćuje Hrvatska narodna banka. U vezi naknade za rad članova posebne uprave nema slične odredbe u ovom zakonu, što znači da bi naknadu za rad posebne uprave isplaćivala banka.

Članak 137. govori o tome da se odluka o imenovanju posebne uprave upisuje u sudski registar, pri čemu se istodobno u sudski registar upisuje i promjena osoba ovlaštenih za zastupanje banke.

U članku 138. konačnog Prijedloga zakona različito su regulirane pravne posljedice imenovanja posebne uprave u odnosu na odredbe koje sadržava važeći Zakon o bankama u slučaju imenovanja privremenog upravitelja. Prema važećem Zakonu privremeni upravitelj preuzima sve ovlasti uprave, nadzornog odbora i glavne skupštine banke. Prema ovom zakonu, danom dostave banci odluke o imenovanju posebne uprave prestaju sve ovlasti i nadležnosti dosadašnjih članova uprave i nadzornog odbora i djelomično nadležnosti skupštine dioničara banke. Pritom na posebnu upravu prelaze samo ovlasti i nadležnosti dosadašnje uprave banke, dok nadležnosti nadzornog odbora prelaze na posebno tijelo koje imenuje Hrvatska narodna banka, a donošenje odluka iz nadležnosti glavne skupštine dioničara banke prelazi na Hrvatsku narodnu banku, osim odlučivanja o povećanju temeljnog kapitala banke, što ostaje u nadležnosti glavne skupštine banke.

Člancima 139. i 140. reguliraju se ovlasti i dužnosti članova posebne uprave banke.

Članak 141. sadržava odredbe o proceduri povećanja temeljnog kapitala banke u kojoj je imenovana posebna uprava. Važeći Zakon o bankama nema takvih ili sličnih odredaba, te se i to može smatrati jednom od važnijih novina.

Članak 142. sadržava posebno važnu novinu u odnosu na važeći Zakon o bankama. Ovim člankom uređuje se pravo otkupa dionica banke u slučaju da glavna skupština dioničara odbije prijedlog posebne uprave za povećanje temeljnog kapitala. Cilj ovih odredaba je stvaranje zakonske pretpostavke za promjenu strukture dioničara, kako bi

se u poziciju vlasnika doveli novi dioničari koji bi pokazivali veći interes od dotadašnjih za stabilno i uspješno poslovanje banke.

Članak 143. sadržava odredbe kojima se uređuje postupak procjene rezultata za vrijeme trajanja posebne uprave i prestanak njenih ovlasti. U slučaju poboljšanja stanja u banci, koje bi se očitovalo dostizanjem propisane razine kapitala banke i uspostavljanjem likvidnosti koja omogućava redovno podmirivanje dospjelih obveza banke, posebna uprava bi bila dužna sazvati glavnu skupštinu banke, koja bi izabrala novi nadzorni odbor banke, a ovaj bi uz suglasnost Hrvatske narodne banke imenovao upravu banke. U obrnutom slučaju ako se stanje u banci ne bi poboljšalo na opisani način, Hrvatska narodna banka bi donijela odluku o pokretanju prisilne likvidacije ili odluku o utvrđivanju razloga za podnošenje prijedloga za pokretanje stečaja banke. U oba opisana slučaja prestale bi ovlasti posebne uprave.

Poglavlje XIV. Likvidacija banke

Način i postupak likvidacije banke reguliran je odredbama članka 144. do 155. Ovo poglavlje podijeljeno je na dva odjeljka. U prvom odjeljku govori se o provođenju postupka redovne likvidacije banke, a u drugom odjeljku o postupku prisilne likvidacije banke, što je novost u odnosu na važeći Zakon o bankama.

Odjeljak XIV.1. Redovna likvidacija banke

Redovna likvidacija prema odredbama članka 144. provodi se nad bankom kada je glavna skupština banke donijela odluku o prestanku banke. Uprava i nadzorni odbor prije donošenja odluke o prestanku i likvidaciji banke moraju obaviti konzultacije s Hrvatskom narodnom bankom, a odmah nakon donošenja odluke o prestanku i likvidaciji banke, likvidator je dužan o donesenoj odluci obavijestiti Hrvatsku narodnu banku. Redovna likvidacija provodi se u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Banka koja ide u likvidaciju mijenja svoju djelatnost, tako da prestaje poslovati kao banka jer je glavna skupština donijela odluku da neće pružati bankovne usluge.

Odredbama članka 146. propisuje, se za razliku od odredaba Zakona o trgovačkim društvima i važećeg Zakona o bankama, obvezu da banka koja se likvidira ima najmanje dva likvidatora, s tim da oba moraju ispunjavati uvjete za imenovanje za člana uprave banke u skladu s ovim zakonom.

U postupku redovne likvidacije banka je dužna na odgovarajući način primjenjivati odredbe ovog zakona, a Hrvatska narodna banka može propisati način primjene odredbi ovog zakona koje govore o redovnoj likvidaciji.

Odjeljak XIV.2. Prisilna likvidacija banke

U drugom odjeljku ovog poglavlja regulira se prisilna likvidacija banke, a odluku o prisilnoj likvidaciji donosi Hrvatska narodna banka. Prema članku 149. Hrvatska narodna banka donosi odluku o prisilnoj likvidaciji, ako se financijsko stanje banke nije popravilo za vrijeme poslovanja pod posebnom upravom i ako banka nije dosegla minimalni kapital i minimalno propisanu stopu adekvatnosti kapitala, ako je glavna skupština dioničara odbila prijedlog posebne uprave za povećanjem temeljnog kapitala a nema uvjeta za pokretanje stečajnog postupka, ako je Hrvatska

narodna banka oduzela banci odobrenje za pružanje bankovnih usluga, ako banka nema najmanje dva člana uprave, odnosno ako jedan od članova uprave koji ima suglasnost ne obavlja poslove člana uprave duže od šest mjeseci. Istodobno s donošenjem odluke o prisilnoj likvidaciji Hrvatska narodna banka donosi i rješenje o oduzimanju odobrenja za rad, a za likvidatora imenuje instituciju nadležnu za osiguranje uloga.

Odluka o pokretanju postupka prisilne likvidacije mora se osim u "Narodnim novinama" objaviti u još najmanje dva dnevna lista koji izlaze u Republici Hrvatskoj.

Institucija nadležna za osiguranje uloga dužna je odmah poduzeti radnje za zaštitu prava vjerovnika.

Institucija nadležna za osiguranje uloga ima obvezu imenovati najmanje dva likvidatora banke, koji moraju ispunjavati uvjete koje moraju ispunjavati i članovi uprave banke.

Danom donošenja odluke o prisilnoj likvidaciji prestaju sve nadležnosti i ovlasti glavne skupštine, nadzornog odbora i uprave banke, koje prelaze na instituciju nadležnu za osiguranje štednih uloga. Odredbama članka 153. propisano je da se na postupak prisilne likvidacije na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

Odredbama članka 154. propisano je da likvidatori odmah pošto utvrde da imovina banke nije dovoljna za isplatu svih tražbine vjerovnika moraju podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome izvijestiti Hrvatsku narodnu banku. Institucija za osiguranje uloga dužna je na zahtjev Hrvatske narodne banke dostaviti izvješće o tijeku postupka likvidacije.

Odredbama članka 155. posebno se naglašava da banke koje su u postupku likvidacije moraju na odgovarajući način pridržavati odredaba ovog zakona, a Hrvatska narodna banka može propisati način primjene ovog zakona za ove banke.

Poglavlje XV. Stečaj banke

Stečaj banke reguliran je odredbama članka 156 do 170. Stečaj banke provodi se u skladu s odredbama Stečajnog zakona, osim u dijelu koji je posebno reguliran ovim zakonom.

U odnosu na važeći Zakon o bankama odredbe konačnog Prijedloga zakona koje se odnose na stečaj banke, detaljnije su i preciznije reguliraju ovo područje, posebno kad je u pitanju imenovanje stečajnog upravitelja. Novost je i to što se utvrđuje krajnji rok od dvije i pol godine za završetak stečaja banke.

Hrvatska narodna banka donosi odluku kojom utvrđuje da su nastupili stečajni razlozi i u roku od tri dana od dana donošenja ove odluke nadležnom sudu podnosi prijedlog za pokretanje stečajnog postupka. Stečajni razlozi temeljem kojih Hrvatska narodna banka donosi odluku odnosno pokreće postupak otvaranja stečaja su nesolventnost

banke ili kada likvidatori koji provode prisilnu likvidaciju utvrde da imovina banke nije dovoljna za pokriće svih obveza banke.

Stečaj banke osim Hrvatske narodne banke mogu predložiti i vjerovnici banke i sama banka.

Nadležni sud na prijedlog institucije nadležne za osiguranje uloga, imenuje stečajnu upravu od najmanje dva člana. Članovi stečajne uprave moraju ispunjavati uvjete za imenovanje stečajnog upravitelja prema Stečajnom zakonu. Nagradu za rad stečajne uprave određuje institucija nadležna za osiguranje uloga, na teret troškova stečaja.

Stečajni postupak nad bankom treba se okončati najkasnije u roku od dvije godine od dana otvaranja stečajnog postupka. Stoga su u određenoj mjeri ovim zakonom izmijenjene odredbe o skupštini vjerovnika, pokretanju prethodnog postupka, rokova za prijavu tražbina i zakazivanja ispitnog ročišta u odnosu na Stečajni zakon, kako bi se cjelokupan postupak stečaja mogao provesti u zakonom predviđenom roku.

Ako se sva imovina ne unovči u roku od dvije godine stečajno vijeće treba donijeti odluku o prodaji imovine kao cjeline, a ako ni to ne uspije, stečajna uprava dužana je organizirati javnu dražbu na kojoj prodaje stečajnu imovinu kao cjelinu. Početna cijena imovine je knjigovodstvena vrijednost iste, koja se snižava za 10% sve dok se ne pronađe zainteresirani kupac.

Krajnji rok za završetak stečajnog postupka je 180 dana od isteka dvije godine, u slučaju da se u dvije godine provođenja stečajnog postupka nije uspjela unovčit sva imovina banke u stečaju.

Predloženim odredbama maksimalno se ubrzava stečajni postupak nad bankom i pojačava odgovornost stečajne uprave u vođenju stečajnog postupka nad bankom. Osim toga, predlaže se da se stečajni postupak utvrđen konačnim Prijedlogom Zakona primjeni i na stečajne postupke banaka koji su u tijeku u momentu donošenja ovog zakona (članak 191. prijelaznih i završnih odredbi).

Posebnu ulogu u stečaju banaka dobiva institucija za osiguranje uloga, koja preuzima ulogu nadzora nad provođenjem stečajnog postupka i rada stečajnih upravitelja iz razloga što dosadašnja iskustva u radu stečajnih upravitelja kod banaka koje su u stečaju ne daju vjeru da će se stečajni postupci koji se vode već više godina u dogledno vrijeme privesti kraju.

Institucija za osiguranje uloga zainteresiran je da se stečaj banke provodi brzo, efikasno i ekonomično te kako bi svojim aktivnim djelovanjem maksimalno doprinijela ubrzanju završetka stečaja banke. Za to joj svakako treba zakonsko ovlaštenje, a što je predviđeno u konačnom Prijedlogu zakona.

Predložena rješenja u području stečajeva banaka nisu u koliziji s odredbama Stečajnog zakona jer ista rješenja ne dovode u pitanje neovisnost trgovačkih sudova niti zadiru u područje sudbene vlasti. Predložene odredbe imaju karakter tzv. odredbi *lex specialis* u odnosu na odredbe postojećeg Stečajnog zakona i imale bi se primjenjivati prioritarno u postupku stečajeva banaka. Predlažući ove odredbe vodilo se računa o

specifičnosti banke u stečaju u odnosu na “obična” trgovačka društva u stečaju i potrebi da se stečajni postupci banaka provedu brzo i efikasno.

Odredbama članka 170. konačnog Prijedloga zakona utvrđeno je osam isplatnih redova, te su razdvojene tražbine zaposlenika od tražbina Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje koje su razvrstane su u drugi isplatni red. Isto tako razdvojene su tražbine Hrvatske narodne banke od tražbina po osnovi poreza i ostalih tražbina koje čine prihod državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave. U stavku 2. istog članka propisuje se da se tražbine podmiruju po utvrđenom redoslijedu i to odmah po raspoloživosti sredstava potrebnih za pojedini isplatni red, s tim da stečajni upravitelj može isplatu vršiti i sukcesivno. Svrha ovakve odredbe je omogućavanje brže isplate vjerovnika i sprječavanje gomilanja sredstava na žiro-računu banke u stečaju. Ovakvim načinom isplate ujedno bi se ubrzala isplata viših isplatnih redova, a s time i sam stečajni postupak.

Poglavlje XVI. Zaštita potrošača

Dosadašnji Zakon o bankama samo je u naznakama doticao ovu problematiku. Ovaj zakon sadržava znatno detaljnije odredbe o zaštiti potrošača.

U članku 171. daje se definicija pojma “*potrošač*”. Prema toj definiciji pod pojmom potrošač podrazumijeva se svaka fizička osoba, koja je korisnik bankovnih usluga (kreditni i depozitni poslovi) ili korisnik ostalih financijskih usluga koje pruža banka.

Odredbama članka 172. banka se obvezuje da sa *potrošačem* zaključi ugovor o pružanju pojedine bankovne usluge (odobranje kredita i primanje depozita), a prije zaključivanja ugovora dužna je u pisanom obliku potrošaču predočiti odnosno učiniti mu dostupnim sve bitne uvjete pod kojima nudi te usluge.

Prema odredbama članka 173., banka je dužna na pogodnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama učiniti dostupnim informacije o uvjetima pružanja usluga. Osim toga obveznoga načina informiranja potrošača, banka može i na drugi prikladan način učiniti dostupnim iste informacije. Pored toga u istom članku pobliže se definira što se smatra pod bitnim informacijama o uvjetima odobravanja kredita i primanja depozita.

Odredbama iz članka 174. daje se ovlaštenje Hrvatskoj narodnoj banci da može pobliže propisati jedinstveni način izračunavanja i iskazivanja cijene kredita i depozita, izražene kroz efektivne kamatne stope, koje održavaju ukupnu cijenu kredita i depozita. U tu cijenu se osim kamate po deklariranoj nominalnoj kamatnoj stopi uključuju i drugi troškovi kredita odnosno prinosa na depozite u vidu raznih provizija ili naknada. Očekuje se da bi na taj način uvjeti pod kojima banke nude svoje usluge postali transparentniji i lakše usporedivi nego dosad.

Člankom 175. se u cilju potpunije zaštite potrošača propisuje obveza banke da na odgovarajući način obavještava potrošača odnosno da mu učini dostupnim podatke o stanju njegovog kreditnog odnosno depozitnog računa. Jednako tako, u slučaju kada se ugovorom utanači primjena promjenljive kamatne stope banka bi bila obvezna

obavijestiti potrošača o svakoj promjeni kamatne stope i to prije nego što se ona počne primjenjivati.

Člankom 176. propisuje se postupak za rješavanje reklamacija potrošača u slučaju kada potrošači smatraju da se banka ne pridržava ugovorenih uvjeta za pružanje usluga, a člankom 177. predviđa se dodatna mogućnost da se, osim po zakonu o bankama, zaštita potrošača/klijenata banke provodi također i na temelju posebnog zakona kojim se uređuje zaštita potrošača.

Poglavlje XVII. Stambene štedionice

Ovo poglavlje regulirano je odredbama članka 178. do 180. Na stambene štedionice koje su osnovane prema odredbama Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje primjenjuje se odredbe ovog zakona osim ako drugim zakonom nije drukčije propisano.

Člankom 179. propisano je da je najmanji iznos temeljnog kapitala za osnivanje stambenih štedionica 20 milijuna kuna te da jamstveni kapital ne snije biti manji od minimalnog iznosa temeljnog kapital.

Zaštita naziva "štedionica" ili izvedenice te riječi određena je člankom 180.

Poglavlje XVIII. Udruženje banaka

Odredbama članka 181. dana je mogućnost da se banke mogu udružiti u udruženje banaka koje se osniva kao gospodarsko interesno udruženje ili kao neki drugi oblik udruživanja gospodarskih subjekata u skladu sa posebnim zakonom.

Udruženje banaka osim osnovnih zadataka zbog čega je osnovano i koji su određeni njegovim statutom može organizirati sustav osiguranja uloga s jamstvima iznad iznosa određenog Zakonom o osiguranju uloga, organizirati razmjenu informacija o kreditnoj sposobnosti za potrebe zaštite protiv kreditnih rizika, te obavljati obrazovanje zaposlenika banke i izdati potvrde o završenom stručnom usavršavanju.

Stavkom 3. navedenog članka određeno je da banke između sebe kao ni sa bankarskim udruženjima ne smiju zaključivati nikakve ugovore koji mogu ograničiti načelo slobodnog tržišnog natjecanja odnosno konkurencije u bankarstvu, a u cilju provedbe istog stavkom 5. propisano je da su dužne Hrvatskoj narodnoj banci dostaviti sve sporazume, dogovore i druge akte sklopljene s drugim bankama. Nadalje, stavkom 4 navedenog članka određeno je da je i Udruženje banaka dužno dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci statut, sve sporazume, dogovore, te druge opće akte.

Poglavlje XIX. Kaznene odredbe

XIX. poglavlje obuhvaća kaznene odredbe kojima su sankcionirana postupanja protivna odredbama ovog konačnog Prijedloga zakona, a ostvaruju se kroz poduzimanje nedozvoljenih radnji, odnosno kroz propuštanje poduzimanja obaveznih radnji propisanih ovim konačnim Prijedlogom zakona. Taksativnim navođenjem nezakonitosti kažnjivih po ovom konačnom Prijedlogu zakona, koje su istim okvalificirane prekršajima i za koje je ovisno o stupnju težine predviđeno izricanje

odgovarajuće novčane kazne, osigurava se pravna zaštita temeljnih instituta utvrđenih ovim konačnim Prijedlogom zakona i ujedno prevenira moguće nezakonito postupanje.

Prekršaje, za potrebe ovog konačnog Prijedloga zakona, moguće je radi bolje preglednosti grupirati na:

1. Prekršaje banke i odgovornih osoba u banci i to:

- Odgovorne osobe iz uprave banke (nadležni član uprave);
- Člana uprave banke u slučajevima iz članka 28., 78. stavak 2. i 132. stavak 2. ovog konačnog Prijedloga zakona;
- Člana nadzornog odbora u slučaju iz članka 32. točka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona.

2. Prekršaje ostalih osoba i to:

- Pravne osobe koja protivno zabrani iz članka 2. stavka 3. ovog konačnog Prijedloga zakona koristi riječ "banka" ili izvedenicu te riječi, odnosno protivno zabrani iz članka 180. ovog konačnog Prijedloga zakona koristi riječ "štedionica" ili izvedenicu te riječi, kao i odgovorne osobe u pravnoj osobi;
- Pravne ili fizičke osobe koja protivno zabrani iz članka 5. ovog konačnog Prijedloga zakona pruža bankovne usluge, kao i odgovorne osobe u pravnoj osobi;
- Osobe u posebnom odnosu s bankom koja sklopi pravni posao zbog kojeg bi nastala ili se povećala izloženost banke protivno članku 78. stavku 2. ovog konačnog Prijedloga zakona.
- likvidatora koji postupa protivno članku 148. i 154. ovog konačnog Prijedloga zakona;
- udruženja banaka koje postupi protivno članku 181. stavku 4. ovog konačnog Prijedloga zakona, tj. ne dostavi Hrvatskoj narodnoj banci svoje opće akte.

3. Prekršaje podređenog društva (banke ili drugog društva);

4. Prekršaje revizora;

5. Prekršaje članova posebne uprave, i

6. Prekršaje u svezi s bankarskom tajnom.

Prva grupa prekršaja obuhvaća:

- Novčane kazne za banku (prekršaji iz članka 182.) u rasponu od 500.000 do 1.000.000 kuna (stavak 1) i od 50.000 do 100.000 (stavak 3), kao i odgovornu osobu u upravi banke u rasponu od 10.000 do 50.000 kuna (stavak 2) i od 1.000 do 5.000 kuna (stavak 4);
- Novčane kazne za člana uprave banke (prekršaji iz članka 183. stavak 1.) u rasponu od 1.000 do 5.000 kuna;
- Novčane kazne za člana nadzornog odbora banke (prekršaj iz članka.183. stavak 2.) u rasponu od 5.000 do 25.000 kuna.

Druga grupa prekršaja (članak 184.) obuhvaća:

- Novčane kazne za pravnu osobu i udruženje banaka u rasponu od 50.000 do 500.000 kuna (stavak 1, 3, 8 i 10) i fizičku osobu od 4.000 do 40.000 kuna (stavak 3 i 5), kao i odgovornu osobu u pravnoj osobi u rasponu od 5.000 do 25.000 kuna (stavak 4 i 9);

- Novčane kazne za osobu u posebnom odnosu s bankom u rasponu od 4.000 do 40.000 kuna (stavak 4 6.).

Treća grupa prekršaja (prekršaji iz članka 185.) obuhvaća novčane kazne za podređeno društvo (banku ili drugo društvo) u grupi banaka u rasponu od 50.000 do 500.000 kuna (stavak 1), odnosno odgovornu osobu u podređenom društvu u rasponu od 4.000 do 40.000 kuna (stavak 2).

Četvrta grupa prekršaja (prekršaji iz članka 186.) obuhvaća novčane kazne za revizora u rasponu od 5.000 do 50.000 kuna.

Peta grupa prekršaja (prekršaji iz članka 187.) obuhvaća novčane kazne za članove posebnu upravu banke u rasponu od 5.000 do 25.000 kuna.

Šesta grupa prekršaja (prekršaji iz članka 188.) obuhvaća:

- Novčane kazne za banku u rasponu od 50.000 do 500.000 kuna (stavak 1), kao i odgovornu osobu u banci u rasponu od 5.000 do 25.000 kuna (stavak 2);
- Novčane kazne za fizičke osobe koje imaju pristup povjerljivim podacima u rasponu od 5.000 do 25.000 kuna (stavak 3).

Ovim poglavljem također su obuhvaćene i odredbe o zastari (članak 189.).

Odredbe o zastari odnose se na subjekte prekršajnog postupka (banke, članove uprave i nadzornog odbora, podređene banke u grupi banaka, revizore, posebnu upravu i ostale osobe) i trajanje zastarnog roka (stavak 1), kao i prekid zastare te apsolutni zastarni rok za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje utvrđene ovim konačnim Prijedlogom zakona (stavak 2).

Poglavlje XX. Prijelazne i završne odredbe

Člankom 190. uređeno je usklađivanje poslovanja banaka s novim zakonom. Banke koje će na dan početka primjene novog zakona biti upisane u sudski registar i imat će odobrenje za rad, nastaviti će poslovati kao banke prema novom zakonu na temelju zatečenog odobrenja. U stavku 3. propisano je da banka mora uskladiti svoje poslovanje u roku od godinu dana od dana primjene novog zakona, a stavkom 8. propisana je obveza banke da najkasnije u roku od mjesec dana od isteka tog jednogodišnjeg razdoblja dostavi Hrvatskoj narodnoj banci izvješće o usklađivanju. U stavku 4. članka 190. određeni su je temeljni kapital bivših štedionica koje su, sukladno članku 119. Zakonu o bankama ("Narodne novine" br. 161/98) povećale temeljni kapital i dobili odobrenje za rad kao banka. Kada banke iz stavka 4. članka 190. povećaju svoj temeljni kapital do iznosa propisanog člankom 15. novog zakona zatražit će od Hrvatske narodne banke odobrenje za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga sukladno odredbama novog zakona.

Do dobivanja odobrenje za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga banka iz stavka 4. članka 190. posluje na temelju zatečenog odobrenja za rad (stavak 6. članka 190.). Nadalje, jamstveni kapital banke iz stavka 4. članka 190. od 31. prosinca 2003. ne smije biti manji od minimalnog iznosa temeljnog kapitala iz stavka 4. istog članka (stavak 7. članka 190.).

Nadalje člankom 10. istog članka pripisano je da, ako banka ne postupi sukladno odredbama o usklađivanju poslovanja prema odredbama ovog zakona, Hrvatska narodna banka može banci oduzeti odobrenje za rad.

Prema članku 191. svi postupci za dobivanje odobrenja i suglasnosti koji su bili pokrenuti prije stupanja na snagu novog zakona dovršit će se u skladu s odredbama tada važećih zakona. Stečajni i likvidacijski postupci u bankama i štedionicama koji su bili pokrenuti prema odredbama Stečajnog zakona ili Zakona o trgovačkim društvima dovršavaju se u skladu s odredbama navedenog Zakona, osim u dijelu koji se odnosi na prodaju imovine banke ili štedionice u stečaju kako je to propisano člankom 168. s time da rok za prodaju imovine banke u stečaju počinje teći od dana stupanja na snagu novog zakona, a ne od dana otvaranja stečajnog postupka.

Prema članku 192. danom početka primjene novog zakona prestaje važiti Zakon o bankama (Narodne novine 161/98) i počinje primjena novog zakona, a Hrvatska narodna banka mora u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise utemeljene na ovom zakonu. Do donošenja propisa na temelju ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju propisi doneseni na temelju Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/98).

U članku 193. određena je primjena pojedinih odredbi novog zakona koje se počinju primjenjivati od dana punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Nadalje, odredbe Poglavlja VI. (koje sadrže odredbe o konsolidiranom nadzoru nad bankama) osim odredaba iz članka 96., primjenjivat će se od 2003. godine kako bi se izvršile odgovarajuće pripreme kod banaka i Hrvatske narodne banke.

U članku 194. predviđa se stupanje na snagu zakona osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", osim u slučaju iz članka 193. novog zakona.

IV. RAZLIKA IZMEĐU PREDLOŽENIH RJEŠENJA I PRIJEDLOGA ZA PRVO ČITANJE TE RAZLOZI IZMJENA I DOPUNA

V.I. Primjedbe i prijedlozi saborskih odbora, klubova zastupnika i zastupnika koji su prihvaćeni i ugrađeni u tekst konačnog Prijedloga zakona

Predlagatelj je prihvatio i u Konačni prijedlog zakona ugradio sljedeće prijedloge i mišljenja koji su izneseni u raspravi o Prijedlogu zakona u saborskim odborima i u prvom čitanju na sjednici Hrvatskog sabora:

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Klub zastupnika HDZ-a smatraju da je u odredbe članka 2. potrebno ugraditi izuzetak u pogledu Hrvatske banke za obnovu i razvitak, što je ugrađeno kroz novi stavak 4. istog članka, kojim je određeno da riječ "banka" može koristiti i drugo društvo ako je to drugim zakonom dopušteno.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Klub zastupnika HDZ-a dali su primjedbu na članak 18..

Primjedba je prihvaćena te je dozvoljeni udio povlaštenih dionica u temeljnom kapitalu banke smanjen s jedne trećine na jednu četvrtinu temeljnog kapitala.

Prihvaćena je primjedba Kluba zastupnika HDZ-a na odredbe članka 25. stavka 2. u smislu ublažavanja odredbi o iskustvu u vođenju poslova kao jednom od uvjeta koje trebaju ispunjavati članovi uprave.

Odbor za financije i državni proračun ukazuje na nelogičnosti pozivanja odredbi članka 46. na odredbe članka 55., što je prihvaćeno i u tom smislu su izvršene korekcije.

Odbor za financije i državni proračun ukazao je na nejasnoću odredbi članka 84. stavka 1.

Primjedba je prihvaćena te je izvršena korekcija tih odredbi. Naime, radi se o jamstvenom kapitalu banke.

Odbor za financije i državni proračun, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Klub zastupnika HDZ-a smatraju da je potrebno zakonski urediti obvezu objavljivanja popisa dioničara koji imaju više od 5% udjela u kapitalu banke, kao i članova uprave bez obzira na visinu udjela.

Primjedba je prihvaćena na način da je u članku 103. konačnog Prijedloga zakona dodan novi stavak 2. kojim je regulirana obveza objavljivanja informacija o dioničarima u okviru godišnjeg izvješća banke.

Klub zastupnika HDZ-a smatra da bi se zakonski trebala urediti obveza o javnoj objavi izvješća o poslovanju banke.

Primjedba je prihvaćena na način da Hrvatska narodna banka može za ove potrebe propisati vrstu, oblik i sadržaj izvješća, kao i način i rokove njihova objavljivanja, što je određeno novim stavkom 2. članka 105..

Prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a u svezi definiranja odredbe po kojoj banka mora svake 4 godine mijenjati revizorsku kuću ugrađen je u konačnog Prijedlogu zakona na način da je prilagođen pravilima revizorske struke.

Naime, u članak 112. ugrađena su četiri nova stavka prema kojima ista revizorska tvrtka ne može preuzeti obavljanje revizije ukoliko je u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarila temeljem obavljene revizije kod iste banke. Također, uvedena su dodatna ograničenja prema kojima ista revizorska tvrtka može u istoj banci uzastopno obaviti, odnosno banka može istoj revizorskoj tvrtki uzastopno povjeriti, najviše četiri revizije financijskih izvješća te da ista revizorska tvrtka ne može istovremeno odnosno u istoj godini obavljati reviziju financijskih izvješća banke i pružati konzultanske usluge istoj banci, a ako postupi suprotno Hrvatska narodna banka neće prihvatiti izvješće o reviziji financijskih izvješća banke za tu godinu koju je obavila dotična revizorska tvrtka.

Također, člankom 114. stavkom 5. određeno je da u slučaju da Hrvatska narodna banka odbije izvješće o obavljenoj reviziji, Hrvatska narodna banka narednih pet godina neće prihvaćati izvješća o reviziji banaka koje je izradila ta revizorska tvrtka o čemu će istu unaprijed obavijestiti.

Odbor za financije i državni proračun, Klub zastupnika HSS-a, Klub zastupnika HDZ-a i Klub zastupnik HSLS-a predlažu definiranje temeljnog kapitala stambenih štedionica u visini od 20 milijuna kuna.

Prijedlog je prihvaćen i ugrađen u članak 179. konačnog Prijedloga zakona.

Odbor za financije i državni proračun dao je primjedbu u svezi opstanka štedionica.

Prijedlog je prihvaćen te je članak 190. izmijenjen na način da bivša štedionica koja je do 31. prosinca 2001. godine sukladno članku 119. Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/98) povećala svoj temeljni kapital na najmanji iznos od 20 milijuna kuna, te na temelju toga od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad kao banka, može nastaviti svoje poslovanje u okviru toga odobrenja za rad kao banka s temeljnim kapitalom od najmanje 20 milijuna kuna, koliko najmanje mora iznositi i njezin jamstveni kapital.

Odbor za financije i državni proračun, Klub zastupnika HSLS-a i pojedini saborski zastupnici dali su primjedbu na prijedlog odredbe članka 192. stavak 2. po kojem "Hrvatska narodna banka mora u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise utemeljene na ovom zakonu."

Uvažavajući argumente iznijete uz ovu primjedbu predlagač je člankom 194. odgodio primjenu ovog zakona do 01. siječnja 2003. godine, a do tog datuma Hrvatska narodna banka mora donijeti sve podzakonske akte utemeljene na ovom zakonu. Time svim sudionicima ostaje dovoljno vremena da se upoznaju s odredbama ovog zakona i adekvatno i na vrijeme pripreme za njegovo provođenje.

V.II. Ostale razlike između rješenja iz konačnog Prijedloga zakona u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona

Tijekom rasprave o prijedlozima i mišljenjima saborskih odbora, klubova zastupnika i zastupnika na Prijedlog zakona te tijekom konačne obrade teksta uočene su određene manjkavosti koje su u većim dijelom tehničke ili stilske prirode. Međutim, tijekom izrade konačnog Prijedloga zakona za drugo čitanje, uočen je i određeni broj sadržajnih nedostataka te su izvršene korekcije istih. Izvršene korekcije nisu utjecale na koncepciju zakona.

U nastavku se numeričkim redoslijedom navode članci u kojima je došlo do sadržajnih izmjena.

U članku 3. izvršena je dopuna definicije bankovnih usluga na način da je, sukladno smjernicama Europske unije, u definiciju uključeno izdavanje sredstava plaćanja u obliku elektronskog novca.

Članak 12. stavak 1. dopunjen je točkom 4. čime je definicija povezanih osoba proširena povjerenikom i osobom za čiji račun djeluje.

U članku 17. stavku 3., omjer ukupnog iznosa kredita i jamstava na kredite zaposlenicima za kupnju vlastitih dionica banke u odnosu na temeljni kapital banke smanjen je na 10% u odnosu na prethodnih 15%.

U članku 25. stavak 1. izvršena je dopuna uvjeta koje mora ispuniti član uprave banke na način da član uprave banke ne može biti osoba koja je član uprave odnosno prokurist drugog trgovačkog društva.

Članak 26. dopunjen je novim stavkom 9. kojim je određeno da u slučajevima kada nedostaju članovi uprave ili kada oni nisu u mogućnosti obavljati svoju funkciju, nadzorni odbor banke može bez odobrenja Hrvatske narodne banke, jednokratno imenovati svoje članove za zamjenike članova uprave najviše na vrijeme od tri mjeseca.

Članak 38. stavak 1. nadopunjen je novim točkama 4. i 5. na način da odobrenje za pružanje bankovnih usluga prestaje važiti i danom upisa nove banke u sudski registar u slučaju spajanja banaka te brisanjem iz sudskog registra banke koja se pripaja.

U članku 40. stavku 1. izvršene su izmjene na način da je Hrvatska narodna banka ovlaštena pratiti poslovne aktivnosti banaka i grupe banaka koje bi za cilj mogle imati učinak sprečavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja odnosno konkurencije u pružanju bankovnih usluga. Osim navedenog izvršene su stilske izmjene u ostalim člancima ovog članka.

U članku 43. stavku 2. skraćen je rok, u kojem Hrvatska narodna banka mora o neposrednom pružanju usluga u državi članici Europske unije obavijestiti nadležno nadzorno tijelo države članice Europske unije i o tome obavijestiti banku, s tri na jedan mjesec.

Članak 70. nadopunjen je odredbom prema kojoj, Hrvatska narodna banka može propisati formiranje rezervi za opće bankovne rizike kao obvezno, za banke koje izrazito rizično posluju, odnosno kod kojih se pojavi neuobičajeno povećanje izloženosti različitim oblicima rizika.

U članku 78. stavku 2. došlo je do promjene na način da je za pravni posao zbog kojeg bi nastala ili bi se povećala izloženost banke prema osobama u posebnom odnosu s bankom potrebna prethodna suglasnost nadzornog odbora banke, bez obzira na iznos pravnog posla, odnosno brisana je odredba o iznosu pravnog posla koji će propisati Hrvatska narodna banka, a za koji je potrebna prethodna suglasnost nadzornog odbora.

U članak 90. ugrađena je odredba o ovlasti Hrvatske narodne banke da, osim u zakonom utvrđenim slučajevima, procjeni da li postoji grupa banaka i u drugim slučajevima kada banka ili financijski holding kao nadređeno društvo na bilo kojoj drugoj osnovi provodi značajan utjecaj na podređeno društvo. Dopuna je učinjena sa svrhom daljnjeg usuglašavanja odredbi Prijedloga zakona s odredbama smjernica Europske unije.

Članak 96. stavak 4. dopunjen je na način da Hrvatska narodna banka može osim načina i rokova dostavljanja obavijesti propisati i sadržaj obavijesti koja je banka dužna dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci.

U članku 102. uvedena su tri nova stavka o rokovima i načinu čuvanja knjigovodstvenih isprava i drugih dokumenata.

Članak 115. dopunjen je novim stavcima kojima je uređena mogućnost da Hrvatska narodna banka može obavljati nadzor nad osobama povezanim s bankom ako je to potrebno radi nadzora nad poslovanjem banke. Ako je za nadzor nad pojedinim društvom povezanim s bankom nadležno drugo nadzorno tijelo, u kontroli poslovanja tog društva, uz nadležno nadzorno tijelo, može sudjelovati i Hrvatska narodna banka. Dopuna je učinjena sa svrhom daljnjeg usuglašavanja odredbi Prijedloga zakona s odredbama smjernica Europske unije.

U članku 129. regulirano je da Hrvatska narodna banka, osim što rješenje o oduzimanju odobrenja za rad mora objaviti u "Narodnim novinama" i o tome izdati priopćenje za javnost, također mora isto dostaviti nadležnom trgovačkom sudu.

U članku 135. koji propisuje uvjete za imenovanje posebne uprave banke dodana je još jedna mogućnost imenovanja posebne uprave, i to u slučaju kada dioničar kojem je Hrvatska narodna banka naložila prodaju dionica zbog težeg kršenja propisa i pravila o upravljanju rizicima ne izvrši taj nalog. Prvi tekst zakona nije predviđao nikakvu mjeru za slučaj neizvršavanja ovog naloga (osim, pod određenim uvjetima, ukidanje odobrenja za pružanje bankovnih i financijskih usluga). Ova odredba trebala bi prisiliti dioničara da sam proda dionice, a ako to ne učini, umjesto njega dionice će prodati posebna uprava na nalog Hrvatske narodne.

U strukturiranju poglavlja XIV. (članci 144. do 155.) koje se odnosi na likvidaciju banke došlo je do većih izmjena.

Sadržajne izmjene izvršene su u slijedećim člancima poglavlja XIV.1. Redovna likvidacija:

- u članku 144. stavku 2. uvedena je obveza uprave i nadzornog odbora banke obavljanja prethodnih konzultacija s Hrvatskom narodnom bankom prije nego li glavna skupština donese odluku o pokretanju redovne likvidacije;
- u članku 144. stavku 4. uvedena je obveza banci da odluku o likvidaciju objavi u "Narodnim novinama" i najmanje dva dnevna lista;
- u članku 145. stavku 2. uvedena je obveza provođenja postupka redovne likvidacije i u slučaju kad glavna skupština donese odluku prema kojoj se djelatnost banke mijena tako da društvo više ne pruža bankovne usluge;
- u članku 146. uvedena je obaveza imenovanja najmanje dva likvidatora;
- u članku 147. uvedena je obveza banke u likvidaciji da se na odgovarajući način pridržava odredaba ovog zakona;
- u članku 148. uvedena je odredba o obvezi likvidatora da, ako utvrde da imovina banke u likvidaciji nije dovoljna za isplatu svih potraživanja vjerovnika banke u likvidaciji, bez odlaganja podnesu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijeste Hrvatsku narodnu banku
- brisane su odredbe o ograničavanju odobrenja za pružanje bankovnih usluga te ponovnom dobivanju istog odobrenja.

Sadržajne izmjene izvršene su u slijedećim člancima poglavlja XIV.2. Prisilna likvidacija:

- u članku 149. stavak 1. uređeno je da Hrvatska narodna banka donosi odluku o pokretanju prisilne likvidacije ako ocijeni da bi provođenje redovne likvidacije moglo izazvati štetu za vjerovnike banke;
- u članak 150. ugrađene su odredbe o obvezi Hrvatske narodne banke da odluku o pokretanju postupka prisilne likvidacije objavi u "Narodnim novinama", najmanje dva dnevna lista u Republici Hrvatskoj i istu dostavi nadležnom trgovačkom sudu te u roku od tri dana instituciji nadležnoj za osiguranje uloga;
- člankom 151. uređeno je da likvidatorom banke može biti imenovana samo osoba koja ispunjava uvjete za imenovanje člana uprave banke;
- člankom 155. uređena je obveza institucije nadležne za osiguranje uloga dostavljanja izvješća o tijeku postupka likvidacije na zahtjev Hrvatske narodne banke.

Članak 157. nadopunjen je odredbama po kojima Hrvatska narodna banka donosi odluku o utvrđivanju razloga za podnošenje prijedloga za pokretanje stečajnog postupka i u slučaju ako likvidator u postupku redovne ili prisilne likvidacije ako utvrdi da imovina banke u likvidaciji nije dovoljna za isplatu svih potraživanja vjerovnika banke u likvidacije ne podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijesti Hrvatsku narodnu banku.

U članku 158. stavku 1. produžen je rok u kojemu Hrvatska narodna banka mora nadležnom sudu predati prijedlog za pokretanje stečajnog postupka s jednog na tri radna dana nakon donošenja odluke.

U članku 170. stavak 1. prva dva isplatna reda su razdvojena tako da umjesto dosadašnjih 6 postoji 8 isplatnih redova. Razlog ovog razdvajanja je ubrzanje isplate tražbina viših isplatnih redova i time ubrzanje samog stečajnog postupka. U stavku 2. propisuje se da se tražbine podmiruju po utvrđenom redoslijedu i to odmah po raspoloživosti potrebnih sredstava za pojedini isplatni red, s tim da stečajni upravitelj može isplatu tražbina vršiti i sukcesivno. Na taj način spriječilo bi se kumuliranje sredstava na žiro-računu banke u stečaju i omogućilo podmirenje vjerovnika čim se prikupe sredstva za pojedini isplatni red.

Članak 181. nadopunjen je novim stavkom prema kojemu i banka uz udruženje banaka, mora u cilju praćenja tržišnog natjecanja i konkurencije u bankarstvu dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci sve sporazume, dogovore i druge opće akte sklopljene s drugim bankama. Također je uvedena mogućnost udruživanja banaka i u neki drugi oblik udruživanja osim gospodarskog interesnog udruženja, u skladu sa posebnim zakonom (npr. udruživanje u Hrvatsku gospodarsku komoru).

Članak 182. stavak 1. nadopunjen je kaznenim odredbama, pa će se tako kazniti banka za prekršaj i u slijedećim slučajevima:

- ako kreditira ili izdaje jamstva protivno odredbama članka 17. ovog zakona;
- ako povlaštene dionice banke prelaze ograničenje iz članka 18. ovog zakona;
- ako prekrši odredbe o upravi i radnom odnosu članova uprave iz članka 23. i 24. ovog zakona;
- ako izračun jamstvenog kapitala izvrši protivno propisima donesenim na temelju članka 63. ovog zakona;
- ako postupi suprotno odredbi o visini jamstvenog kapitala iz članka 64. ovog zakona;
- ako postupi suprotno odredbama o minimalnoj stopi adekvatnosti kapitala iz članka 65. stavka 2. i 3. ovog zakona;
- ako kod izračuna rizikom ponderirane aktive postupi suprotno propisima donesenim na temelju članka 66. ovog zakona;
- ako u planiranju i provođenju mjera upravljanja rizicima postupi suprotno odredbama iz članka 67. ovog zakona;
- ako u mjerenju, procjeni i upravljanju rizicima postupi suprotno propisima donesenim na temelju članka 68. ovog zakona;
- ako kontinuirano ne procjenjuje kreditni rizik i ako ne provodi rezerviranja za pokriće gubitaka sukladno propisima donesenim na temelju članka 69. ovog zakona;
- ako postupi protivno propisima donesenim na temelju članka 70. ovog zakona;
- ako postupi suprotno odredbama članka 75., članka 76. i članka 77. ovog zakona o dopuštenoj izloženosti;
- ako pri upravljanju svojom imovinom i obvezama postupi suprotno odredbama članka 79. ovog zakona;
- ako prekrši odredbe članka 81. stavka 3. ovog zakona;
- ako postupi suprotno odredbama o ograničenju ulaganja iz članka 82. i članka 83. ovog zakona;
- ako prilikom osnivanja pravne osobe prekrši odredbe članka 84. stavka 5. ovog zakona;
- ako isplati dobit ili akontaciju dobiti protivno odredbama članka 88. ovog zakona;
- ako odmah ne usvoji mjere za osiguranje minimalnog kapitala i minimalne stope adekvatnosti kapitala te o tome ne obavijesti Hrvatsku narodnu banku sukladno članku 89. ovog zakona;
- ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavlja obavijesti i informacije sukladno odredbama članka 96. ovog zakona;
- ako ne izvijesti Hrvatsku narodnu banku o činjenicama i okolnostima iz članka 132. stavka 1. i 3. ovog zakona;
- ako Hrvatskoj narodnoj banci ne dostavi izvješća i informacije iz članka 133. ovog zakona;

- ako postupi protivno odredbama o ugovaranju usluga iz članka 172. ovog zakona;
- ako postupi protivno propisima donesenim na temelju članka 174. ovog zakona;
- ako ne obavijesti potrošača u skladu s odredbama članka 175. ovog zakona;
- ako ne uskladi svoje poslovanje sukladno odredbama članka 190. stavaka 2. do 7. ovog zakona; i
- ako zaključi ugovor protivno članku 181. stavku 3. ovog zakon.

Također, sve odredbe o bivšim štedionicama, koje su se sukladno odredbama važećeg Zakona o bankama bile dužne preoblikovati u banke, su premještena u članak 190. stavak 4., 5., 6. i 7.. Također, bivša štedionica koja je do 31. prosinca 2001. godine sukladno članku 119. Zakona o bankama ("Narodne novine" br. 161/98) povećala svoj temeljni kapital na najmanji iznos od 20 milijuna kuna, te na temelju toga od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad kao banka, može nastaviti svoje poslovanje u okviru toga odobrenja za rad kao banka s temeljnim kapitalom od najmanje 20 milijuna kuna, koliko najmanje mora iznositi i njezin jamstveni kapital.

Osim navedenog, u članak 190. dodana je novi stavak kojim se uređuje mogućnost da Hrvatska narodna banka oduzme banci odobrenje za rad, ako banka ne uskladi svoje poslovanje prema odredbama ovog zakona na način i u rokovima određenim ovim zakonom.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA SABORSKIH ODBORA, KLUBOVA ZASTUPNIKA I ZASTUPNIKA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJI NISU PRIHVAĆENI I RAZLOZI NEPRIHVAĆANJA

U nastavku se daje sažeti prikaz neprihvaćenih prijedloga i mišljenja saborskih odbora, klubova zastupnika i zastupnika kao i razlozi neprihvaćanja istih na način da se u prvom poglavlju daju općeniti prijedlozi i mišljenja saborskih odbora, klubova zastupnika i zastupnika na Prijedlog zakona, dok se u drugom poglavlju daju prijedlozi i mišljenja o pojedinim člancima slijedom brojeva članaka.

VI.I. Općeniti prijedlozi i mišljenja na Prijedlog zakona

Odbor za financije i državni proračun i Klub zastupnika HDZ-a smatra da ne treba žuriti s donošenjem ovog zakona zbog toga što će, u vremenu dok Hrvatska ne postane članica Europske unije, vjerojatno doći do bitnih izmjena u zakonodavstvu zemalja članica Europske unije.

Smatramo da je ovaj Zakon potrebno donijeti što prije iz razloga što je Republika Hrvatska u listopadu prošle godine pristupila Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom. Tim sporazumom prihvaćena je obveza izgradnje bankovnog sustava i bankovnog poslovanja komplementarnog bankovnom sustavu i poslovanju u zemljama članicama Europske unije. Primjedbu u svezi promjene zakonodavstva

zemalja članica ne smatramo dovoljno važnim razlogom za prolongiranje njegova donošenja. Naime, u današnjim uvjetima poslovanja koje karakteriziraju značajne i brze promjene, promjene u zakonodavstvu su nužne, a sve u cilju usuglašavanja legislative sa suvremenim i aktualnim trendovima u poslovanju. Poglavitito se to odnosi na bankovni sustav, čija je stabilnost presudna za stabilnost gospodarskog sustava Republike Hrvatske.

Odbor za financije i državni proračun smatra da će u praksi doći do kolizije i preklapanja nadležnosti između Hrvatske narodne banke i Komisije za vrijednosne papire.

Mišljenja smo da u praksi ne bi trebalo dolaziti do kolizije i preklapanja nadležnosti između Hrvatske narodne banke i bilo kojeg drugog nadzornog tijela. Zakonom su definirana načela te je postavljen okvir međusobne suradnje nadzornih tijela, dok se sam način suradnje uređuje na bilateralnoj razini.

Odbor za financije i državni proračun, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, Klub zastupnika HSLŠ-a i zastupnik Ivan Šuker dali su primjedbu na ponavljanje pojedinih odredbi drugih zakona.

Smatramo da je ponavljanje pojedinih odredbi drugih zakona potrebno zbog obuhvata cjeline koja se regulira i preglednosti odredbi, te zbog mogućih promjena u drugim zakonima kojim bi mogla biti narušena koncepcija i pojedini instituti uređeni ovim zakonom.

Klub zastupnika HSS-a podržava antimonopolsku zaštitu banaka te predlaže osnivanje pandana Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja u vidu agencije za antimonopolsku zaštitu banaka.

Zakonom je predviđena nadležnost Hrvatske narodne banke za utvrđivanje te nalaganje mjera za otklanjanje narušene slobode tržišnog natjecanja i konkurencije u poslovanju banaka.

Klub zastupnika HSS-a predlaže da Državna agencija za osiguranje štednih uloga preuzme aktivnu ulogu u nadzoru poslovanja banaka ocijenjenih kao problematične ili rizične.

Ovaj prijedlog ugrađen je u konačni Prijedlog zakona, pa tako u slučajevima imenovanja posebne uprave Državna agencija za osiguranje štednih uloga predlaže članove posebne uprave; u slučajevima kad postoje razlozi za pokretanje prisilne likvidacije likvidatorom se imenuje Državna agencija za osiguranje štednih uloga, koja imenuje dva ili više likvidatora; te također u slučaju pokretanja stečajnog postupka, stečajnu upravu imenuje sud na prijedlog Državne agencije za osiguranje štednih uloga. Osim navedenog, Državna agencija za osiguranje štednih uloga je ovlaštena obavljati nadzor nad poslovanjem banaka sukladno ovlaštenjima temeljem posebnog zakona.

Klub zastupnika HSLŠ-a smatra da bi se u okviru odredbi o zaštiti potrošača pod pojmom potrošač trebalo osim fizičkih, navesti i pravne osobe.

Smatramo da ovakvo proširenje nije potrebno. Intencija je bila da se upravo fizička osoba koja je klijent banke upozna sa njenim poslovanjem. Kad se radi o pravnim osobama koje se bave određenim poslom, smatra se da imaju stručne kadrove i potrebno znanje u struci te da su sposobne same poduzeti odgovarajuće mjere zaštite.

Klub zastupnika LS-a smatra da Hrvatska narodna banka ima preveliku razinu diskrecije prilikom odlučivanja.

Smatramo da je razina diskrecionog prava postavljena na razinu koja je definirana smjernicama Europske unije i ostalim standardima supervizorske struke (Standardi bazelskog odbora za superviziju banaka).

Klub zastupnika HSLS-a i Klub zastupnika LS-a dali su primjedbe u svezi potpunijeg definiranja odgovornosti nadređene banke u grupi banaka.

Smatramo da iz teksta Prijedloga zakona proizlazi za što je odgovorna nadređena banka u grupi banaka, a za što su odgovorna podređena društva.

Zastupnik dr. sc. Vilim Herman iznio je primjedbu da je zakonom potrebno omogućiti vraćanje odobrenja za rad banci kojoj isto oduzeto.

Banka, ukoliko smatra da ispunjava uvjete za dobivanje odobrenja, može ponovno zatražiti odobrenje za rad, odnosno ponoviti postupak definiran zakonom i ukoliko ispunjava zakonom određene uvjete može dobiti od Hrvatske narodne banke novo odobrenje za rad.

Zastupnik Ivan Šuker smatra da bi u zakon trebalo uvesti i koristiti termin "kreditne institucije" kao što je to u Europskoj uniji.

I sami smo se dvoumili oko uvođenja ovog termina u zakon, međutim obzirom na specifičnosti razvoja bankarskog sustava u Republici Hrvatskoj u odnosu na Europsku uniju te opće neusklađenosti terminologije u hrvatskim zakonima, smatrali smo da ne bi bilo oportuno preuzeti navedeni termin i da je u ovim uvjetima bolje zadržati postojeći termin.

Zastupnik Ivan Šuker smatra da treba ugraditi odredbe o hrvatskom registru obveza po kreditima.

Smatramo da je svrha vođenja ovakvog registra pokrivena člankom 181. temeljem kojega udruženje banaka može, između ostalog, organizirati razmjenu informacija o kreditnoj sposobnosti za potrebe zaštite od kreditnog rizika.

VI.II. Prijedlozi i mišljenja na pojedine članke Prijedloga zakona

Primjedbe Kluba zastupnika LS-a o nepotrebnom ponavljanju odredbi u člancima 3., 4. i 5. smatramo nevažnim.

Odbor za financije i državni proračun i Klub zastupnika LS-a na članak 6. dali su prijedlog u svezi ugrađivanja odredbe temeljem koje bi Hrvatska narodna banka automatizmom banci izdavala odobrenje za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga.

Prijedlog se ne može prihvatiti iz razloga što je za dobivanje odobrenja za pružanje pojedinih usluga potrebno ispuniti odgovarajuće uvjete. Naime, banka može ispunjavati uvjete za pružanje jedne vrste usluga, dok istovremeno ne mora ispunjavati uvjete za pružanje druge ili drugih vrsta usluga (npr. tehničke nemogućnosti za obavljanje pojedinih poslova). Automatizam izdavanja odobrenja za pružanje svih financijskih usluga mogao bi izazvati negativne efekte u bankovnom sustavu.

Primjedba Odbora za financije i državni proračun na članak 6. stavak 2. točku 13. da treba promijeniti formulaciju u tome smislu da banka upravlja mirovinskim i investicijskim fondovima, umjesto formulacije da banka može upravljati mirovinskim i investicijskim fondovima.

Smatramo da bi promjena formulacije odudarala od općeg koncepta cijelog članka 6. kojim se pojmovno definiraju ostale financijske usluge. Koje će od tih usluga pojedina banka obavljati ovisi o samoj banci (da li želi obavljati određene usluge) i o tome da li će dobiti odobrenje od Hrvatske narodne banke za obavljanje pojedinih usluga.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Klub zastupnika HDZ-a smatraju da treba preispitati odredbe članka 17. stavka 3..

Smatramo da, obzirom na suvremene svjetske trendove u svezi povećanja motivacije zaposlenih na način da im se omogući stjecanje društava u kojima su zaposleni, uključivo u bankama, u obliku kreditiranja i davanje jamstava na kredite za kupnju vlastitih dionica banke uz ograničenje ukupnog iznosa takvih kredita i jamstava na razinu do 10% temeljnog kapitala banke, ova odredba ima svoje opravdanje.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu ima primjedbu na članak 20. stavka 2. kojim je definirana obveza pribavljanja prethodne suglasnosti Hrvatske narodne banke za stjecanje dionica.

Smatramo da je ovu obvezu potrebno definirati iz razloga kontinuiranog obavješćivanja Hrvatske narodne banke.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatra da je u članku 23. stavku 1. potrebno utvrditi neparan broj članova uprave banke o vlasničkoj strukturi banke.

Smatramo da neparan broj članova uprave nije neophodan. Prilikom uređenja ove odredbe smatrali smo potrebnim definirati da uprava banke ima barem dva člana koji vode poslove i zastupaju banku, a ako su glasovi pri odlučivanju jednako podijeljeni, odlučujući je glas predsjednika uprave, kako je to propisano Zakonom o trgovačkim društvima.

Odbor za financije i državni proračun smatra da bi u članku 23. stavku 3. trebalo jasnije navesti o kojem se to drugom registru radi.

Smatrali smo potrebnim, uz sudski registar, predvidjeti eventualno ustrojavanje novih registara (npr. registri nadzornih tijela). Broj i vrstu takvih registara nije moguće unaprijed predvidjeti niti isključiti mogućnost njihova uspostavljanja.

Zastupnik Ivan Šuker dao je primjedbu na članak 23. stavak 5 o tome tko provjerava znanje hrvatskog jezika za člana uprave.

Namjera uvođenja ove odredbe nije bila da se od članova uprave zahtijeva da nekom posebnom ispravom formalno dokazuju poznavanje hrvatskoga jezika, nego da se u sklopu svih uvjeta koje moraju ispunjavati kandidati za članove uprave banke procijeni da li najmanje jedan od kandidata poznaje hrvatski jezik u mjeri koja mu omogućava nesmetano komuniciranje na hrvatskom jeziku pri obnašanju dužnosti člana uprave.

Odbor za financije i državni proračun i Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatraju da bi u članku 25. stavku 1. točka 3. trebalo ograničiti vremenski rok u kojemu osoba, koja je bila na rukovodećim položajima u banci, odnosno trgovačkom društvu nad kojim je otvoren stečajni postupak odnosno oduzeto odobrenje za rad, ne može biti član uprave banke.

Smatramo da je ova odredba na odgovarajući način ublažena stavkom 3. istog članka, kojom je određeno da se ova odredba ne primjenjuje na osobe za koje je Hrvatska narodna banka procijenila da nisu odgovorne za stečaj odnosno oduzimanje odobrenja za rad banci.

Zastupnik Ivan Šuker dao je primjedbe na članak 25. u svezi definiranja smjera sprema koju mora imati član uprave.

Smatramo da ograničavanjem na sprema na ekonomski i pravni smjer nije odgovarajuće, obzirom na to da se danas u bankarskom poslovanju sve više zapošljavaju stručnjaci drugih struka (informatičari, matematičari), a osim toga postoje mogućnosti dodatnog obrazovanja u znanjima koja su potrebna za obavljanje funkcije člana uprave (poslijediplomski studiji ili poslovne škole ekonomskog ili pravnog usmjerenja).

Odbor za financije i državni proračun, Klub zastupnika HSLs-a i Klub zastupnika LS-a mišljenja su da bi trebalo preispitati odredbe članka 26. stavaka 7. i 8. o ponavljanju postupka dobivanja suglasnosti za imenovanja člana uprave banke u slučaju imenovanja na istu funkciju u drugoj banci ili ponovnog imenovanja na istu funkciju u istoj banci.

Smatramo da je ponovni postupak nužan iz razloga što ovisno o veličini banke i stanju u banci ispunjenje uvjeta kod prvotnog dobivanja suglasnosti za člana uprave ne mora značiti i ispunjenje uvjeta u slučaju promijenjenih okolnosti (obavljanje funkcija člana uprave u banci, ovisno o obimu poslovanja i/ili ovlaštenja koje ima banka, različito je od banke do banke i zahtjeva ponovno preispitivanje).

Zastupnik Ivan Šuker smatra da barem jedna član nadzornog odbora banke mora biti hrvatski državljanin (članak 30. stavak 2.).

Obzirom na to da je za poslovanje banke, sukladno Zakonu o trgovačkim društvima, izravno odgovorna uprava banke, smatramo da je ovakva odredba nepotrebna.

Odbor za financije i državni proračun, Klub zastupnika HDZ-a i Klub zastupnika HSLS-a smatraju da je rok od šest mjeseci u kojem Hrvatska narodna banka donosi odluku o odobrenju za pružanje bankovnih i financijskih usluga iz članka 36. stavak 3. predug.

Duljina roka definirana je sukladno smjernicama Europske unije. Smatramo da je u praksi dužina roka prvenstveno određena načinom postupanja podnositelja zahtjeva, odnosno time da li je podneseni zahtjev potpun.

Odbor za financije i državni proračun i Klub zastupnika LS-a smatraju da bi trebalo precizirati konstrukciju "druge poznate činjenice" iz članka 37. stavak 1. točka 5. koje mogu biti razlogom za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad banci.

Konstrukcija "druge poznate činjenice" odnosi se na činjenice iz kojih proizlazi da banka kadrovski, organizacijski i tehnički nije sposobna pružati bankovne i/ili ostale financijske usluge na način i u opsegu koji je predviđen njenim poslovnim planom. Smatramo da je, obzirom na razvoj financijskog tržišta poglavito u razvoju novih usluga i novih financijskih instrumenata, prilikom izdavanja odobrenja za pružanje bankovnih i/ili ostalih financijskih usluga potrebno, osim činjenica navedenih u dokumentaciji, razmotriti i one koje podnositelj zahtjeva nije naveo u svojoj dokumentaciji, a o kojima Hrvatska narodna banka ima informacije i koje ne može i ne smije zanemariti jer bi posljedice takve odluke mogle imati nepovoljne učinke na bankovni sustav Republike Hrvatske (npr. temeljem obavljenog izravnog nadzora se zna da će za banku povećati rizike iz poslovanja).

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatra da je u članku 82. potrebno ograničiti ulaganje banaka u sve vrste vrijednosnih papira do 10% iznosa jamstvenog kapitala.

Temeljno načelo nadzora banaka jest spriječiti banke da se u neodgovarajućoj mjeri izlažu rizicima iz kojih mogu proizići gubici za banku. U tom smislu je zakonom definirana zadaća banke da sustavno upravlja rizicima koji proizlaze iz njenog poslovanja. Obzirom da su za pojedine vrste rizika zakonom predviđena ograničenja, nije jasno što bi se uvođenjem ovog ograničenja postiglo.

Odbor za financije i državni proračun, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Klub zastupnika HSLS-a iznijeli su primjedbe na članak 99. smatrajući da bi u odredbe ovog članka trebalo navesti da se obveza čuvanja bankovne tajne ne odnosi na Državni ured za reviziju i Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja.

Smatramo da odredbe ovog članka ne bi trebalo proširivati na druge institucije, obzirom da se na ovakav način zadire u pitanje osobne privatnosti i povjerenja klijenta u banku koje je presudno za stabilnost bankovnog sustava, mišljenja smo da su posebne ovlasti i nadležnosti drugih institucija definirane ili bi ih trebalo definirati posebnim zakonom.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatra da je potrebno u članku 108. stavku 4. definirati veličinu banke koja može uz prethodnu suglasnost Hrvatske narodne banke obavljanje unutarnje revizije povjeriti osobi koja ispunjava uvjete iz stavka 1. ovog članka, a koja nije u radnom odnosu s tom bankom.

Obzirom da je veličinu banke teško definirati, mišljenja smo da je postojeća odredba bolje rješenje.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatra da je potrebno preispitati opravdanost propisivanja sadržaja izvješća o radu unutarnje revizije iz članka 110. konačni Prijedloga zakona.

Obzirom na prethodna iskustva u obavljanju nadzora nad bankama, smatramo da postoji potreba za definiranjem sadržaja navedenih izvješća zbog određivanja djelokruga rada unutarnje revizije, kao i zbog dobivanja unificiranih izvješća o radu unutarnje revizije.

Odbor za financije i državni proračun smatra da bi u članku 112. stavku 2. trebalo izvršiti promjene u smislu da reviziju izvješća umjesto ovlaštenih osoba obavljaju revizorske tvrtke.

Smatramo da se navedeno podrazumijeva. Ovom odredbom željelo se naglasiti da reviziju moraju obaviti najmanje dvije fizičke osobe, bez obzira na to što su one uposlene kod revizorske tvrtke.

Odbor za financije i državni proračun dao je primjedbu na članke 113. i 114. u svezi proširenja opsega revizije u dijelu koji se odnosi na reviziju banaka.

Obzirom da se radi o bankama kao specifičnim institucijama, smatramo da obveze revizora moraju biti proširene u odnosu na obveze revizora kod obavljanja revizije u drugim trgovačkim društvima.

Odbor za financije i državni proračun i Klub zastupnika LS-a smatraju da bi odredbe članka 129. trebalo propisati na način da se rješenje o oduzimanju odobrenja za rad objavi u "Narodnim novinama" tek nakon pravomoćnosti i konačnosti rješenja u upravnom sporu.

Smatramo da bi ovakvim propisivanjem povećali vjerojatnost nastajanja štete za vjerovnike banke te doveli u pitanje hitnost postupanja u ovim slučajevima. Stoga, primjedbu ne možemo uvažiti.

Zastupnik dr. sc. Vilim Herman dao je primjedbe na članke 156. do 170. te smatra da su u postupku stečaja banke prevelike ovlasti dane Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga, kao i da su rokovi za prijavu tražbina te prodaju imovine prekratki.

Smatramo da će ove odredbe pozitivno utjecati na brže okončanje stečajnih postupaka banaka, jer iskustava pokazuju da pojedinim stranama nije u interesu okončati postupak stečaja, što se nikako ne može smatrati postupanjem s pažnjom dobrog gospodarstvenika.

Odbor za financije i državni proračun, Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, Klub zastupnika HSLS-a, Klub zastupnika LS-a i zastupnik dr. sc. Vili Herman dali su primjedbu na odredbe članka 170. stavka 1. u pravcu preispitivanja redosljeda tražbina viših isplatnih redova.

Smatramo da izjednačavanje štediša sa zaposlenicima banke nije oportuno, obzirom da je javnost, uključivo dakle i štediše, upoznata sa sustavom osiguranje štednih uloga u Republici Hrvatskoj. Smatramo da svaki štediša procjenjuje koristi i rizike koji proizlaze iz držanja štednog uloga u banci u iznosu koji prelazi iznos osiguranog štednog uloga te sukladno vlastitim interesima, u ovisnosti o tome da li mu je važniji prinos ili sigurnost povrata, donosi odluku o tome na koji način će postupati sa svojim novčanim sredstvima.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatra da je potrebno definirati da li banka vrši usluge obavještavanja klijenta o stanju njegovog kreditnog odnosno štednog računa iz članka 175. stavka 1. i 2. besplatno ili uz naknadu.

Mišljenja smo da o definiranju uvjeta pod kojima banka pruža svoje usluge treba odlučivati sama banka, te se na taj način potiče konkurencija između banaka.

Klub zastupnika HSS-a smatra da je odredbom članka 176. u svezi reklamacija potrošača umanjena odgovornost Hrvatske narodne banke, što smatramo netočnim.

Člankom 176. stavkom 2 određeno je da je Hrvatske narodne banke ovlaštena u okviru svojih nadzornih nadležnosti provjeravati da li se banka općenito pridržava dobrih poslovnih običaja, objavljenih općih uvjeta poslovanja i ugovora koje je sklopila sa svojim klijentima, ali nije dužna rješavati pojedinačne reklamacije klijenata banke. Smatramo da ova odredba ne isključuje nadležnost Hrvatske narodne banke. Hrvatska narodna banka je i do sada primala reklamacije klijenata banke te je primljene reklamacije uzimala u obzir tijekom obavljanja nadzora. Međutim, obzirom da je prvenstvena zadaća Hrvatske narodne banke osiguranje stabilnog bankovnog sustava, smatramo da bi obvezivanje Hrvatske narodne banke da obavlja operativnu provjeru svake pojedinačne reklamacije, neovisno o težini reklamacije, ograničilo Hrvatsku narodnu banku u obavljanju njene temeljne zadaće utvrđene Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i ovim zakonom.

Klub zastupnika HSS-a smatra da je rok od godine dana iz članka 190. stavka 3. prekratak za smanjenje udjela u nefinancijskim institucijama.

Sukladno važećim propisima ulaganja banke u kapital nefinancijskih institucija ne smije prelaziti 40% njenog jamstvenog kapitala, pa stoga smatramo da je za smanjenje ovog odnosa na 30% jamstvenog kapitala dovoljan rok od godine dana. Predlagač je ipak djelomično uvažio ovu primjedbu na način da je obvezu usklađivanja veza uz datum primjene, a ne uz datum stupanja na snagu ovog zakon. Time je u praktičnom smislu obvezu odgodio za još pola godine.